

**Кыргыз Республикасынын
ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИ**

2018-жыл үчүн

2019-жылдын июнь айы

Бишкек

РЕДАКЦИЈАЛЫК КЕҢЕШ:

Төрага	Н. Жениш
Кеңештин мүчөлөрү:	А. Айдарова А. Каракожаев
Жооптуу катчы	А. Султаналиева

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми

«Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми» Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан даярдалган. Төлөм теңдемин түзүүнүн мыйзамдык негизинен болуп Кыргыз Республикасынын 2016-жылдын 16-декабрындагы №206 “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иши жөнүндө” мыйзамы саналат. Басылмада тышкы секторду өнүктүрүүдөгү акыркы тенденциялар чагылдырылат жана төлөм теңдеми, тышкы соода, эл аралык камдар, тышкы карыз жана эл аралык инвестициялык позициялар боюнча статистикалык маалыматтар, ошондой эле төлөм теңдемин түзүүнүн ыкмасы жана маалыматтык базасы камтылат. Басылма жылына 4 жолу - февраль, июнь, август, ноябрь айларында мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде чыгарылып турат.

Бул басылмага, Төлөм теңдеми жана эл аралык инвестициялык позиция боюнча колдонмонун талаптарына ылайык, монетардык алтынды эсепке алууга тиешелүү өзгөртүүлөр киргизилген. Куйма түрүндөгү алтынга байланыштуу операциялар Кыргыз Республикасынын резиденттери менен ишке ашырылган камдык активдер курамына камтуу үчүн төлөм теңдеминдеги камдык активдер боюнча өзгөртүүлөрдөн алынып салынган. Эл аралык инвестициялык позицияда камдык активдер курамындагы монетардык алтын боюнча операциялардын классификациясы өзгөртүлгөн: Кыргыз Республикасынын резиденттеринен сатылып алынган камдык активдердин курамына кошуу үчүн операциялардын натыйжасында куйма түрүндөгү алтын өзгөртүүлөрдөн алынып салынып, башка өзгөртүүлөргө киргизилген.

Басылманын маалыматтарын жаңыртуунун акыркы күнү: 2019-жылдын 20-майы.

Шарттуу белгилер жана эскертүүлөр:

- маалыматтардын жок экендигин билдирет;
- көрсөткүчтөр 0 (нөлгө) барабар же бир аз экендигин билдирет;
- жылдар же айлар ортосундагы мезгил аралыгын (1994-1996-жылдар же январь-июнь айлары) билдирет, бул жерде чектүү даталар аралыгындагы жылдар жана айлар камтылган.

Цифраларды тегеректөөдөн улам, акыркы саптарда суммаларды чыгарууда дал келбестиктер болушу мүмкүн.

Басылмада пайдаланылуучу эсепке алуу ыкмаларынын же буга чейин колдонулуп келген маалыматтардын өзгөртүлүшү ыктымалдыгына байланыштуу, мурда келтирилген маалыматтар корректировкаканышы мүмкүн жана ага ылайык 10 жылды камтыган мезгил аралыгы “ачык” деп эсептелинет.

Басылмага байланыштуу суроолор боюнча:

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын
Финансы статистикасы жана маалымдоо башкармалыгынын
Төлөм теңдеми жана тышкы карыз бөлүмүнө
Бишкек шаары, Чүй проспекти, 168 дареги боюнча,
(+996 312) 66-90-07, 66-90-06 телефондору
(+996 312) 61-52-85; 61-07-30 факсы аркылуу кайрылсаңыздар болот.
Электрондук почта: asultanalieva@nbkr.kg

Уюштуруучусу – Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
Басылма Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигинде 605 номеринде каттоодон өткөн.

© Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, 2019-жыл
Басылманы кайрадан басып чыгаруу Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын уруксаты менен жүзөгө ашырылат, ал эми андан шилтеме келтирүүдө булагын көрсөтүү зарыл.
“М-Maxima” басма үйүндө басылып чыгарылды, Бишкек ш., Тыныстанов к., 197/1

Тел.: (+996 312) 900 435
e-mail: office@maxima.kg

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын башка басылмалары

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын жылдык отчету

Басылма Улуттук банктын өткөн жыл үчүн толук отчету болуп саналат. Ал өзүнө республиканын экономикалык өнүгүшү жана акча-кредит саясаты, финансылык отчетту, Улуттук банк жөнүндө жалпы маалыматтарды, статистикалык тиркемелерди камтыйт. Мамлекеттик, расмий англис тилдеринде жарык көрөт.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетени

Бул маалыматтык басылма Кыргыз Республикасынын негизги макроэкономикалык көрсөткүчтөрү, экономика сектору боюнча статистикалык маалыматтарды камтыйт. Ай сайын мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде жарык көрөт.

Акча-кредит саясаты жөнүндө отчет

Акча-кредит саясаты жагында иштин негизги багыттары жөнүндө коомчулукка туруктуу негизде маалымдап туруу басылманын максаты болуп саналат. Басылмада, тышкы чөйрөнүн өнүгүшүнө жана өлкөдөгү макроэкономикалык абалга талдап-иликтөөлөр, инфляциянын динамикасы жана факторлору жөнүндө маалымат, инфляцияны болжолдоолору, Кыргыз Республикасынын, ошондой эле соода боюнча негизги өнөктөш-өлкөлөрдүн экономикасынын реалдуу жана тышкы секторлорунун өнүгүшү сунушталат. Чейрек сайын электрондук түрдө мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын финансы секторунун туруктуулугу жөнүндө отчет

Бул отчет финансылык туруктуулукка таасир этүүчү тышкы жана ички экономикалык факторлор боюнча Улуттук банктын жалпы баа берүүсүн, банктардын жана башка финансылык ортомчулук институттарынын абалын, ошондой эле Кыргызстандын финансы рынокторунун күндөлүк абалын жана финансы секторунун туруктуулугун талдап-иликтөөнү чагылдырат. Жылына эки жолу мамлекеттик, расмий жана англис тилдеринде жарыяланат.

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ченемдик актылары

Республиканын коммерциялык банктарын жана коомчулукту Улуттук банктын ченемдик актылары жана банктын иши жөнүндөгү расмий маалыматтар менен камсыз кылуу, ошондой эле Кыргыз Республикасынын банктык мыйзамдарын кеңири жайылтуу үчүн Улуттук банктын ченемдик актыларын расмий жарыялоо, бул басылманын негизги максаты болуп саналат. Басылма айына бир жолу мамлекеттик жана расмий тилдеринде жарыяланып турат.

Басылмалар буйруу менен бекитилген тизмеге ылайык таркатылат жана Улуттук банктын www.nbkr.kg дарегиндеги расмий интернет-сайтында “Басылмалар” бөлүгүндө жайгаштырылып келүүдө.

Кыскартылган сөздөрдүн тизмеси

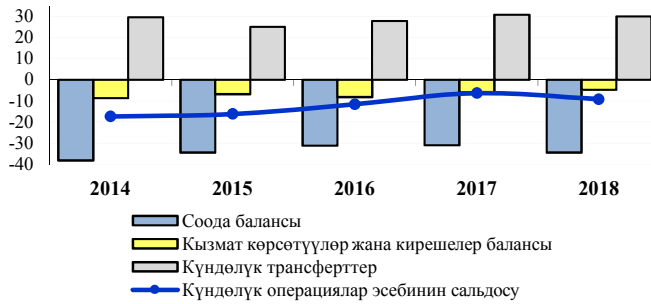
АКЖО	акча-кредиттик жөнгө салуу органдары
АКУ (SDR)	Атайы карыз алышуу укугу
АКШ	Америка Кошмо Штаттары
БАЭ	Бириккен Араб Эмираттары
БФКУ	банк эмес финансы-кредит уюмдар
ДТК	дүң тышкы карыз
ЕАЭБ	Евразия экономикалык бирлиги
Жеке ТК	жеке тышкы карыз
ЖТК	жалпы тышкы карыз
ИДӨ	ички дүң өнүм
КБ	коммерциялык банктар
КМШ	Көз карандысыз мамлекеттердин шериктештиги
КР	Кыргыз Республикасы
Мамфинкөзөмөл	Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө мамлекеттик кызматы
МИ	мамлекеттик ишкана
МТК	мамлекеттик тышкы карыз
НЭАК	номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу
ОЭСР	Экономикалык кызматташуу жана өнүктүрүү уюму
РЭАК	реалдуу эффективдүү алмашуу курсу
СИФ	импортёр-өлкөнүн чек арасындагы баа (cost, insurance, freight)
ТИМ	Кыргыз Республикасынын Тышкы иштер министрлиги
ТЭИТН	Тышкы экономикалык ишкердиктин товардык номенклатурасы
Улуттук банк	Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы
у.с.	ушундай сыяктуу
УСК	Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитети
Финансы министрлиги	Кыргыз Республикасынын Финансы министрлиги
ФОб	экспортёр-өлкөнүн чек арасындагы баа (free on board)
ЭВФ	Эл аралык валюта фонду
ЭССК	Эл аралык стандарттык соода классификациясы

Мазмуну

Төлөм теңдеминин күндөлүк абалы.....	7
Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу	33
Кыргыз Республикасынын тышкы карызы	33
Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясы	39
I тиркеме. Таблицаалар жана графиктер.....	41
I.1.-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми(нейтралдуу берүүдө)	42
I.2.-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспорттун бөлүштүрүлүшү	50
I.3.-таблица. ЭССКнын бөлүктөрү боюнча экспорттун бөлүштүрүлүшү	50
I.4.-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импорттун бөлүштүрүлүшү	51
I.5.-таблица. ЭССКнын бөлүктөрү боюнча импорттун бөлүштүрүлүшү	51
I.6.-таблица. Экспорттун функционалдык бөлүштүрүлүшү	52
I.7.-таблица. Экспорттун географиялык бөлүштүрүлүшү.....	52
I.8.-таблица. Импорттун функционалдык бөлүштүрүлүшү	53
I.9.-таблица. Импорттун географиялык бөлүштүрүлүшү	53
I.10.-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорттоо	54
I.11.-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорттоо.....	56
I.12.-таблица. Баанын индекси жана экспорттун айкын көлөмү	58
I.13.-таблица. Баалардын индекси жана импорттун физикалык көлөмү	59
Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү	60
I.14.-таблица. Россияга товарлардын экспорту	60
I.15.-таблица. Казакстанга товарлардын экспорту	61
I.16.-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту	62
I.17.-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту	63
I.18.-таблица. Кытайга товарлардын экспорту	64
I.19.-таблица. Түркияга товарлардын экспорту.....	65
I.20.-таблица. БАЭге товарлардын экспорту	66
I.21.-таблица. Улуу Британияга товарлардын экспорту.....	67
Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү.....	68
I.22.-таблица. Россиядан товарлардын импорту	68
I.23.-таблица. Казакстандан товарлардын импорту	69
I.24.-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту.....	70
I.25.-таблица. Украинадан товарлардын импорту	71
I.26.-таблица. Беларусиядан товарлардын импорту.....	72
I.27.-таблица. Кытайдан товарлардын импорту	73
I.28.-таблица. АКШдан товарлардын импорту.....	74
I.29.-таблица. Түркиядан товарлардын импорту	75
I.30.-таблица. Германиядан товарлардын импорту	76
I.31.-таблица. Япониядан товарлардын импорту	77
I.32.-таблица. Корея Республикасынан товарлардын импорту	78
I.33.-таблица. Нидерланддан товарлардын импорту	79
I.34.-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери: жалпы, ЕАЭБ өлкөлөрү боюнча жана ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр.....	80
I.35.-таблица. Кыргыз Республикасына тике чет өлкө инвестицияларынын таза агылып кирүүсүнүн географиялык түзүмү	83
I.36.-таблица. Кыргыз Республикасына экономикалык иштин түрлөрү боюнча тике чет өлкө инвестициялары	84
I.37.-таблица. Эл аралык камдар	84
I.38.-таблица. Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестицияларынын балансы	85
II тиркеме. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы	86
III тиркеме. Төлөм теңдеминин “Кыдыруулар” статьясына баа берүү ыкмасы.....	94
IV тиркеме. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы.....	95
IV тиркеме. Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы	99
VI тиркеме. Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерди эсептөө ыкмасы.....	102
VII тиркеме. Эл аралык инвестициялык позицияны түзүү ыкмасы.....	104
VIII тиркеме. Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациялануусун эсептөө ыкмасы.....	106

ТӨЛӨМ ТЕҢДЕМИНИН КҮНДӨЛҮК АБАЛЫ

1-график. Күндөлүк операциялар эсеби
(ИДӨгө карата пайыздарда)

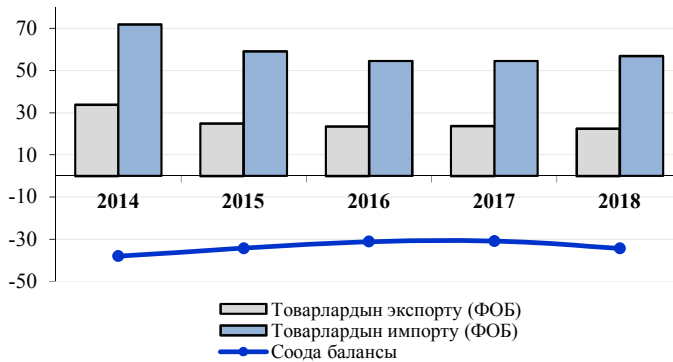

2018-жыл жыйынтыгы боюнча жеке трансферттердин алгылыктуу өсүш арымынын сакталып турушу жана соода балансынын тартыштыгынын артышы шартында күндөлүк операциялар эсеби 739,9 млн АКШ доллары же ИДӨгө¹ карата 9,2 пайыз өлчөмүндө терс түптөлгөн.

СООДА БАЛАНСЫ

2018-жылы тышкы сооданын негизги көрсөткүчтөрү товарлар импортунун нарктык көлөмүнүн экспортко караганда өсүшү шартында түптөлгөн, бул соода балансынын терс сальдосунун көбөйүшүн шарттаган.

2-график. Кыргыз Республикасынын соода балансы
(ИДӨгө карата пайыздарда)

Соода балансынын терс сальдосунун² 2 779,2 млн АКШ долларына чейин (2017-жылы 2 383,3 млн АКШ доллары) көбөйүшү импорттун нарктык көлөмүнүн экспортко караганда кыйла жогорулашы менен шартталган. Мында ИДӨгө карата көрсөткүч отчеттук мезгилде 34,4 пайызды түзгөн.

ФОб баасында тышкы соода жүгүртүү 2017-жылга караганда 6,6 пайызга жогорулап, 6 409,6 млн АКШ доллары деңгээлинде түптөлгөн.

Өлкөнүн товар жүгүртүүсүнүн ИДӨгө карата катышы катары эсептелген экономикалык ачык-айкындуулук көрсөткүчү 2017-жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 1,3 пайыздык пунктка жогорулап, 78,7 пайыз чегинде калыптанган. Көрсөткүчтүн мындай жогорулоосу тышкы соода жүгүртүүнүн доллар эквивалентиндеги ИДӨ көлөмүнүн өсүшүнө салыштырганда кыйла жогорулашы менен шартталган.

¹ Бул жерде жана мындан ары ИДӨгө карата катыш, өзүндө акыркы төрт чейректи камтыган өзгөрүлмөлүү жылдык маалыматтын негизинде эсептелген.
² Бул жерде жана мындан ары ИДӨгө карата катыш, өзүндө акыркы төрт чейректи камтыган өзгөрүлмөлүү жылдык маалыматтын негизинде эсептелген.

1-таблица. Экономикалык ачык айкындуулугу

	2014	2015	2016	2017	2018
Товарлардын экспорту, млн АКШ долларында	1 891,6	1 482,9	1 573,2	1 764,3	1 764,6
Товарлардын импорту (ФОВ), млн АКШ долларында	5 290,2	3 859,8	3 744,4	4 197,2	4 594,4
Ачык-айкындуулугу, пайыздар	97,5	81,8	77,5	77,4	78,7

Тышкы соода операцияларынын товардык диверсификациясын мүнөздөгөн товарлар экспортунун жана импортунун концентрациялануу³ көрсөткүчүнө ылайык, 2018-жылы экспорттук товардын концентрациялануу көрсөткүчүнүн 1,1 пайыздык пунктка азайгандыгы байкалган, мындай жагдай өлкөнүн экспортунда алтындын салыштырма салмагынын төмөндөшү менен шартталган. Импорттун товардык ассортиментинин бир аз жогорулашы импорттук товардын концентрациялануу көрсөткүчүнүн 0,1 пайыздык пунктка төмөндөшүнө алып келген.

2-таблица. Сооданын товардык концентрациялануусу *
(пайыздарда)

	2014	2015	2016	2017	2018
Товарлардын экспорту	44,4	45,6	46,9	40,7	39,6
Товарлардын импорту	14,1	12,2	9,4	10,6	10,5

* УСКнын маалымат базасында Улуттук банктын эсептөөлөрү, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске албаганда.

ФОВ баасында товарлар экспорту 2017-жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда бир аз жогорулоо менен 1 815,2 млн АКШ доллары көлөмүндө түптөлгөн. Отчеттук мезгил ичинде **алтынды эске алуусуз экспорт** 2017-жылдагы ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 3,4 пайызга жогорулап, 1 151,0 млн АКШ долларын түзгөн.

Алтынды жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске албаганда экспорт 3,4 пайызга жогорулап, 1 100,4 млн АКШ долларын түзгөн.

³ Өлкө тарабынан экспорттолгон же болбосо импорттолгон товарлардын түрү канчалык кеңири экендигин көрсөтөт. Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү жалпы көлөмдө өлкөлөр санынын азайышын (продукция түрлөрү) же болбосо айрым өлкөлөрдүн үлүшүнүн көбөйүшүн (продукция түрү) билдирет.

3-таблица. Товарлардын негизги түрлөрүнүн экспорту

(млн АКШ долларында)

Аталышы	2014	2015	2016	2017	2018	алтынды эске	
						экспортко карата пайыздарда, 2018	албаганда, экспортко карата пайыздарда, 2018
Бардыгы болуп экспорт¹	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2	100,0	–
Монетардык эмес алтын	716,9	665,4	701,6	700,4	664,2	36,6	–
Металл кендери жана металл сыныктары	58,9	37,0	183,7	205,5	246,5	13,6	21,4
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	100,6	96,8	73,2	119,4	146,5	8,1	12,7
Жаңы үзүлгөн же тоңдурулган жашылчалар	87,0	68,1	93,1	75,8	62,2	3,4	5,4
Авиакеросин ²	92,3	62,0	35,6	39,1	58,1	3,2	5,0
Пахта	24,1	20,0	20,8	24,7	37,6	2,1	3,3
Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек	25,3	11,0	14,9	27,4	29,4	1,6	2,6
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	36,7	30,6	30,7	34,1	29,0	1,6	2,5
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	30,3	26,4	15,8	40,4	28,2	1,6	2,5
Портландцемент	12,9	1,7	4,0	6,2	25,4	1,4	2,2
Бут кийим	6,7	26,5	21,4	30,7	22,7	1,3	2,0
Металл сыныктары, кара металл калдыктары	6,3	4,8	2,1	9,3	21,8	1,2	1,9
Көмүр, кокс жана брикеттер	7,3	6,0	7,4	10,8	20,3	1,1	1,8
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	20,6	24,5	12,1	14,5	18,7	1,0	1,6
Мунай майлары, чийки мунай	2,8	–	2,6	4,7	17,3	1,0	1,5
Электр тогу	0,2	–	0,1	24,6	16,3	0,9	1,4
Автоунаа бензини	20,4	15,2	2,2	3,2	15,8	0,9	1,4
Чоюн жана болот	18,0	5,3	16,0	17,1	14,6	0,8	1,3
Кант, патока жана бал	1,8	2,0	1,5	3,5	12,6	0,7	1,1
Дан азыктары, ундан жана жашылча-жемиш крахмалынан жасалган азыктар	2,0	1,8	2,9	8,1	12,2	0,7	1,1
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар	12,6	7,8	9,1	5,9	11,8	0,6	1,0
Май жана сүттөн алынган май, башка тоң майлар	2,5	2,2	7,7	12,2	9,5	0,5	0,8
Сыр жана быштак	2,1	2,7	5,0	10,2	6,3	0,3	0,6
Ысытуу лампалары жана алардын тетиктери	19,3	15,7	8,3	5,7	6,2	0,3	0,5
Тирүү мал	8,2	4,8	1,7	8,4	5,8	0,3	0,5
Башка товарлар	1 167,2	480,9	334,5	371,9	276,3	15,2	24,0
Бардыгы болуп, алтынды эске албаганда экспорт	1 765,8	953,6	906,3	1 113,5	1 151,0	–	100,0
Бардыгы болуп, алтынды жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске албаганда экспорт	1 167,8	817,6	792,7	1 063,9	1 100,4		

Эскертүү: УСК нын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.² Борттук запастарды ташып чыгаруу

Экспорттун жалпы нарктык көлөмүнүн алгылыктуу динамикасы 2018-жылы Кыргыз Республикасынын экспортунун негизин түзгөн өнөр жай өндүрүшү жана айыл чарбасы продукциясын алып чыгуу көлөмүнүн кыйла өсүшү менен шартталган. Бул товарлар категориялары боюнча 2018-жылы нарктык көлөмүнүн жогорулашы белгиленген, ал иштеп чыгаруу өндүрүшүнүн продукциясынын (негизги металлдарды өндүрүү жана текстиль өндүрүшү) жана өсүмдүк өстүрүү продукциясынын өсүшү менен шартталган.

Металлургиялык өндүрүш товарларын экспорттоо түзүмүндө кыйла ири товардык позиция катары алтын сакталууда. Мында, негизги металлдарды жана даяр металл буюмдарын өндүрүү көлөмү 4,2 пайызга⁴ жогорулагандыгына карабастан, 2018-жылы алтын экспортунун нарктык көлөмү 5,2 пайызга төмөндөгөн. Алтынды экспортко сунуштоо көлөмүнүн азайышы, орточо баа 0,3 пайызга⁵ өскөндүгүнө карабастан, айкын сунуштоо көлөмүнүн 5,4 пайызга төмөндөшүнөн улам келип чыккан. Калган позициялар арасында кымбат эмес металл сыныктары жана калдыктары (60,1 млн АКШ долларына), ошондой эле кара металлургия сыныктары жана калдыктары (12,5 млн АКШ долларына) экспортунун нарктык көлөмүнүн өсүшү кыйла байкалган, бул баа фактору менен шартталган.

4-таблица. Металлургия өндүрүшүнүн негизги экспорттук продукциясы*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Монетардык эмес алтын	<i>t</i>	18,0	17,6	17,4	17,4	16,5
	<i>млн АКШ доллары</i>	716,9	665,4	701,6	700,4	664,2
Баалуу металл кендери жана алардын концентраттары	<i>миң t</i>	126,2	10,1	98,8	90,5	152,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	40,5	19,1	135,7	161,0	129,7
Башка категорияларда камтылбаган, баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары ¹	<i>миң t</i>	112,4	197,8	22,3	21,7	33,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	11,4	12,6	27,5	34,8	94,9
Металл сыныктары, кара металл калдыктары	<i>миң t</i>	99,8	88,1	42,2	98,7	92,7
	<i>млн АКШ доллары</i>	6,3	4,8	2,1	9,3	21,8
Чоюн жана болот	<i>миң t</i>	25,5	7,2	17,6	29,5	33,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	18,0	5,3	16,0	17,1	14,6
Күмүш, платина жана платина топторуна кирген башка металлдар	<i>t</i>	5,2	5,6	7,6	10,5	8,5
	<i>млн АКШ доллары</i>	3,1	3,0	4,2	5,7	4,1

* УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде, УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен, ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз.

¹ Күлдү жана төмөн нарктагы металлдарды камтыган калдыктарды берүүнүн көлөмү 2015-жылы натуралдык мааниде экспорттоодо негизги үлүштү ээлеген.

Текстиль өндүрүшүндө, кийим кече жана бут кийим, булгаары жана башка булгаары буюмдары өндүрүшүндө чыгаруу көлөмү 15,8 пайызга жогорулаган, бул текстиль өндүрүшүнүн жана кийим-кечинин өсүшү менен шартталган⁶. Отчеттук жылы тигүү өндүрүшүнүн продукциясынын экспорту 146,5 млн долларын түзгөн, бул 2017-жылдагы деңгээлден 22,7 пайызга жогору. Көрсөткүч динамикасы негизинен ири позиция: “аялдар жана кыздар үчүн тигилген кийимдер, трикотаж же токулган кийимдер” экспортунун 1,9 эсеге (47,6 млн АКШ долларына) жогорулашына байланыштуу болгон. 2018-жылы тигүү өндүрүшү экспортунун нарктык көлөмүнүн жогорулашы, негизинен, сунуштоонун орточо баасынын өсүш факторунун эсебинен келип чыккан. Топтун башка товардык позициялары боюнча сунуштоолорунун нарктык көлөмүнүн бир аз кыскаргандыгы белгиленген.

⁴ "Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык абалы (2018-ж., январь-декабрь айлары)", КР УСК

⁵ 2018-жылы алтындын 1 трой унциясы үчүн орточо дүйнөлүк баа 1 267,9 долларын түзгөн, бул 2017-жылдагы баа деңгээлинен 0,8 пайызга жогору; Булагы: Reuters.

⁶ "Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык абалы (2018-ж., январь-декабрь айлары)", КР УСК.

5-таблица. Тигүү өндүрүшүнүн негизги экспорттук продукциясы*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Кийим-кече жана аларга тиешелүү буюмдар, бардыгы болуп	млн АКШ доллары	100,6	96,8	73,2	119,4	146,5
Аялдар жана кыздар үчүн токулган же согулган кийим-кечелер	<i>млн даана</i>	8,9	7,9	7,5	31,3	33,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	8,6	9,8	23,1	53,8	101,4
Трикотаждан тигилген же токулган эр адамдар жана балдар үчүн кийим-кече	<i>млн даана</i>	11,5	5,5	8,8	8,1	6,5
	<i>млн АКШ доллары</i>	2,9	34,3	29,8	33,7	32,0
Текстиль кездемелеринен даярдалган, трикотаж же трикотаж эмес кийим-кечелерге тиешелүү буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	4,9	5,2	3,8	11,2	3,6
Трикотаждан тигилген же токулган аялдар жана кыздар үчүн кийим-кече	<i>млн шт</i>	79,1	33,4	2,1	1,8	0,9
	<i>млн АКШ доллары</i>	58,6	34,5	9,6	6,0	3,6
Эр адамдар жана балдар үчүн трикотаждан тигилген же токулган буюмдар	<i>млн шт</i>	9,7	7,5	1,7	2,0	0,7
	<i>млн АКШ доллары</i>	12,1	10,5	5,7	8,0	2,6
Токулган же токулбаган, согулган же согулбаган кийим-кечелерге тиешелүү буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	12,5	2,2	0,5	6,0	1,9
Текстиль кездемелеринен даярдалгандарды кошпогондо, кийим-кече буюмдары; баш кийимдер	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	1,0	0,3	0,7	0,6	1,4

* УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде, УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен, ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз.

2018-жылы айыл чарба продукциясын дүң чыгаруу көлөмүнүн өсүшү өсүмдүк өстүрүү продукциясынын сыяктуу эле (3,4 пайызга), мал чарбачылыгы (2,2 пайызга)⁷ продукциясынын өндүрүш көлөмүнүн көбөйүшү менен да шартталган. Мында, айыл чарба продукциясын экспорттоонун товардык түзүмүндө өсүмдүк өстүрүү тармагына тиешелүү товарлар басымдуу болгон. Ири товардык позициялардын арасында пахтаны (52,2 пайызга), кант, шире жана балды (3,6 эсеге), дандан, ундан же крахмалдан жасалган азыктарды (50,9 пайызга), сүт, каймак жана сүт продукциясын (28,5 пайызга) экспорттук сунуштоо көлөмүнүн көбөйүшүн белгилөөгө болот. Ошону менен бирге жашылчаларды (17,9 пайызга), жемиш жана жаңгактарды (14,8 пайызга), сыр жана быштакты (37,6 пайызга), майды (22,6 пайызга) экспорттоо көлөмүнүн төмөндөгөндүгү белгиленген.

⁷ "Кыргыз Республикасынын социалдык-экономикалык абалы (2018-ж., январь-декабрь айлары)", КР УСК.

6-таблица. Айыл чарбасынын негизги экспорттук продукциясы*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Жаңы үзүлгөн же тоңдурулган жашылчалар	миң т	204,1	310,4	176,4	144,1	97,1
	млн АКШ доллары	87,0	68,1	93,1	75,8	62,2
Пахта	миң т	18,6	16,1	15,8	16,1	23,2
	млн АКШ доллары	24,1	20,0	20,8	24,7	37,6
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	миң т	67,0	36,7	22,1	29,2	33,5
	млн АКШ доллары	36,7	30,6	30,7	34,1	29,0
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	миң т	24,8	48,6	17,7	19,9	23,6
	млн АКШ доллары	20,6	24,5	12,1	14,5	18,7
Кант, патока жана бал	миң т	6,5	3,9	6,0	7,8	34,5
	млн АКШ доллары	1,8	2,0	1,5	3,5	12,6
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	миң т	1,8	1,4	1,8	2,5	3,1
	млн АКШ доллары	2,0	1,8	2,9	8,1	12,2
Май жана сүттөн алынган май, башка тоң майлар жана майлар	миң т	0,5	0,6	2,0	3,0	2,5
	млн АКШ доллары	2,5	2,2	7,7	12,2	9,5
Сыр жана быштак	миң т	0,6	1,3	2,1	4,1	2,3
	млн АКШ доллары	2,1	2,7	5,0	10,2	6,3
Тирүү мал	миң даана	18,9	12,1	7,5	25,9	58,9
	млн АКШ доллары	8,2	4,8	1,7	8,4	5,8
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары	миң т	4,1	3,7	2,0	2,9	2,6
	млн АКШ доллары	4,0	5,5	4,9	5,1	2,9

* УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде, УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен, ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз.

Экспортту географиялык бөлүштүрүү 2018-жылы ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдүн салыштырма салмагынын 67,8 пайызга чейин бир аз төмөндөөсү менен мүнөздөлгөн. Отчеттук жылы экспорт боюнча соода жүргүзүү жагында ири өнөктөш катары, мурдагыдай эле, Улуу Британия катталган, ал өлкөнүн ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдө чогуу алгандагы экспорттун 56,0 пайызын ээлейт. Республиканын башка ири өнөктөштөрү катары ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдүн ичинен Өзбекстанды, Түркияны жана Кытайды белгилөөгө болот. Бул өлкөлөргө иштеп чыгаруу өнөр жай товарлары, энергопродуктар, кымбат баалуу металл кендери жана концентраттар, ошондой эле айыл чарба продукциялары сунушталган.

ЕАЭБге кирген өлкөлөргө товарлар экспорту отчеттук жылы 568,4 млн АКШ долларын түзгөн, бул алардын салыштырма салмагынын товарлар экспортунун жалпы көлөмүндө 32,2 пайызга чейин өсүшүн шарттаган. ЕАЭБге кирген өлкөлөргө экспорттолуучу товарлар ичинде айыл чарба жана иштеп чыгаруу өнөр жайынын продукциясы басымдуу көлөмдү ээлейт. Экспорттук сунуштоолордун олуттуу көлөмү Россия Федерациясына жана Казакстан Республикасына ишке ашырылган, алардын ЕАЭБге кирген өлкөлөргө экспорттун жалпы көлөмүндөгү салыштырма салмагы тиешелүүлүгүнө жараша 55,2 жана 43,5 пайызды түзгөн.

7-таблица. Товарлардын айрым түрлөрүнүн экспортунун географиялык түзүмү*

(млн АКШ долларында)

Аталышы	Өлкөлөр	2014	2015	2016	2017	2018	жыйынтыгында, пайыздарда 2018 ¹
Монетардык эмес алтын	Бардыгы болуп	716,9	665,4	701,6	700,4	664,2	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Улуу Британия	—	—	31,3	186,8	663,9	100,0
	Швейцария	573,0	559,3	644,0	484,7	—	—
Металл кендери жана металл сыныктары	Бардыгы болуп	58,9	37,0	183,7	205,5	246,5	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Казакстан	38,4	20,9	111,2	108,7	97,7	39,6
	Россия	1,5	3,0	17,8	32,2	56,2	22,8
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	Бардыгы болуп	100,6	96,8	73,2	119,4	146,5	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Россия	1,9	41,9	40,4	90,2	129,4	88,3
	Казакстан	98,0	54,6	31,3	27,6	16,0	10,9
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	Бардыгы болуп	87,0	68,1	93,1	75,8	62,2	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Түркия	43,3	24,4	30,4	17,1	21,3	34,2
	Иран	0,1	0,3	1,0	8,6	10,1	16,2
	Россия	4,0	7,6	21,5	19,9	7,7	12,3
	Сербия	4,9	6,5	4,1	5,6	5,6	8,9
	Болгария	5,1	4,6	4,3	3,7	5,1	8,2
Авиакеросин	Бардыгы болуп	92,3	62,0	35,6	39,1	58,1	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Түркия	22,8	20,4	17,6	21,3	33,5	57,8
Пахта	Бардыгы болуп	24,1	20,8	24,7	24,7	37,6	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Россия	15,1	12,5	7,2	10,8	17,7	47,0
Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек	Бардыгы болуп	25,3	11,0	14,9	27,4	29,4	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Казакстан	10,5	5,2	9,0	17,0	13,3	45,2
	Өзбекстан	9,2	2,8	2,4	4,9	9,4	31,8
	Россия	2,2	—	0,3	2,3	2,9	9,8
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	Бардыгы болуп	36,7	30,6	30,7	34,1	29,0	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Россия	1,3	11,1	15,0	18,0	16,5	56,9
	Казакстан	19,0	8,4	11,9	6,8	4,3	14,8
Портландцемент	Бардыгы болуп	12,9	1,7	4,0	6,2	25,4	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Өзбекстан	7,8	—	0,1	5,2	24,6	96,8
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	Бардыгы болуп	20,6	24,5	12,1	14,5	18,7	
	<i>алардын ичинен</i>						
	Казакстан	20,6	20,7	11,3	13,2	14,2	75,8
	Россия	—	—	0,7	1,2	3,7	20,0
	Өзбекстан	—	2,2	—	—	0,5	2,6
	Тажикстан	—	1,5	—	0,1	0,3	1,5

* УСКнын FOB баасындагы маалыматтарынын негизинде, УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен, ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз.

¹ ар бир товардык позициянын жыйынтыгына карата пайыздарда

ФОВ бааларында **товарлар импорту** 2018-жыл жыйынтыгы боюнча 4 594,4 млн АКШ долларын түзүү менен 2017-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 9,5 пайызга арткан.

Эл аралык стандарттык соода классификациясы топтору боюнча импорттун түзүмүндө кыйла маанилүү статья катары “материал түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары” саналган. Товардык топтун нарктык импорту 6,7 пайыздык пунктка өсүп, 1 113,4 млн АКШ долларын түзгөн. Кыйла жогору өсүш арым трикотаж же токулган кездемелер (3,1 эсеге), чоюн жана болот (21,9 пайызга) импорту боюнча катталган. Мындан тышкары, чет өлкөдөн алынып келинүүчү тыгыздалган жана калыбына келтирилген жыгачтын (41,3 эсеге), кагаз жана картондун (9,7 пайызга) жана резина дөңгөлөктүн (6,9 пайызга) наркы жогорулаган. Ошону менен бирге жасалма текстиль материалдарынан жасалган импорттолуучу кездемелерди сунуштоо көлөмү азайган, алардын наркы 15,2 пайызга төмөндөгөн.

8-таблица. "Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары"*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	<i>млн АКШ доллары</i>	946,8	781,6	831,7	1 043,7	1 113,4
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	<i>млн кв.м</i>	155,6	292,3	712,8	732,3	819,6
	<i>млн АКШ доллары</i>	75,2	101,8	200,3	287,4	243,6
Чоюн жана болот	<i>миң т</i>	363,2	355,2	363,0	362,0	377,8
	<i>млн АКШ доллары</i>	287,3	243,4	203,4	189,0	230,4
Трикотаж же согулган кездемелер	<i>миң т</i>	1,5	3,1	8,6	8,2	23,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	3,5	7,6	22,3	20,6	63,2
Резина дөңгөлөктөрү	<i>млн шт</i>	1,3	0,7	0,9	1,7	1,7
	<i>млн АКШ доллары</i>	59,1	32,0	35,3	45,6	48,8
Кагаз жана картон	<i>миң т</i>	40,5	39,1	24,3	28,3	32,7
	<i>млн АКШ доллары</i>	50,9	38,5	32,2	35,0	38,4
Башка категорияларда камтылбаган, кагаздан жана картондон жасалган буюмдар	<i>миң т</i>	7,0	6,9	6,9	8,8	10,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	23,8	22,3	20,3	27,0	26,5
Тапталган жана калыбына келтирилген жыгач	<i>млн куб.м</i>	0,1	5,4	2,0	0,7	2,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	37,6	19,8	15,4	18,2	25,7
Текстиль жиби	<i>миң т</i>	5,3	4,2	5,0	7,2	8,7
	<i>млн АКШ доллары</i>	8,9	6,9	11,4	20,5	21,0
Жыгач-булалуу плита	<i>млн кв.м</i>	7,8	3,9	4,1	7,6	6,4
	<i>млн АКШ доллары</i>	18,5	12,2	11,1	16,5	15,6
Сырдалбаган керамика плиткалары	<i>млн кв.м</i>	0,3	0,2	0,4	4,3	3,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	2,1	2,5	2,5	23,0	15,3
Чоюндан же болоттон жасалган, башка категорияларда камтылбаган конструкциялар	<i>миң т</i>	21,0	10,8	12,8	8,6	24,8
	<i>млн АКШ доллары</i>	38,7	20,7	17,7	13,3	13,8
Башка категорияда камтылбаган кен болбогондордон алынган буюмдар	<i>млн т</i>	0,05	2,2	4,4	4,5	4,4
	<i>млн АКШ доллары</i>	15,9	15,8	15,8	13,3	13,4
Карапа буюмдары	<i>миң т</i>	8,4	4,1	24,9	37,1	12,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	12,7	6,1	18,1	38,6	12,6
Ашкана жана башка тиричилик буюмдары жана алардын тетиктери	<i>миң т</i>	1,9	1,2	1,3	24,0	5,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	6,8	4,2	2,6	18,6	6,4
Башка товарлар	<i>млн АКШ доллары</i>	305,6	247,7	223,4	277,1	338,8

* УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

“Ар кандай даяр буюмдар” товардык топ импорту 2018-жылы 30,9 пайызга көбөйүп, 1 054,0 млн АКШ долларын түзгөн. Нарктын кыйла өсүшү төмөнкү эки ири статьялар боюнча импорттун көбөйүшү менен камсыздалган: “кийим-кече жана ага тиешелүүлөр” жана “бут кийим”, аларды импорттоонун нарктык көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша 46,4 пайызга жана 23,9 пайызга жогорулаган. Топтун башка товардык позициялары боюнча импорттун нарктык көлөмү бир аз өзгөргөн.

9-таблица. "Ар түрдүү даяр буюмдар" тобу боюнча негизги товарлар*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	млн АКШ доллары	476,5	450,6	733,0	805,31	054,0
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	190,5	141,6	261,4	263,7	385,9
Бут кийим	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	50,0	94,8	258,3	300,5	372,4
Асынмалары бар жана аларсыз баштыктар	<i>млн даана</i>	2,1	3,9	11,3	11,2	12,6
	<i>млн АКШ доллары</i>	3,1	6,3	18,3	21,3	34,8
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	18,1	13,8	18,2	18,5	27,9
Ымыркайлар үчүн коляскалар, оюнчуктар жана спорт товарлары	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	9,2	20,2	16,1	16,0	19,2
Башка категорияда камтылбаган, пластмассадан жасалган буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	12,9	10,2	7,4	8,2	17,5
Басып чыгаруучу материалдар	<i>миң т</i>	1,8	2,0	1,3	4,3	4,5
	<i>млн АКШ доллары</i>	13,1	22,6	7,3	15,1	15,2
Башка категорияда камтылбаган, гигиенанын майда буюмдары	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	1,2	2,6	3,7	11,2	14,9
Жана башка медициналык инструменттер жана аспаптар	<i>млн даана</i>	13,6	10,7	19,8	13,9	12,4
	<i>млн АКШ доллары</i>	6,9	5,8	5,0	7,7	11,1
Жана башка жолдо жүрүү буюмдары, баштыктар, чемодандар, контейнерлер	<i>млн даана</i>	1,3	2,3	4,4	5,8	2,9
	<i>млн АКШ доллары</i>	2,1	2,2	5,5	8,7	6,8
Башка товарлар	<i>млн АКШ доллары</i>	169,3	130,7	131,8	134,3	148,3

* УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

Отчеттук мезгил аралыгында “машиналар жана транспорттук жабдуулар” тобуна кирген товарлар импорту 16,3 пайызга жогорулап, 971,1 млн АКШ доллары чегинде катталган. Импорт көлөмү кыйла жогорулаган позиция катары “электр линиялык телефон же телеграф аппараттары” товардык позициясында белгиленген (1,5 эсеге), бул эң башкысы, сунуштоо баасынын жогорулашынын эсебинен камсыздалган.

Мындан тышкары, сунуштоонун өсүшү “механикалык күрөктөр, экскаваторлор жана сузгучтар” (60,0 пайызга) жана “тиричилик муздаткычтар жана тондургучтар” (64,0 пайызга) статьялары боюнча белгиленген. Мында, импорт көлөмүнүн төмөндөгөндүгү “изоляцияланган электр зымдар, кабелдер” (38,4 пайызга), “транспорттук каражаттар үчүн ичтен күйүүчү поршень кыймылдаткычтар” (29,1 пайызга), “маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуу үчүн машиналар жана алардын түйүндөрү” (19,6 пайызга) статьялары боюнча белгиленген.

10-таблица. "Машиналар жана транспорттук жабдуулар" тобу боюнча негизги товарлар*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	<i>млн АКШ доллары</i>	1 493,9	809,0	902,8	835,1	971,1
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	<i>млн даана</i>	1,8	2,7	1,3	3,7	3,6
	<i>млн АКШ доллары</i>	56,9	59,9	58,2	95,6	144,0
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	49,1	45,4	44,4	47,7	45,0
	<i>миң даана</i>	2,9	2,5	1,7	3,9	3,8
Жеңил автоунаалар жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар	<i>млн АКШ доллары</i>	66,3	40,4	92,7	34,7	34,8
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автоунаалар	<i>миң даана</i>	1,6	3,9	0,4	0,8	1,3
	<i>млн АКШ доллары</i>	59,8	68,3	30,2	29,6	30,8
Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	29,4	26,6	23,5	29,4	23,9
	<i>миң даана</i>	0,6	1,2	0,2	0,4	0,6
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр	<i>млн АКШ доллары</i>	25,7	21,0	15,0	14,5	23,3
Турмуш-тиричилик муздаткычтары жана тоңдургучтары	<i>миң даана</i>	50,5	33,5	57,9	117,7	200,6
	<i>млн АКШ доллары</i>	11,9	7,3	9,4	13,6	22,3
Маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар	<i>миң даана</i>	278,3	294,5	302,6	220,0	346,0
	<i>млн АКШ доллары</i>	19,1	23,3	18,1	26,5	21,3
	<i>миң даана</i>	13,3	8,5	9,8	71,7	21,6
Транспорт каражаттары үчүн ичинен күймө поршендик кыймылдаткычтар	<i>млн АКШ доллары</i>	10,6	13,6	17,1	23,7	16,8
	<i>миң т</i>	5,6	3,9	4,7	9,4	5,0
Изоляцияланган электр өткөрмөлөрү, кабель	<i>млн АКШ доллары</i>	23,1	15,5	22,6	24,5	15,1
	<i>даана</i>	104,0	138,0	334,0	141,0	117,0
Кыртышты тегиздөө, казып алуу же бургулоо үчүн каралган унаалар	<i>млн АКШ доллары</i>	16,6	15,3	4,8	9,3	6,0
Чыңалуусу 1000 вольттон жогору электр чынжырларын кошуу үчүн электр жабдуулары	—					
	<i>млн АКШ доллары</i>	7,0	1,5	9,3	8,3	5,9
Башка товарлар	<i>млн АКШ доллары</i>	1 118,4	471,0	557,5	477,5	582,0

* УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

“Минерал отун, майлоочу майлар жана ушул сыяктуу материалдар” тобун экспорттоонун товардык түзүмү анча өзгөргөн эмес. Бул топто негизги салыштырма салмак, мурдагыдай эле, мунай заттарына туура келген. 2018-жылы мунай заттары импортунун нарктык көлөмү 2017-жылга салыштырганда 2,7 пайызга төмөндөгөн, бул сунуштоонун орточо баасынын 6,2 пайызга өсүшүнүн алкагында анын айкын көлөмүнүн 8,3 пайызга кыскарышынан улам келип чыккан. Мунай заттар импортунун нарктык көлөмүнүн төмөндөшү негизинен мазутту 74,1 пайызга, авиакеросинди 11,3 пайызга жана бензинди 1,6 пайызга сунуштоонун төмөндөшү менен шартталган. Мында, дизель отунун сунуштоо көлөмүнүн 5,5 пайызга өсүшү байкалган, ал баа факторунун эсебинен камсыздалган.

11-таблица. Мунай заттардын импорту*

Аталышы	өлчөө бирдиги	2014	2015	2016	2017	2018	жыйын- тыгында, пайыздарда, 2018!
Мунай заттар, бардыгы болуп	миң т	1 446,7	1 620,1	1 555,3	1 418,6	1 175,0	100,0
	млн АКШ доллары	1 044,0	806,6	463,3	568,1	553,0	100,0
Дизель отуну	миң т	509,7	429,7	347,5	541,3	423,3	36,0
	млн АКШ доллары	368,8	228,3	131,3	225,2	237,6	43,0
Автоунаа бензини	миң т	618,2	716,9	719,5	628,9	598,3	50,9
	млн АКШ доллары	457,7	355,3	180,3	220,5	217,1	39,3
Авиакеросин	миң т	95,7	88,5	181,2	80,0	75,1	6,4
	млн АКШ доллары	82,8	52,0	56,6	54,3	48,2	8,7
Майлоочу материалдар	миң т	16,0	121,6	13,9	16,2	18,5	1,6
	млн АКШ доллары	30,4	85,0	18,6	22,4	25,8	4,7
Мазут	миң т	148,0	205,7	223,5	76,2	14,4	1,2
	млн АКШ доллары	66,2	66,9	57,4	17,8	4,6	0,8
Иштетиле элек мунай	миң т	4,9	1,3	14,7	1,3	2,1	0,2
	млн АКШ доллары	2,8	0,7	4,4	0,5	0,7	0,1
Жана башка мунай заттар	миң т	54,3	56,5	54,9	74,8	43,2	3,7
	млн АКШ доллары	35,2	18,3	14,7	27,5	19,1	3,5

* УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

Импортту географиялык бөлүштүрүүдө ЕАЭБге кирген өлкөлөрдөн импорттолуучу продукциянын салыштырма салмагы 41,5 пайыздан 36,2 пайызга чейин тиешелүү кыскарган шартта ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдөн алынып келинген товарлардын үлүшү 58,5 пайыздан 63,8 пайызга чейин өсүшү байкалган. Импорттун олуттуу көлөмү Кытайдан (ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдөн алынып келинген импорттун жалпы көлөмүнүн 62,0 пайызы), Түркиядан (9,3 пайыз), Өзбекстандан (5,7 пайыз) жана АКШдан (4,1 пайыз) алынып келинген товарлар менен камсыздалган. ЕАЭБге кирбеген өлкөлөрдөн алынып келинген товарлар түзүмүндө негизги салыштырма салмак кездемелерге, кийим-кечеге, бут кийимге, электр телефон аппараттарына жана автоунааларга туура келген.

ЕАЭБге кирген өлкөлөрдөн импорттун товардык түзүмүндө алдыңкы орунду мурдагыдай эле отун-энергетикалык товарлар ээлейт, алардын негизги көлөмү Россия Федерациясынан алынып келет. Кыргыз Республикасына энергия продукцияларынан тышкары ЕАЭБге кирген өлкөлөрдөн керектөө багытындагы товарлардын кеңири тизмеги сунушталат.

12-таблица. Товарлардын айрым түрлөрүнүн импортунун географиялык түзүмү

(млн АКШ долларында)

Аталышы	Өлкөлөр	2014	2015	2016	2017	2018	жыйынтыгында, пайыздарда, 2018 ¹
Мунай заттары	Бардыгы болуп алардын ичинен	1 061,1	806,6	463,3	568,1	553,0	
	Россия	1 029,6	725,2	384,0	513,8	476,6	86,2
	Казакстан	9,9	63,3	64,6	36,6	50,4	9,1
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	Бардыгы болуп алардын ичинен	190,5	141,6	261,4	263,7	385,9	
	Кытай	146,5	95,2	182,3	146,0	247,1	64,0
	Түркия	33,4	36,5	64,0	80,3	107,5	27,9
Бүт кийим	Бардыгы болуп алардын ичинен	50,0	94,8	258,3	300,5	372,4	
	Кытай	34,2	78,6	243,0	273,1	344,9	92,6
	Түркия	7,4	8,6	10,1	16,8	18,6	5,0
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	Бардыгы болуп алардын ичинен	75,2	101,8	200,3	287,4	243,6	
	Кытай	68,9	97,1	196,3	284,6	241,4	99,1
Чоюн жана болот	Бардыгы болуп алардын ичинен	287,3	243,4	203,4	189,0	230,4	
	Россия	118,4	119,3	115,8	107,7	152,6	66,2
	Казакстан	53,7	44,4	41,0	49,2	48,4	21,0
	Кытай	106,4	74,6	42,3	24,8	25,4	11,0
Автоунаалар	Бардыгы болуп алардын ичинен	800,9	206,7	189,5	149,5	151,7	
	Кытай	67,8	43,0	44,8	34,0	35,8	23,6
	Россия	23,0	13,1	32,1	20,1	25,3	16,7
	Литва	5,5	3,2	0,8	14,6	20,4	13,4
	АКШ	57,0	16,6	14,6	22,9	17,0	11,2
	Казакстан	0,7	14,1	53,9	16,9	12,2	8,0
	Германия	135,3	26,1	2,7	7,7	10,8	7,1
	Япония	324,7	24,3	5,2	7,1	6,6	4,3
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	Бардыгы болуп алардын ичинен	180,9	153,1	114,8	167,7	149,7	
	Индия	14,9	11,5	13,2	16,2	19,0	12,7
	Россия	19,2	24,1	17,0	27,6	17,7	11,8
	Германия	15,3	6,9	10,4	10,3	12,7	8,5
	Түркия	5,9	9,2	5,8	9,7	10,1	6,8
	Словения	9,7	7,2	8,0	9,7	9,0	6,0
	Швейцария	8,6	11,9	5,5	6,7	8,3	5,5
	Венгрия	11,1	6,0	8,0	6,0	6,4	4,3
	АКШ	9,0	2,5	1,2	14,0	4,8	3,2
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	Бардыгы болуп алардын ичинен	56,9	59,9	58,2	95,6	144,0	
	Кытай	51,4	49,2	48,1	82,8	130,9	90,9
Эфир майлары, жуугуч каражаттар	Бардыгы болуп алардын ичинен	102,2	75,1	80,2	83,8	102,9	
	Россия	44,2	27,4	22,7	33,6	30,3	29,5
	Казакстан	4,7	15,8	35,2	25,2	21,1	20,5
	Япония	0,1	—	—	—	16,6	16,1
	Кытай	5,7	6,1	3,7	2,4	8,2	7,9
	Франция	7,1	4,2	4,3	5,5	6,3	6,1
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар (май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы жыйналган жана кургатылган	Бардыгы болуп алардын ичинен	30,4	27,2	33,0	45,2	69,8	
	Өзбекстан	5,9	0,2	4,3	22,1	36,6	52,4
	Кытай	11,3	12,4	15,1	8,1	13,6	19,5
	Тажикстан	0,2	2,1	3,3	6,1	4,9	7,1
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	Бардыгы болуп алардын ичинен	81,7	64,2	56,9	65,3	64,9	
	Россия	44,3	35,3	30,9	38,9	40,5	62,5
	Казакстан	6,3	7,4	10,5	13,0	11,7	18,1
Жаратылыш газы	Бардыгы болуп алардын ичинен	50,5	40,4	40,3	41,8	46,2	
	Россия	—	40,2	40,3	37,3	41,3	89,4
	Өзбекстан	3,5	—	—	4,4	4,9	10,6
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	Бардыгы болуп алардын ичинен	45,8	35,2	28,7	44,3	44,2	
	Россия	23,1	22,1	18,6	26,7	28,9	65,5
	Казакстан	6,4	4,8	5,3	12,7	10,0	22,7

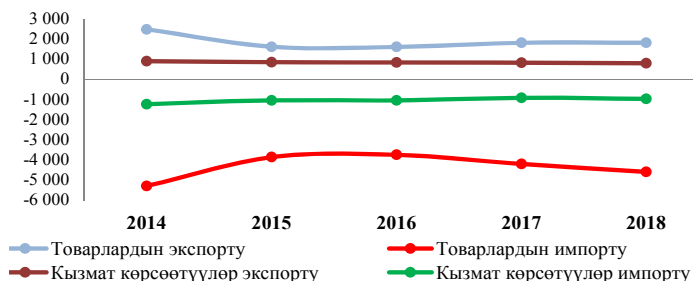
¹ ар бир товардык позициянын жыйынтыгына карата пайыздарда

ЭЛ АРАЛЫК КЫЗМАТ КӨРСӨТҮҮЛӨР БАЛАНСЫ

Кызмат көрсөтүүлөр экспортунун төмөндөшү алкагында транспорттук кызмат көрсөтүүлөрдүн жана кыдыруулар импортунун өсүшү кызмат көрсөтүүлөр балансынын тартыштыгынын жогорулоосун шарттаган.

3-график. Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр боюнча тышкы соода *

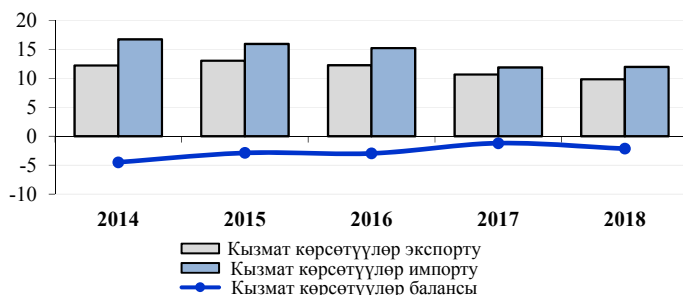
(млн АКШ долларында)

* УСКнын маалыматтарынын негизинде, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен

4-график. Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы

(ИДӨгө карата пайыздарда)

Отчеттук мезгил ичинде транспорттук кызмат көрсөтүүлөр сальдосу 287,2 млн АКШ доллары чегинде калыптануу менен терс мааниде түптөлгөн, бул 2017-жылдагы көрсөткүчкө салыштырганда 27,1 пайызга көп. Мында, транспорттук кызматтар экспортунун 3,4 пайызга төмөндөгөндүгү байкалган (автоунаа жана башка транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн кыскарышынын эсебинен), ошол эле учурда импорт боюнча операциялардын көлөмү 12,6 пайызга жогорулаган (бул темир жол жана автоунаа транспортунун кызмат көрсөтүүлөрүнүн эсебинен камсыздалган).

2018-жыл жыйынтыгы боюнча “кыдыруулар” статьясынын сальдосу 2017-жылга салыштырганда 17,3 пайызга азаюу менен 112,7 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң түптөлгөн, бул чет өлкөдө жүргөн учурда резиденттерге сунушталган кызмат көрсөтүүлөрдүн чет өлкөлүк жарандардын Кыргыз Республикасында кыдырууларына байланыштуу кызмат көрсөтүүлөр экспортуна караганда өсүшү менен шартталган.

Отчеттук мезгил ичинде ишкердик кызмат көрсөтүүлөрдүн таза экспорту 17,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс түптөлгөн, бул 2017-жылдагы деңгээлден 43,5 пайызга төмөн. Отчеттук жылы ишкердик кызмат көрсөтүүлөр балансынын өзгөрүүсүнө таасирин тийгизген негизги фактор

2018-жылдын жыйынтыгы боюнча эл аралык кызмат көрсөтүүлөр жүгүртүүсү 1,5 пайызга өсүп, 1 766,4 млн АКШ долларын түзгөн.

Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр балансы 2018-жылдын жыйынтыгы боюнча 2017-жылга салыштырганда 88,6 пайызга жогорулап, 173,5 млн АКШ долларын түзүү менен терс мааниде түптөлгөн. Мында кызмат көрсөтүүлөр импорту 5,9 пайызга жогорулаган, ошол эле учурда Кыргыз Республикасынын резиденттери тарабынан резидент эместерине сунушталуучу кызмат көрсөтүүлөр көлөмү 3,3 пайызга төмөндөгөн.

Отчеттук мезгил ичинде кызмат көрсөтүүлөр экспорту 796,4 млн АКШ долларын түзгөн, бул товарлар экспорту көлөмүнүн 43,9 пайызына дал келет. Кызмат көрсөтүүлөр импорту 969,9 млн АКШ доллары өлчөмүндө калыптанган, бул товарлар импортунун 21,1 пайызын түзөт.

2018-жылы кызмат көрсөтүүлөр статьясын кыдыруулар, транспорттук жана ишкердик кызмат көрсөтүүлөр түзгөн, аларга чогуу алганда эл аралык кызмат көрсөтүүлөр жүгүртүүсүнүн 88,0 пайызы туура келет.

катары тоо кендерин казып алуу жана иштеп чыгаруу өнөр жайы, ошондой эле консультациялык кызмат көрсөтүүлөр чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөр экспортунун өсүшү саналган.

КИРЕШЕЛЕР

Отчеттук жыл ичинде “кирешелер” статьясынын динамикасы, эң башкысы, резидент эместерге төлөөгө чегерилген, тике инвестициялар боюнча кирешелер көлөмүнүн өзгөрүшү менен шартталган.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча “кирешелер” статьясынын сальдосу 208,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс түптөлгөн, бул 2017-жылдагы тиешелүү көрсөткүчтөн 44,0 пайызга аз. Мындай тенденция негизинен Кыргыз Республикасындагы тике чет өлкө инвесторлорунун бөлүштүрүлгөн пайдасынын көлөмүнүн 71,1 пайызга кыскарышынан улам инвестициялык ишинен кирешелеринин төмөндөшү менен шартталган. Отчеттук жылы ишканалардын кайра инвестициялык кирешелеринин көлөмү 10,5 млн АКШ долларын түзгөн. Натыйжада резидент эместердин тике инвестициялар боюнча кирешеси 49,0 пайызга төмөндөп, 150,8 млн АКШ долларын түзгөн.

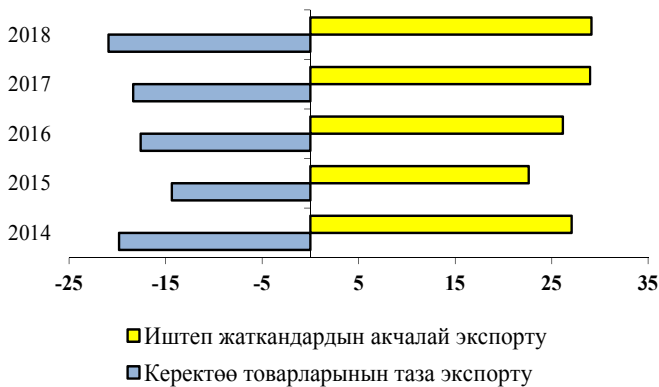
Отчеттук мезгил ичинде мурда алынган кредиттер боюнча пайыздарды төлөө көлөмү бир аз кыскарып, 74,9 млн АКШ долларын түзгөн. Бүтүндөй алганда бул “башка инвестициялар боюнча киреше” статьясынын тартыштыгынын 23,9 пайызга (74,9 млн АКШ долларына) төмөндөшүнө шарт түзгөн.

2018-жылы “эмгекке төлөө” статьясынын сальдосу 14,0 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс түптөлгөн (25,6 пайызга төмөндөгөн), бул резидент эместердин Кыргыз Республикасындагы ишинен түшкөн кирешенин чогуу алгандагы көлөмүнүн азайышы менен шартталган.

ТРАНСФЕРТТЕР

«Күндөлүк трансферттер» статьясы боюнча түшүүлөр көлөмүнүн алгылыктуу өсүш арымы иштеп жаткандардын акча которууларынын агылып кирүүсүнүн өсүшү менен шартталган.

5-график. Акча которуулардын жана керектөө товарларынын таза экспортунун сальдосу (ИДӨгө карата пайыздарда)

Күндөлүк трансферттердин алгылыктуу балансы 2018-жыл жыйынтыгы боюнча 2017-жылга салыштырганда 2,4 пайызга жогорулоо менен 2 420,9 млн АКШ доллары чегинде калыптанган. Күндөлүк трансферттер эсебине расмий жана жеке трансферттер (башка секторлор) таасирин тийгизген.

Жеке трансферттер түзүмүндө, мурдагыдай эле, аныктоочу ролду иштеп жаткандардын акчалай которуулары ээлеген, алардын салыштырма салмагы жеке трансферттердин түшүүсүнүн дүн көлөмүнүн 99,2 пайызын түзөт. Отчеттук

мезгилде акча которуулардын таза агылып кирүү көлөмүнүн өсүшү алардын дүн агылып кирүүсүнүн 8,0 пайызга жогорулашы менен шартталган, ошол эле учурда акчалай которуулардын агылып чыгышы 19,6 пайызга өскөн.

13-таблица. Иштеп жаткандардын акчалай которууларынын түзүмү*

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
1.1. Иштеп жаткандардын акчалай которуулары	1 993,4	1 478,3	1 796,5	2 231,5	2 356,0
1.1.1. Түшүүлөр	2 424,0	1 822,1	2 158,0	2 688,8	2 902,9
алардын ичинен:					
<i>Акча которуу системалары боюнча түшүүлөр</i>	2 235,9	1 683,6	1 991,3	2 482,4	2 685,3
<i>Жеке адамдардын банк аркылуу түшкөн трансферттери¹</i>	4,8	2,9	2,4	2,3	2,4
<i>Почта аркылуу калктын акча которуулары</i>	2,2	1,2	0,9	1,1	0,9
<i>Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрү²</i>	181,2	134,4	163,4	203,1	214,3
1.1.2. Агылып чыгуу	-430,6	-343,8	-361,5	-457,3	-546,9

* Кошумча баа берүүлөрдү эске алганда, Улуттук банктын маалыматтары боюнча

¹ 3000 АКШ долларынан ашпаган өлчөмдөгү которуулар эске алынган² Эмгек мигранттарынын нак формада ишке ашырылган которууларынын бөлүгүн кошумча эсептөө үчүн 10% өлчөмүндө кошумча баа берүүнүн коэффициенти колдонулат

Республикага эмгек мигранттарынын акча каражаттарын которууларынын негизги ыкмасы катары акча которуу системалары саналат⁸. 2018-жылы акча которуу системалары аркылуу түшкөн каражаттардын таза көлөмү 2 685,3 млн АКШ долларын⁹ түзгөн, бул 2017-жылдагы көрсөткүчтөн 8,2 пайызга көп. Өлкөдөн которуулардын көлөмү 20,0 пайызга өсүп, 542,3 млн АКШ доллары чегинде калыптанган. Акча которуулардын географиялык түзүмү өзгөрүүсүз калган. Отчеттук мезгилдин жыйынтыгы боюнча акча которуулардын негизги үлүшү Россия Федерациясынан келип түшкөн (98,3 пайыз). Кыргыз Республикасынан которуулар түзүмүндө да басымдуу салыштырма салмак Россия Федерациясына туура келет (99,2 пайыз).

Акча которуулар соода тартыштыгын каржылоонун негизги булагы бойдон калууда. Акча которуулар сальдосу, мурдагыдай эле керектөө товарларынын таза экспортунун ордун жабууда, ал өз кезегинде, 1 691,3 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс мааниде түптөлгөн.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча мамлекеттик башкаруу секторунун күндөлүк трансферттеринин сальдосу 57,1 пайызга кыскаруу менен 45,6 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң түптөлгөн. Расмий трансферттердин түшүүсүнүн төмөндөшү мамлекеттик сектор тарабынан алынган акчалай гранттардын көлөмүнүн 53,9 пайызга кыскарышы менен шартталган.

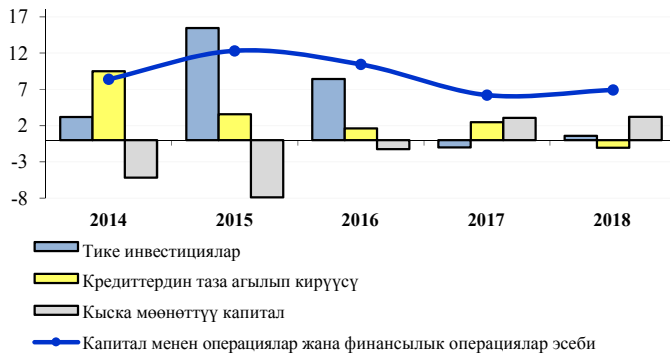
⁸ Anelik, Blizko, Contact, Migom, MoneyGram, Western Union, Unistream, Золотая Корона, Лидер, Быстрая почта, Аллюр жана башка которуу системалары жана "Кыргызпочтасы" МИ аркылуу которуулар.⁹ Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуусуз.

КАПИТАЛ МЕНЕН ОПЕРАЦИЯЛАР ЖАНА ФИНАНСЫЛЫК ОПЕРАЦИЯЛАР ЭСЕБИ

Отчеттук мезгилде капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсебинин оң сальдосунун жогорулашы байкалган, бул эң башкысы, тике чет өлкө инвестициялары боюнча сальдонун жаакшыруусунун эсебинен камсыздалган.

6-график. Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби

(ИДӨгө карата пайыздарда)

2018-жыл жыйынтыгы боюнча капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби 559,4 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң сальдодо түптөлгөн, бул 2017-жылдагы көрсөткүчтөн 16,9 пайызга жогору.

Отчеттук мезгилде капитал менен операциялар эсебинин оң сальдосу 335,0 млн АКШ долларына чейин жогорулаган. Капитал менен операциялар эсебинин сальдосунун алгылыктуу маанисинин жогорулашы, Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен Россия

Федерациясынын Өкмөтү ортосунда Кыргыз Республикасынын Россия Федерациясы алдында мурда берилген кредиттер боюнча карызды жөнгө салуу тууралуу 2018-жылдын 22-февралындагы макулдашууга карата протоколу күчүнө киргендигинен, Россия Федерациясынын 240,0 млн АКШ доллары өлчөмүндө карызды кечүү ушул статьяда эске алынгандыгы менен шартталган.

Финансылык эсеп 2018-жыл жыйынтыгы боюнча 2017-жылга салыштырганда 35,4 пайызга төмөндөп, 224,4 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң сальдодо түптөлгөн. Финансылык эсептин түптөлүшүнө “тике инвестициялар” же “башка инвестициялар” негизги таасир тийгизген.

Отчеттук жыл ичинде “тике инвестициялар” статьясы боюнча сальдо оң түптөлүп, 48,3 млн АКШ долларын түзгөн, ал эми 2017-жылы бул статья боюнча сальдо 78,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс калыптанган. Бул тенденцияга негизги таасирди кайра инвестициялоодон пайда көлөмүнүн өзгөрүүсү өз таасирин тийгизген, анын мааниси 2018-жыл жыйынтыгы боюнча 2017-жылдагы 129,9 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү терс баланскa каршы 10,5 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң калыптанган. Акционердик капиталга инвестицияланган финансылык каражаттардын көлөмү отчеттук жылы 52,3 пайызга төмөндөп, 53,9 млн АКШ долларын түзгөн.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча “башка инвестициялар” статьясы боюнча сальдо 58,5 пайызга төмөндөө менен 185,7 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң калыптанган. Башка инвестициялар боюнча оң сальдонун төмөндөшү чет өлкө активдеринин азайышы жана отчеттук мезгилде Кыргыз Республикасынын резиденттеринин милдеттенмелеринин жогорулашы менен шартталган.

2018-жылы резиденттердин активдери 56,7 млн АКШ долларына азайган. Активдердин динамикасына негизги таасирди резиденттердин чет өлкө банктарындагы эсептерде жайгашкан каражаттар көлөмүнүн 111,3 млн АКШ долларына азайышы таасирин тийгизген. Резидент-ишканалардын дебитордук карызынын көлөмү 14,3 млн АКШ долларына жогорулаган. 2018-жылдын декабрь айынын акырына карата дебитордук карыздын дүң көлөмүнүн 80,0 пайыздан көбү иштеп чыгаруу өнөр жайы, кесиптик, илимий жана техникалык ишкердик чөйрөсүндө иш жүргүзгөн ишканаларга, ошондой эле дүң жана чекене сатуу мекемелерине туура келген.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча резидент эместер алдында милдеттенмелер 129,0 млн АКШ долларына жогорулаган, бул негизинен Кыргыз Республикасынын резиденттеринин кредиттик карызынын 166,8 млн АКШ долларына өсүшү менен шартталган. Бүтүндөй алганда кредиттик карыздын жалпы көлөмүндө басымдуу салыштырма салмакты пайдалуу кен байлыктарды казып алуу, иштеп чыгаруу өндүрүшүндө жана дүң, чекене соода жүргүзүү чөйрөсүндө ишкердикти

жүргүзгөн ишканалар ээлейт, аларга чогуу алганда карыздын жалпы суммасынын 80,0 пайызынан көбү туура келет.

Отчеттук мезгил аралыгында мамлекеттик жана жеке секторго кредиттердин таза агылып кириши терс сальдодо түптөлүп, 85,4 млн АКШ долларын түзгөн. Мында мамлекеттик секторго кредиттер боюнча 209,6 млн АКШ доллары өлчөмүндө каражаттардын таза агылып чыгуусу байкалган, ал жогоруда аталган статьяда 2018-жылдын биринчи чейрегинде Россия Федерациясынын 240,0 млн АКШ доллары өлчөмүндөгү карызын кечүүнү чагылдыруу менен шартталган. Жеке сектор тарабынан алынган кредиттердин көлөмү отчеттук мезгилде 344,0 млн АКШ доллары өлчөмүндө калыптанган, ал эми мамлекеттик эмес сектордун карызынын негизги суммасы боюнча төлөөлөр көлөмү 219,9 млн АКШ долларына чейин төмөндөгөн. Натыйжада, жеке сектордун кредиттеринин таза көлөмү 124,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң сальдодо калыптанган.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча **төлөм теңдеминин жалпы сальдосу** 177,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө терс түптөлгөн.

“Каталар жана калтырып кетүүлөр” статьясынын балансы Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алганда 3,4 млн АКШ доллары өлчөмүндө оң түптөлгөн. 2018-жылдын акырына эл аралык дүң камдардын көлөмү 2 155,5 млн АКШ долларын түзгөн, бул келечекте товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун 4,5 айынын¹⁰ ордун жабат.

¹⁰ Маалымат үчүн: эл аралык камдык активдердин көлөмү товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн келечектеги импортунун 4,0 айын жабат.

14-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (аналититикалык түрдө берүү)

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Күндөлүк операциялар эсеби	-1 269,4	-1 058,6	-792,0	-481,8	-739,9
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-3 138,0	-2 428,7	-2 340,0	-2 475,3	-2 952,7
Соода балансы ¹	-2 807,5	-2 240,8	-2 136,5	-2 383,3	-2 779,2
Экспорт (ФОБ)	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
ЕАЭБ өлкөлөрү	725,7	410,2	447,2	541,5	568,4
ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр	1 757,0	1 208,8	1 160,7	1 272,4	1 246,8
Импорт (ФОБ)	5 290,2	3 859,8	3 744,4	4 197,2	4 594,4
ЕАЭБ өлкөлөрү	2 334,7	1 919,8	1 519,8	1 733,4	1 655,6
ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр	2 955,5	1 940,0	2 224,6	2 463,8	2 938,8
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-330,5	-187,9	-203,5	-92,0	-173,5
Көрсөтүлгөн кызматтар	900,5	853,2	841,0	823,8	796,4
Алынган кызматтар	-1 231,1	-1 041,1	-1 044,5	-915,8	-969,9
Кирешелер ¹	-307,1	-257,9	-355,6	-371,6	-208,1
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	-223,2	-191,0	-276,6	-295,9	-150,8
Портфельдик инвестициялар боюнча кирешелер	—	0,9	—	—	—
Башка инвестициялар боюнча кирешелер	-60,6	-49,1	-62,7	-56,9	-43,3
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-78,6	-66,5	-67,6	-76,2	-74,9
Эмгекке төлөөлөр	-23,3	-18,7	-16,3	-18,8	-14,0
Күндөлүк трансферттер	2 175,8	1 628,1	1 903,6	2 365,1	2 420,9
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	617,8	804,7	717,1	478,5	559,4
Капитал менен операциялар эсеби	65,8	79,1	112,6	131,3	335,0
Капиталдык трансферттер ¹	65,8	79,1	112,6	131,3	335,0
Финансылык эсеп	552,0	725,6	604,5	347,2	224,4
Тике инвестициялар ¹	232,9	1009,1	579,0	-78,1	48,3
Портфельдик инвестициялар	0,1	-129,0	-7,2	-24,9	-9,2
Финансылык деривативдер	-0,5	5,3	6,3	2,8	-0,4
Башка инвестициялар	319,6	-159,8	26,5	447,5	185,7
Активдер ("-" көбөйүү)	-472,5	-410,3	-108,7	279,6	56,7
Коммерциялык банктар	-21,7	-157,1	92,1	-5,5	-3,7
Жана башка активдер	-450,8	-253,1	-200,8	285,1	60,4
Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)	792,1	250,5	135,2	167,9	129,0
Коммерциялык банктар	22,0	17,4	-33,7	-13,2	47,7
Кредиттер	699,1	232,6	111,5	190,4	-85,4
Мамлекеттик секторго кредиттер	442,6	260,5	256,8	228,9	-209,6
Алынган	497,6	331,9	370,5	353,2	150,0
Амортизация (график)	-55,1	-71,3	-113,6	-124,3	-359,6
Жеке секторго кредиттер	256,5	-28,0	-145,4	-38,6	124,1
Алынган	612,2	521,6	342,2	344,6	344,0
Амортизация (график)	-355,7	-549,6	-487,6	-383,2	-219,9
Жана башка милдеттенмелер	71,0	0,6	57,4	-9,2	166,8
Каталар жана калтырып кетүүлөр	400,2	202,0	399,4	43,8	3,4
Жалпы баланс	-251,4	-51,9	324,5	40,5	-177,1
Каржылоо	251,4	51,9	-324,5	-40,5	177,1
Улуттук банктын камдары ² ("-" көбөйүү)	270,0	66,8	-311,8	-43,7	187,9
ЭВФтин кредиттери	-20,1	-15,4	-13,2	-12,7	-10,8
Өзгөчө каржылоо	1,6	0,5	0,4	15,8	—
Жана башка каржылоо	—	—	—	—	—

¹ УСКнын маалыматтарынын негизинде, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен² ЭВФтин методологиясына ылайык, Кыргыз Республикасынын резиденттери менен ишке ашырылган камдык активдер курамына камтуу үчүн, куйма түрүндөгү алтынга байланыштуу операциялар камдык активдерден алынып салынган.

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-107,7	-153,1	-67,4	-153,5	-474,1	-190,9	-100,5	25,6	Күндөлүк операциялар эсеби
-441,5	-681,9	-756,1	-595,8	-835,9	-772,2	-740,2	-604,5	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-399,6	-645,1	-761,1	-577,5	-738,2	-713,3	-762,0	-565,7	Соода балансы ¹
406,8	402,4	439,1	565,6	390,6	473,2	358,7	592,6	Экспорт (ФОБ)
130,2	131,2	158,2	121,9	140,5	201,6	92,9	133,4	ЕАЭБ өлкөлөрү
276,6	271,1	280,9	443,7	250,2	271,6	265,8	459,2	ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр
806,4	1 047,5	1 200,2	1 143,1	1 128,8	1 186,5	1 120,8	1 158,3	Импорт (ФОБ)
325,1	423,0	507,5	477,8	362,4	419,6	417,8	455,8	ЕАЭБ өлкөлөрү
481,3	624,5	692,7	665,3	766,4	766,9	703,0	702,5	ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр
-41,9	-36,8	5,1	-18,4	-97,7	-58,9	21,9	-38,8	Кызмат корсотуулар балансы
160,2	190,3	260,2	213,0	136,5	204,9	259,8	195,2	Көрсөтүлгөн кызматтар
-202,1	-227,1	-255,2	-231,4	-234,2	-263,8	-237,9	-234,0	Алынган кызматтар
-58,6	-113,6	-35,0	-164,5	-82,1	-72,6	-18,3	-35,0	Кирешелер ¹
-44,9	-89,5	-18,3	-143,2	-67,3	-57,7	-1,2	-24,7	Тике инвестициялар боюнча кирешелер
—	—	—	—	—	—	—	—	Портфельдик инвестициялар боюнча кирешелер
-9,5	-19,9	-12,3	-15,2	-11,9	-11,1	-13,5	-6,8	Башка инвестициялар боюнча кирешелер
-16,2	-24,6	-18,0	-17,3	-18,7	-19,0	-20,3	-16,9	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
-4,2	-4,2	-4,4	-6,0	-3,0	-3,9	-3,6	-3,5	Эмгекке төлөөлөр
392,3	642,4	723,6	606,7	443,9	653,9	658,0	665,1	Күндөлүк трансферттер
82,4	-33,2	102,0	327,26	42,4	335,6	24,2	157,1	Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби
49,2	25,5	29,5	27,07	262,3	20,8	24,6	27,3	Капитал менен операциялар эсеби
49,2	25,5	29,5	27,1	262,3	20,8	24,6	27,3	Капиталдык трансферттер ¹
33,2	-58,7	72,5	300,20	-220,0	314,8	-0,4	129,9	Финансылык эсеп
-48,4	184,0	52,7	-266,32	-130,3	139,2	9,6	29,8	Тике инвестициялар ¹
-5,0	-10,0	-10,0	—	-9,6	0,2	—	0,2	Портфельдик инвестициялар
0,6	0,4	0,8	1,0	0,1	-0,3	—	-0,2	Финансылык деривативдер
86,1	-233,1	29,0	565,5	-80,1	175,8	-10,0	100,1	Башка инвестициялар
20,4	-144,7	-54,3	458,3	-18,9	104,9	-63,7	34,4	Активдер ("-" көбөйүү)
29,2	47,3	-50,6	-31,4	-32,6	49,4	-27,7	7,1	Коммерциялык банктар
-8,8	-192,0	-3,7	489,7	13,7	55,5	-36,0	27,3	Жана башка активдер
65,7	-88,4	83,4	107,3	-61,2	70,9	53,7	65,6	Милдеттенмелер ("+" көбөйүү)
-8,6	-5,8	-5,6	6,9	37,2	-14,5	12,3	12,7	Коммерциялык банктар
39,4	-50,1	60,5	140,6	-159,6	11,7	5,2	57,3	Кредиттер
36,0	25,5	67,8	99,7	-245,7	-7,9	-14,7	58,7	Мамлекеттик секторго кредиттер
89,7	47,9	90,6	125,0	17,7	21,0	21,9	89,3	Алынган
-53,7	-22,4	-22,8	-25,3	-263,4	-28,9	-36,6	-30,6	Амортизация (график)
3,4	-75,6	-7,3	41,0	86,1	19,6	19,9	-1,4	Жеке секторго кредиттер
29,4	84,5	74,7	156,0	134,1	110,6	66,0	33,3	Алынган
-26,1	-160,1	-82,0	-115,1	-48,0	-91,0	-46,2	-34,8	Амортизация (график)
35,0	-32,4	28,5	-40,3	61,3	73,7	36,2	-4,3	Жана башка милдеттенмелер
-17,3	239,6	-29,8	-148,5	409,2	-210,1	3,3	-199,0	Каталар жана калтырып кетүүлөр
-42,6	53,3	4,7	25,2	-22,5	-65,4	-73,0	-16,2	Жалпы баланс
42,6	-53,3	-4,7	-25,2	22,5	65,4	73,0	16,2	Каржылоо
36,6	-51,8	-9,6	-18,8	22,5	71,6	73,0	20,8	Улуттук банктын камдары ² ("-" көбөйүү)
—	-6,3	—	-6,3	—	-6,2	—	-4,6	ЭВФтин кредиттери
6,1	4,9	4,9	—	—	—	—	—	Өзгөчө каржылоо
—	—	—	—	—	—	—	—	Жана башка каржылоо

Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) жана эл аралык инвестициялык позициянын сунуш-көрсөтмөлөрүнө ылайык методологияга өтүү

Учурда Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемнин статистикасы, Улуттук банк тарабынан Эл аралык валюта фондунун төлөм теңдеми боюнча колдонмосунун (5-басылмасы) талаптарына ылайык түзүлөт. Муну менен бирге эле, тышкы сектордун статистикасынын методологиясы жаңы эл аралык стандарттарга ылайык келишин камсыз кылуу максатында, Улуттук банк ЭВФтин жаңы методологиясынын төлөм теңдемнин статистикасын түзүү - Төлөм теңдеми боюнча колдонмого (6-басылма) өтүү жагында иштерди жүргүзүүдө.

Бул кыстырмада Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (аналитикалык маалымат), ошондой эле Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) сунуш-көрсөтмөлөрүнө ылайык түзүлгөн Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясы берилген.

Колдонмонун 6-басылмасы буга чейинки 5-басылмага ылайык түзүлгөндүктөн, жаңы методологияга негизденген төлөм теңдемнин статистикалык маалыматтары, бүтүндөй алганда, колдонмонун 5-басылмасына ылайык түзүлгөн маалыматтарга дал келет. Мында, 6-басылмада төлөм теңдемнин айрым статьяларын кайра топтоштуруу зарылчылыгы келип чыккандыктан, төлөм теңдемнин эсептеринин мааниси өзгөргөн.

Колдонмонун 5-басылмасына салыштырмалуу 6-басылмада операцияларды эсепке алуу системасындагы негизги өзгөрүүлөр 1-таблицада келтирилген.

1-таблица. Төлөм теңдемде операцияларды чагылдыруу

		Төлөм теңдемнин колдонмосунун 5-басылмасы		Төлөм теңдемнин колдонмосунун 6-басылмасы	
Негизги статьялардын аталыштары		1.Күндөлүк операциялар эсеби -Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр -Кирешелер -Күндөлүк трансферттер 2.Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби -Капитал менен операциялар эсеби -Финансылык эсеп		1.Күндөлүк операциялардын эсеби -Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр -Баштапкы кирешелер -Экинчи кирешелер 2.Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби 3.Финансылык эсеп	
		<i>Кредит</i>	<i>Дебет</i>	<i>Кредит</i>	<i>Дебет</i>
Күндөлүк операциялар эсеби жана капитал менен операциялар эсеби	Өткөрүүлөр боюнча операцияларды чагылдыруу	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту, алууга трансферттер жана өндүрүлбөгөн финансылык эмес активдердин чыгарылышы	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту, төлөөгө киреше, төлөөгө трансферттер жана өндүрүлбөгөн финансылык эмес активдердин сатылып алынышы	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту, алууга баштапкы киреше, алууга экинчи киреше жана өндүрүлбөгөн финансылык эмес активдердин чыгарылышы	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту, төлөөгө баштапкы киреше, төлөөгө экинчи киреше жана өндүрүлбөгөн финансылык эмес активдердин сатылып алынышы
	Өткөрүүлөрдө белгилерди колдонуу	Кредит боюнча чагылдырылган операциялар, "плюс" (+) белгиси менен белгиленет	Дебет боюнча чагылдырылган операциялар "минус" (-) белгиси менен белгиленет	Кредит боюнча чагылдырылган операциялар "плюс" (+) белгиси менен белгиленет	Дебет боюнча чагылдырылган операциялар "плюс" (+) белгиси менен белгиленет
	Сальдо аныктамасы	Жыйынтык сальдо = кредит + дебет		Жыйынтык сальдо = кредит - дебет	

	Төлөм теңдеминин колдонмосунун 5-басылмасы		Төлөм теңдеминин колдонмосунун 6-басылмасы	
	<i>Агылып кирүү</i>	<i>Агылып чыгуу</i>	<i>Финансылык активдерди таза сатып алуу</i>	<i>Милдеттенмелерди таза кабыл алуу</i>
Финансылык эсеп				
Өткөрүүлөр боюнча операцияларды чагылдыруу	Активдердин азаюусу, милдеттенмелердин көбөйүүсү	Активдердин көбөйүүсү, милдеттенмелердин азаюусу	Активдердин азаюусун алып салуу менен активдерди сатып алуу (финансылык активдердин таза өзгөрүүсү)	Милдеттенмелердин азаюусун алып салуу менен милдеттенмелерди кабыл алуу (финансылык милдеттенмелердин таза өзгөрүүсү)
Өткөрүүлөрдө белгилерди колдонуу	Активдер: "минус" (-) белгиси – көбөйүү, "плюс" (+) белгиси – азаюу Милдеттенмелер: "плюс" (+) белгиси – көбөйүү, "минус" (-) белгиси – азаюу		Активдер: "плюс" (+) белгиси – көбөйүү, "минус" (-) белгиси – азаюу Милдеттенмелер: "плюс" (+) белгиси – көбөйүү, "минус" (-) белгиси – азаюу	
Сальдо аныктамасы	Финансылык эсептин жыйынтык сальдосу = активдердин өзгөрүүсү + милдеттенмелердин өзгөрүүсү		Таза кредиттөө (+)/таза карыз алуу (-) = активдердин өзгөрүүсү – милдеттенмелердин өзгөрүүсү	

Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылманын) методологиясына ылайык Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин эсептери боюнча өзгөрүүлөрдүн тизмеги

Товарлар

Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылманын) методологиялык талаптарына ылайык, “Товарлар” статьясында аталган эсепти сунуштоо формасына, статьяларды кайра топтоштурууга жана финансы рынокторунда өзгөчө ролунан улам, айрым товарларды бөлүүгө тиешелүү олуттуу өзгөрүүлөр жүргөн. Ошентип, “Товарлар” статьясында төмөнкүдөй компоненттерди чагылдыруу сунушталат: *товарларды төлөм теңдеминин методологиясы боюнча экспорттоо/импорттоо, чет өлкөдө товарларды кайра сатуунун алкагында товарларды таза экспорттоо, монетардык эмес алтын.*

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин товарлар эсептерин Колдонмонун 6-басылмасынын талаптарына ылайык келтирүүдө төмөнкүдөй өзгөртүүлөр белгиленген:

- негизги компонент катары төмөнкүлөр чагылдырылат: товарларды экспорттоо/импорттоо жана монетардык эмес алтын;
- товарлар экспортунун курамында реэкспорт кошумча статья түрүндө өзүнчө бөлүп көрсөтүлөт;
- жүк ташуучулар тарабынан порттордо сатып алынуучу товарлар, товарларды экспорттоо/импорттоо статьясына камтылат, ал эми Колдонмонун 5-басылмасына ылайык мындай товарлар өзүнчө статья түрүндө көрсөтүлгөн;
- мигранттардын жеке буюмдары товарларды экспорттоо/импорттоо статьясына камтылбайт жана төлөм теңдеминин эсептеринде чагылдырылбайт, анткени жаңы түшүндүрмөгө ылайык, аталган түшүнүк операция катары классификацияланбайт;
- кайра иштеп чыгуу үчүн товарлар, ремонттон өткөрүлүүчү товарлар “Товарлар” статьясынан алынып салынат, бул Колдонмонун 6-басылмасына ылайык, резидент менен резидент эмес ортосунда товарга менчик укугу өткөрүлбөй тургандыгынан улам шартталган.

Кызмат көрсөтүүлөр

Төлөм теңдеминде эл аралык кызмат көрсөтүүлөрдү эсепке алуунун жалпы концепциясы олуттуу өзгөрүүлөргө дуушар болгон эмес. Жаңы методологияга ылайык негизги корректировкаларда бир катар көрсөткүчтөрдү эсепке алуу тартибин жана методологиясын тактоо, ошондой эле кызмат көрсөтүүлөр эсептерин Улуттук эсептер тутумунун 2008 жана Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр статистикасы боюнча колдонмонун (БУУ, 2011) концептуалдык негиздерине ылайык келтирүү максатында, кызмат көрсөтүүлөр боюнча бөлүктөрдү жана айрым статьяларды кайра топтоштуруу же атоолорду кайра өзгөртүү камтылат.

Колдонмонун 6-басылмасынын методологиясына ылайык келтирүү максатында, Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин кызмат көрсөтүүлөр эсеби боюнча төмөнкүдөй корректировкалар жүргүзүлгөн:

- кызмат көрсөтүүлөр бөлүгүнө “Башка тараптарга таандык материалдык ресурстарды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөр” жаңы статьясы киргизилген. Башка тараптарга таандык материалдык ресурстарды иштеп чыгуу боюнча кызмат көрсөтүүлөргө ага таандык болбогон материалдык ресурстарды иштеп чыккан тарап алган төлөм гана кирет;
- почта жана курьердик байланыш кызмат көрсөтүүлөрү (мурда “Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү” статьясынын курамында чагылдырылуучу) “Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр” статьясына киргизилген;
- “Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү” статьясы “Курулуш” статьясына өзгөртүлгөн, бул эң башкысы, аталган статьяда курулуш иши жүргүзүлүп жаткан өлкөдө курулушту жүзөгө ашырып жаткан резидент эмес-ишкана тарабынан сатылып алынган курулуш иштери сыяктуу эле, товарларды жана кызмат көрсөтүүлөрдү да эсепке алуу фактысын чагылдырат. Курулуш чет өлкөдөгү курулуш жана Кыргыз Республикасындагы курулуш болуп бөлүнөт;
- “Роялти жана лицензиялык төлөмдөр” статьясы (мурда “Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр” статьясынын курамында чагылдырылуучу) Колдонмонун 6-басылмасынын методологиясына ылайык кайра өзгөртүлүп, “Башка категорияларга тиешелүү болбогон интеллектуалдык менчикти пайдалануу үчүн төлөм” деген аталыштагы өзүнчө статьяны түшүндүрөт;
- Телекоммуникациялык (мурда “Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү” статьясында чагылдырылуучу) кызмат көрсөтүүлөр мурда өзүнчө статья болгон компьютердик жана маалыматтык кызмат көрсөтүүлөр менен биригүүчү жаңы статьяга киргизилген.

Баштапкы кирешелер

Тышкы экономикалык иш эсептери менен улуттук эсептер ортосунда макулдашылгандыгын камсыз кылуу үчүн “Кирешелер” статьясы жана анын компоненттери улуттук эсептер системасынын (УЭС 2008-жыл) “Баштапкы кирешелер эсеби” статьясына ылайык келтирилген. Финансылык инструменттердин функционалдык жана инструменталдык классификациялар менен аны байланыштырууга мүмкүн кылган инвестициялык кирешени кылдат бөлүштүрүү киргизилген. Бүтүндөй алганда, статьянын көрсөткүчтөрүн Колдонмонун 5-басылмасынын методологиясы боюнча түзүлгөн маалыматтарга салыштырууга болот.

Экинчилик кирешелер

Бүтүндөй алганда, төлөм теңдеминде күндөлүк трансферттерди эсепке алуунун концептуалдык негиздери олуттуу деле өзгөрүүлөргө дуушар болгон эмес жана Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (5-басылма) методологиясы менен улантуучулукту сактап калган. Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) методологиялык талаптарына ылайык, “Күндөлүк трансферттер” эсеби “Экинчилик кирешелерге” өзгөртүп түзүлгөн. Күндөлүк трансферттердин түрлөрүнүн кыйла кеңири классификациясы каралган, экинчилик кирешелер эсебинин айрым кичи статьяларынын айрым аныктамалары жана эсепке алуу тартиби такталган жана чектелген.

Финансылык эсеп

Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) талаптарына ылайык финансылык эсепти түзүүнүн негизги принциптери жалпысынан өзгөргөн эмес. Жаңы методологияда тике инвестициялар жөнүндө түшүнүктөр такталган, алар “ОЭСР тике чет өлкө инвестицияларды базалык аныктоо” төртүнчү басылмасына ылайык келтирилген. Атап айтканда, контролдоого жана таасир этүүгө карата аныктама, инвестициялык иш ыргагын жана туунду ишканаларды эсепке алуу ыкмалары, ошондой эле активдер жана милдеттенмелер базасында маалыматтарды дүңүнөн жана багытталышы принцибине ылайык сунуштоо кайра каралып чыккан. Финансылык эсептин функционалдык жана инструменталдык категориялары кеңейтилген жана толукталган.

Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) талаптарына ылайык келтирүүдө Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеминин финансылык эсебине төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилген (1-таблицада чагылдырылган финансылык эсеп бөлүгүндөгү тилкелердин аталышына жана белгилердин түшүндүрмөсүнө тиешелүү өзгөртүүлөрдөн тышкары):

- Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) методологиясына ылайык тике инвестицияларда “Кайра инвестицияланган инструменттер” статьясынын аталышы баштапкы кирешелер эсеби боюнча корреспонденттик статья менен чектөө максатында, “Кирешелерди кайра инвестициялоо” статьясына өзгөртүп түзүлгөн;
- товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштоочуларга түздөн-түз берилген кредиттер, ошондой эле Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) талаптарына ылайык “Дебитордук жана кредитордук карыз” статьяларында эсепке алынуучу товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр үчүн кардарга төлөп берилген аванстар жана алдын ала төлөмдөр “Соода кредиттери жана аванстар” статьясында эске алынган. Ошондой эле, соода кредиттерине жана аванстарга же финансылык эсептин башка инструменттерине таандык болбогон башка карыз башка кредитордук/дебитордук карыз курамында чагылдырылган;
- тике инвестицияларга таандык болбогон капиталга катышкан башка инструменттер өзүнчө статья түрүндө башка инвестициялардын курамына киргизилет;
- мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыз милдеттенмени жоюуга чейин мурдагы инструмент боюнча чагылдырууну улантат, ал эми Төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (5-басылма) талабына ылайык буга чейинки милдеттенменин орду жабылып, анын ордуна жаңысы түзүлүшү жана мындай шарттуу операция “Башка активдер/башка милдеттенмелер” статьясы боюнча чагылдырылуусу болжолдонууда.

Жогоруда көрсөтүлгөн өзгөртүүлөр менен бирге, Улуттук банк төлөм теңдеминин эсептерин статистикалык эсепке алууну андан ары тактоо жана өркүндөтүү боюнча ишти төлөм теңдеми боюнча колдонмонун (6-басылма) методологиялык талаптарына ылайык улантат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми: аналитикалык түрдө берүү

(млн АКШ доллары)

	2014	2015	2016	2017	2018
Күндөлүк операциялар эсеби	-1 301,3	-1052,4	-792,2	-514,8	-699,8
Соода балансы ¹	-2 823,5	-2 220,0	-2 136,3	-2 410,2	-2 739,1
Экспорт	2 380,1	1 571,4	1 572,6	1 749,3	1 803,7
Төлөм теңдеми методологиясына ылайык экспорт	-3 540,4	-2 885,3	-2 837,9	1 048,9	-2 310,9
анын ичинде <i>Резспорт</i>	203,5	107,2	47,8	77,7	89,0
Монетардык эмес алтын	716,9	665,4	701,6	700,4	664,2
Импорт	5 203,5	3 791,4	3 708,9	4 159,5	4 542,9
Кызмат көрсөтүүлөр балансы	-346,1	-202,1	-203,5	-92,0	-173,5
Экспорт	900,8	853,6	841,0	823,8	796,4
Импорт	1 246,8	1 055,7	1 044,5	915,8	969,9
Башка тараптарга тиешелүү товарларды иштеп чыгуу кызматтары	-15,2	-11,8	-	-	-
Транспорттук кызматтар	-450,8	-257,7	-240,5	-227,2	-287,9
Кыдыруулар	32,6	26,4	-28,6	136,2	112,7
Курулуш	53,1	37,2	45,8	8,2	0,9
Башка категорияларда камтылбаган, интеллектуалдык менчикти пайдалануу үчүн төлөм	-3,6	-4,6	-4,9	-4,5	-4,8
Телекоммуникациялык компьютердик жана маалыматтык кызматтар	-7,5	17,3	37,4	15,3	-2,8
Башка кызматтар	45,3	-9,0	-139,5	-20,0	8,3
Баштапкы кирешелер балансы ¹	-307,5	-258,4	-356,0	-377,6	-208,1
Эмгекке төлөөлөр (нетто)	-23,3	-18,7	-16,3	-18,8	-14,0
Инвестициялык кирешелери	-284,2	-239,7	-339,7	-358,8	-194,1
Алууга кирешелер	33,7	29,2	20,4	32,0	41,8
Төлөөгө кирешелер	317,9	268,9	360,1	390,8	235,8
Экинчи кирешелердин балансы	2 175,8	1 628,1	1 903,6	2 365,1	2 420,9
Алууга	2 610,3	1 976,8	2 271,8	2 830,4	2 974,3
Төлөөгө	434,6	348,7	368,2	465,3	553,4
Капитал менен операциялар эсебинин балансы¹	65,8	79,1	112,6	131,3	335,0
Алууга	90,5	97,5	129,4	145,3	351,8
Төлөөгө	24,7	18,4	16,8	13,9	16,7
Камдык активдерден тышкары, финансылык эсептин сальдосу (таза кредиттөө (+) / таза карыз алуу (-))	-531,0	-710,8	-591,7	-340,6	-213,6
Тике инвестициялар ¹	-230,4	-1009,1	-579,0	78,1	-48,3
Финансылык активдерди таза сатып алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	112,6	135,0	40,3	-29,1	-1,7
Капиталда катышуу (реинвестирилген кирешелерден тышкары)	115,0	132,6	36,9	-29,1	-1,7
<i>Реинвестирилген кирешелер</i>	-	-	-	-	-
Карыздык инструменттер	-2,5	2,4	3,3	-	-
Милдеттенмелерди таза кабыл алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	343,0	1144,1	619,2	-107,2	46,6
Капиталда катышуу (реинвестирилген кирешелерден тышкары)	354,9	889,8	445,6	-16,9	64,3
<i>Реинвестирилген кирешелер</i>	213,3	185,8	140,4	-129,9	10,5
Карыздык инструменттер	-11,9	254,2	173,7	-90,3	-17,7
Портфельдик инвестициялар	-0,1	129,0	7,2	24,9	9,2
Финансылык активдерди таза сатып алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	-	130,0	5,0	25,0	9,8
Милдеттенмелерди таза кабыл алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	0,1	1,0	-2,2	0,0	0,6
Туунду финансылык инструменттер (нетто)	0,5	-5,3	-6,3	-2,8	0,4
Башка инвестициялар	-301,0	174,6	-13,7	-440,9	-175,0
Финансылык активдерди таза сатып алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	472,5	410,2	108,7	-279,6	-56,7
Нак валюта жана депозиттер	46,3	353,5	98,4	-57,8	-111,8
Суда жана насыялар	0,0	4,9	2,9	-7,3	4,2
Соода кредиттери жана аванстар	184,0	26,2	174,3	-211,0	14,3
Башка дебитордук карыздар	242,2	25,6	-167,0	-3,5	36,5
Милдеттенмелерди таза кабыл алуу (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	773,5	235,6	122,4	161,3	118,3
Нак валюта жана депозиттер	21,1	18,2	-33,5	-11,4	47,7
Суда жана насыялар	681,4	216,7	98,5	181,9	-96,2
Соода кредиттери жана аванстар	71,0	0,6	57,4	-9,2	166,8
Башка дебитордук карыздар	-	-	-	-	-
Каталар жана калтырып кетүүлөр	653,9	206,2	413,7	86,5	-36,7
Камдык активдердин өзгөрүүсү² (“+” – өсүш, “-” – төмөндөө)	-50,7	-56,4	325,7	43,7	-187,9

¹ УСКнын маалыматтарынын негизинде, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен² ЭВФтин методологиясына ылайык, куйма түрүндөгү алтынга байланыштуу операциялар Кыргыз Республикасынын резиденттери менен ишке ашырылган камдык активдер курамына камтуу үчүн камдык активдерден алынып салынган.

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-121,5	-152,6	-70,5	-170,2	-441,1	-186,1	-98,8	26,1	Күндөлүк операциялар эсеби
-407,3	-644,6	-764,3	-594,1	-705,1	-708,4	-760,4	-565,2	Соода балансы ¹
375,9	400,2	434,9	538,2	387,3	467,9	358,3	590,2	Экспорт
225,4	238,6	286,3	298,5	265,2	-841,6	-887,7	-846,8	Төлөм теңдеми методологиясына ылайык экспорт
12,4	22,8	19,6	22,8	17,1	24,6	24,1	23,1	<i>анын ичинде Реэкспорт</i>
150,5	161,6	148,5	239,7	122,1	133,2	127,3	281,6	Монетардык эмес алтын
783,2	1 044,8	1 199,2	1 132,3	1 092,4	1 176,4	1 118,7	1 155,4	Импорт
-41,9	-36,8	5,1	-18,4	-97,7	-58,9	21,9	-38,8	Кызмат көрсөтүүлөр балансы
160,2	190,3	260,2	213,0	136,5	204,9	259,8	195,2	Экспорт
202,1	227,1	255,2	231,4	234,2	263,8	237,9	234,0	Импорт
-	-	-	-	-	-	-	-	Башка тараптарга тиешелүү товарларды иштеп чыгуу кызматтары
-49,9	-67,3	-59,5	-50,6	-77,2	-97,7	-52,3	-60,7	Транспорттук кызматтар
5,9	33,1	68,2	28,9	-12,5	32,1	65,3	27,7	Сапарлар
1,8	0,2	2,2	3,9	-0,6	0,6	0,4	0,5	Курулуш
-1,3	-1,3	-0,9	-1,1	-1,0	-1,2	-1,8	-0,8	Башка категорияларда камтылбаган, интеллектуалдык менчикти пайдалануу үчүн төлөм
4,6	3,3	6,1	1,2	-1,4	0,3	1,0	-2,6	Телекоммуникациялык компьютердик жана маалыматтык кызматтар
-3,0	-4,9	-11,2	-0,9	-4,9	6,9	9,2	-2,9	Башка кызматтар
-64,7	-113,6	-35,0	-164,5	-82,1	-72,6	-18,3	-35,0	Баштапкы кирешелер балансы ¹
-4,2	-4,2	-4,4	-6,0	-3,0	-3,9	-3,6	-3,5	Эмгекке төлөөлөр (нетто)
-60,5	-109,3	-30,6	-158,4	-79,1	-68,8	-14,7	-31,5	Инвестициялык кирешелери
8,4	7,3	9,6	6,6	8,9	11,2	9,9	11,8	Алууга кирешелер
68,8	116,7	40,2	165,0	88,0	79,9	24,6	43,2	Төлөөгө кирешелер
392,3	642,4	723,6	606,7	443,9	653,9	658,0	665,1	Экинчи кирешелердин балансы
483,9	749,2	852,5	744,8	554,3	788,0	810,6	821,4	Алууга
91,5	106,8	128,9	138,1	110,4	134,2	152,6	156,2	Төлөөгө
49,2	25,5	29,5	27,1	262,3	20,8	24,6	27,3	Капитал менен операциялар эсебинин балансы¹
52,4	29,2	33,0	30,6	264,0	26,7	29,3	31,7	Алууга
3,2	3,7	3,6	3,5	1,7	5,9	4,6	4,5	Төлөөгө
-39,3	65,1	-72,5	-293,9	220,0	-308,7	0,4	-125,3	Камдык активдерден тышкары, финансылык эсептин сальдосу (таза кредиттөө (+) / таза карыз алуу (-))
48,4	-184,0	-52,7	266,3	130,3	-139,2	-9,6	-29,8	Тике инвестициялар ¹
1,0	-29,5	-0,8	0,2	2,0	-0,3	-3,4	0,0	Финансылык активдерди таза сатып алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
1,0	-29,5	-0,8	0,2	2,0	-0,3	-3,4	0,0	Капиталда катышуу (реинвестирилген кирешелерден тышкары)
-	-	-	-	-	-	-	-	<i>Реинвестирилген кирешелер</i>
-	-	-	-	-	-	-	-	Карыздык инструменттер
-47,4	154,4	51,9	-266,1	-128,3	138,9	6,2	29,8	Милдеттенмелерди таза кабыл алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
78,4	100,3	19,8	-215,4	44,1	-9,0	3,5	25,7	Капиталда катышуу (реинвестирилген кирешелерден тышкары)
42,3	85,8	11,1	-269,1	59,2	-43,9	-21,3	16,5	<i>Реинвестирилген кирешелер</i>
-125,8	54,1	32,1	-50,7	-172,4	147,9	2,7	4,1	Карыздык инструменттер
5,0	10,0	10,0	-0,02	9,6	-0,2	0,0	-0,2	Портфельдик инвестициялар
5,0	10,0	10,0	-0,02	9,95	(0,11)	0,07	(0,10)	Финансылык активдерди таза сатып алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
0,01	-0,01	0,02	0,003	0,4	0,1	0,1	0,1	Милдеттенмелерди таза кабыл алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
-0,6	-0,4	-0,8	-1,0	-0,1	0,3	0,0	0,2	Туунду финансылык инструменттер (нетто)
-92,2	239,5	-29,0	-559,2	80,1	-169,6	10,0	-95,5	Башка инвестициялар
-20,4	144,7	54,3	-458,3	18,9	-104,9	63,7	-34,4	Финансылык активдерди таза сатып алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
-19,4	35,2	-261,9	188,4	-42,3	-63,7	17,0	-22,8	Нак валюта жана депозиттер
-0,5	-4,4	-2,4	0,0	0,0	0,0	0,0	4,2	Суда жана насыялар
1,8	112,2	16,1	-341,1	62,0	-75,8	48,8	-20,6	Соода кредиттери жана аванстар
-2,3	1,8	302,7	-305,6	-0,8	34,6	-2,2	4,8	Башка дебитордук карыздар
71,8	-94,7	83,4	100,9	-61,2	64,7	53,7	61,0	Милдеттенмелерди таза кабыл алуу ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)
-7,1	-5,8	-5,3	6,9	37,2	-16,5	14,3	12,7	Нак валюта жана депозиттер
43,9	-56,5	60,2	134,3	-159,6	7,6	3,2	52,6	Суда жана насыялар
35,0	-32,4	28,5	-40,3	61,3	73,7	36,2	-4,3	Соода кредиттери жана аванстар
-	-	-	-	-	-	-	-	Башка дебитордук карыздар
-3,6	243,9	-21,9	-131,9	376,2	-215,0	1,6	-199,5	Каталар жана калтырып кетүүлөр
-36,6	51,8	9,6	18,8	-22,5	-71,6	-73,0	-20,8	Камдык активдердин өзгөрүүсү² ("+" – өсүш, "-" – төмөндөө)

Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясы

(млн АКШ доллары)

	31.12.2014	31.12.2015	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2018
	карата калдык	карата калдык	карата калдык	карата калдык	карата калдык
А. Активдер	3 854,5	4 121,5	4 584,8	4 485,2	4 291,1
Чет өлкөгө тике инвестициялар	533,3	629,3	689,3	690,6	623,7
Капиталга катышуу инструменттери	519,7	618,6	681,9	690,6	623,7
Карыздык инструменттер	13,6	10,7	7,3	(0,00)	(0,00)
Портфельдик инвестициялар	25,1	155,1	160,1	185,0	194,8
Туунду финансылык инструменттер	5,4	46,9	20,0	5,6	5,1
Башка инвестициялар	1 650,8	1 822,4	1 942,2	1 633,4	1 548,3
Нак акчалар жана депозиттер	467,5	798,9	904,0	872,4	749,6
Депозиттик уюмдар	387,3	521,7	434,8	453,1	440,8
Башка секторлор	80,2	277,2	469,2	419,3	308,8
Кредиттер	112,9	95,5	52,1	40,7	39,8
Депозиттик уюмдар	8,9	12,2	13,4	3,9	7,4
Башка секторлор	104,0	83,3	38,7	36,8	32,5
Соода кредиттери жана аванстар	752,7	617,6	790,1	514,3	522,5
Жана башка активдер	317,6	310,3	196,0	205,9	236,4
Камдык активдер	1 639,9	1 467,9	1 773,3	1 970,7	1 919,2
Монетардык алтын	152,7	144,0	170,6	289,6	460,3
АКУ (SDR)	180,9	184,4	183,5	168,8	136,5
Жана башка камдык активдер	1 306,3	1 139,5	1 419,2	1 512,2	1 322,4
Б. Милдеттенмелер	9 690,4	10 881,9	11 514,8	11 704,9	11 731,3
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар ¹	3 666,9	4 748,4	5 352,9	5 321,3	5 313,8
Капиталга катышуу инструменттери	2 287,1	3 144,9	3 574,0	3 570,9	3 633,2
Карыздык инструменттер	1 379,8	1 603,5	1 778,9	1 750,4	1 680,7
Портфельдик инвестициялар	8,1	3,5	6,8	4,0	4,2
Туунду финансылык инструменттер	5,6	35,7	17,3	5,7	5,1
Башка инвестициялар	6 009,9	6 094,3	6 137,8	6 373,8	6 408,1
Нак акчалар жана депозиттер	125,0	134,2	111,0	116,7	162,2
Кредиттер	5 097,1	5 182,6	5 157,3	5 411,5	5 225,1
АКЖО (Акча-кредитти жөнгө салуу органдары)	56,6	38,8	24,8	13,3	2,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	3 380,5	3 562,3	3 718,0	4 076,5	3 823,4
Депозиттик уюмдар	123,2	210,4	163,8	169,2	192,3
Башка секторлор	1 536,8	1 371,2	1 250,8	1 152,5	1 207,1
Соода кредиттери жана аванстар	665,0	660,0	755,9	725,0	903,3
Бөлүштүрүлгөн АКУ (SDR)	122,8	117,4	113,6	120,6	117,5
С. Таза эл аралык инвестициялык позиция (А-Б)	-5 835,9	-6 760,4	-6 930,0	-7 219,6	-7 440,2

¹ УСКнын маалыматтарынын негизинде, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен

РЕАЛДУУ ЭФФЕКТИВДҮҮ АЛМАШУУ КУРСУ

Кыргыз сомунун номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун (НЭАК) индекси 2018-жылдын баш жагынан тартып 7,3 пайызга жогорулап, отчеттук жылдын акырына 120,5 түзгөн. Өсүш, 2017-жылдын акырына карата орточо курска салыштырганда 2018-жылдын акырына кыргыз сомунун түрк лирине карата (36,4 пайызга), орус рублине карата (14,0 пайызга), казак теңгесине карата (11,0 пайызга), беларусь рублине карата (5,6 пайызга), кытай юанына карата (4,4 пайызга) жана еврого карата (3,8 пайызга) бекемделиши менен шартталган¹¹. Ушуну менен бирге, кыргыз сомунун АКШ долларына карата нарксыздашы байкалган (0,4 пайызга).

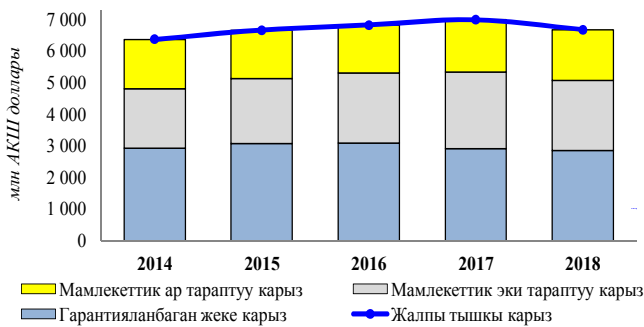
Инфляция деңгээли жогору болгондугуна карабастан, соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдө сомдун НЭАК индексинин өсүшү реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун (РЭАК) индексинин жогорулашын шарттаган, ал 2017-жылдын декабрь айынан тартып 4,2 пайызга жогорулап, 2018-жылдын акырына 117,3 түзгөн.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТЫШКЫ КАРЫЗЫ

2018-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча номиналдуу тышкы карыздын жалпы көлөмү¹²

7-график. Кыргыз Республикасынын жалпы тышкы карызынын бир мезгилдин акырына карата абал боюнча түзүмү*

(млн АКШ долларында)

* Улуттук банктын маалыматтары боюнча

(алынган жана орду жабылбаган) 6 684,1 млн АКШ долларын түзгөн, бул 2017-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 4,5 пайызга төмөн. Карыздын белгиленген көлөмүн мамлекеттик жана жеке секторлордун карызы түзгөн:

- мамлекеттик тышкы карыз 3 825,7 млн АКШ долларын түзгөн, бул жалпы тышкы карыздын 57,2 пайызын түзөт;
- мамлекет тарабынан гарантияланбаган жеке сектордун карызы¹³, 2 858,3 млн АКШ долларын түзгөн (чогуу алгандагы карыздын 42,8 пайызы).

2018-жылдын акырына карата төмөнкүдөй негизги карыздык көрсөткүчтөр катталган:

- ИДӨгө карата номиналдуу жалпы тышкы карыз¹⁴ – 83,8 пайыз;
- товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата номиналдуу жалпы тышкы карыз – 255,9 пайыз.

¹¹ Сомдун номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсу боюнча маалымат келтирилген, индексти эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2010-жыл алынган.

¹² Мамлекеттик жана жеке секторлордун расмий кредиторлор алдында сунушталган кредиттер боюнча милдеттенмелери.

¹³ УСКнын маалыматы боюнча.

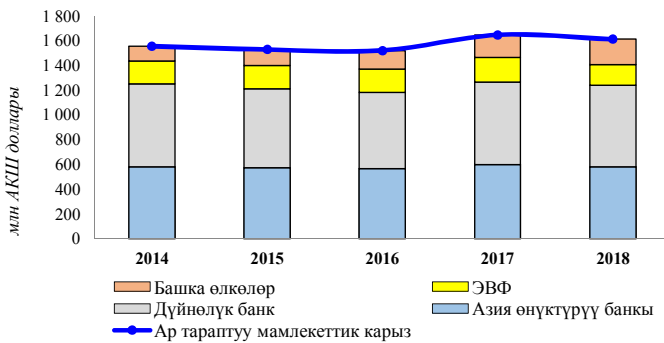
¹⁴ Көрсөткүчтү эсептөө үчүн Улуттук банктын 2018-жылдын 31-декабрына карата сомдун АКШ долларына карата курсу боюнча эсептелген ИДӨнүн жылдык мааниси пайдаланылган.

МАМЛЕКЕТТИК ТЫШКЫ КАРЫЗ

2018-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тышкы карызынын көлөмү 2017-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнө салыштырганда 6,5 пайызга төмөндөп, 3 825,7 млн АКШ долларын түзгөн.

Кыргыз Республикасынын мамлекеттик тышкы карызынын түзүмүн 2018-жылдын акырына көп тараптуу жана эки тараптуу кредиторлор алдында карыздар түзгөн, алар мамлекеттик тышкы карыздын жалпы көлөмүнүн, тиешелүүлүгүнө жараша 42,2 жана 57,8 пайызын ээлейт.

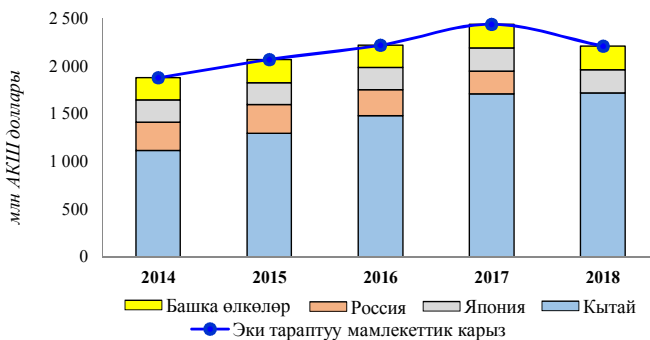
8-график. Кыргыз Республикасынын кредиторлорунун мамлекеттик ар тараптуу карызынын бир мезгилдин акырына карата абал боюнча түзүмү*
(млн АКШ долларында)

* Улуттук банктын маалыматтары боюнча

анчалык өзгөргөн жок, алсак, көп тараптуу кредиттер боюнча карыздын жалпы көлөмүнүн 87,2 пайызы Дүйнөлүк банк, Азия өнүктүрүү банкы жана Эл аралык валюта фондусу алдында милдеттенмелерге туура келет.

9-график. Кыргыз Республикасынын кредиторлорунун мамлекеттик эки тараптуу карызынын бир мезгилдин акырына карата абал боюнча түзүмү*
(млн АКШ долларында)

* Улуттук банктын маалыматтары боюнча

тараптуу донорлордон түшкөн кредиттер, негизинен инфраструктуралык долбоорлорду каржылоого, энергетиканы, финансы системасын, айыл чарбасын өнүктүрүүгө жана түзүмдүк өзгөртүүлөргө багытталган.

Финансылык шарттарга ылайык мамлекеттик тышкы карыздын түзүмү өзгөчө жеңилдетилген насыялардан турган (төмөн пайыздык чендер жана узак мөөнөттүү ордун жабуу мезгил аралыгы)¹⁵, алардын көлөмү жалпы көлөмдүн 98,0 пайыздан көбүн түзөт.

¹⁵ Кыргыз Республикасы үчүн карыздын жеңилдетилиши кредит берүү мөөнөттөрүн, колдонулуучу пайыздык ченге жараша болот жана кеминде 35% түзүүгө тийиш болгон грант-элементин эсептөөдөн улам аныкталат.

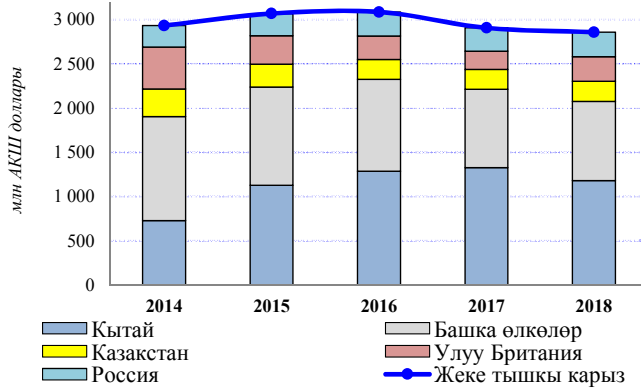
2018-жылдын акырына карата абал боюнча мамлекеттик тышкы карыз төмөнкүдөй негизги карыздык көрсөткүчтөр менен мүнөздөлгөн:

- ИДӨгө карата номиналдуу мамлекеттик тышкы карыз – 48,0 пайыз;
- товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата номиналдуу мамлекеттик тышкы карыз – 146,5 пайыз.

ЖЕКЕ ТЫШКЫ КАРЫЗ¹⁶

10-график. Кредиторлорунун жеке тышкы карызынын бир мезгилдин акырына карата абал боюнча түзүмү*

(млн АКШ долларында)

*УСК маалыматы боюнча

2018-жылдын 31-декабрына карата абал боюнча мамлекет тарабынан гарантияланбаган жеке тышкы карыз 2017-жылдын акырына карата ушул эле көрсөткүчкө салыштырганда 1,7 пайызга төмөндөп, 2 858,3 млн АКШ долларын түзгөн.

2018-жылдын акырына карата жеке тышкы карыз көрсөткүчтөрү төмөнкүчө калыптанган:

- ИДӨгө карата номиналдуу жеке тышкы карыз – 35,8 пайыз;
- товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата номиналдуу жеке тышкы карыз – 109,4 пайыз.

Жеке тышкы карыздын түзүмүн тике жана башка чет өлкө инвесторлорунан алынган кредиттер түзгөн, алардын көлөмү тиешелүүлүгүнө жараша 1 458,9 млн АКШ доллары жана 1 399,4 млн АКШ доллары чегинде калыптанган.

Жеке сектордун ири кредиторлору катары Кытай (1 181,0 млн АКШ доллары), Улуу Британия (279,8 млн АКШ доллары), Россия (275,4 млн АКШ доллары) жана Казакстан (226,0 млн АКШ доллары) белгиленген.

2018-жыл жыйынтыгы боюнча жеке секторго (тике инвесторлордон алынган кредиттерди эске алуу менен) тышкы кредиттердин дүң агылып кириши 519,5 млн АКШ долларын түзгөн, негизги карызды тейлөө боюнча төлөмдөр көлөмү 469,3 млн АКШ доллары деңгээлинде түптөлгөн.

¹⁶ Жеке тышкы карыз – бул, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиясы каралбаган, кредит жана насыя түрүндө алынган жеке сектордун (коммерциялык банктар, банк эмес финансы-кредит уюмдары, ишканалар) карызы. Ал, айкын кабыл алынган жана ошол өлкөнүн резиденттеринин резидент эместер алдында карызынын негизги суммасын пайыздар менен кошо же пайыз төлөөсүз орду жабылбаган карыздык милдеттенмелер суммасын түшүндүрөт (кайсы болбосун учурда).

15-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызынын кредиторлордун түрү боюнча түзүмү
(бир мезгилдин акырына карата абал боюнча)

	2014		2015		2016		2017		2018	
	млн АКШ карата, долл. пайыз-да	100,0	млн АКШ карата, долл. пайыз-да	100,0	млн АКШ карата, долл. пайыз-да	100,0	млн АКШ карата, долл. пайыз-да	100,0	млн АКШ карата, долл. пайыз-да	100,0
Жалпы тышкы карыз (I+II)	6 370,5	100,0	6 670,1	100,0	6 830,1	100,0	6 997,5	100,0	6 684,1	100,0
I. Мамлекеттик ж-а мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	3 437,1	54,0	3 601,1	54,0	3 742,7	54,8	4 089,8	58,4	3 825,7	57,2
I.1 Көп тараптуу карыз¹	1 558,9	24,5	1 531,3	23,0	1 523,8	22,3	1 650,3	23,6	1 615,1	24,2
ЭВФ	185,2	2,9	188,2	2,8	188,0	2,8	200,3	2,9	166,8	2,5
Дүйнөлүк банк	671,5	10,5	639,3	9,6	618,2	9,1	666,8	9,5	660,2	9,9
Реконструкциялоо жана Өнүгүүнүн Европа банкы	40,6	0,6	41,0	0,6	42,5	0,6	50,9	0,7	51,8	0,8
Евразия Өнүктүрүү Банки	0,4	—	3,5	0,1	5,5	0,1	11,5	0,2	27,4	0,4
Европа бирлиги	0,0	—	5,4	0,1	15,8	0,2	18,0	0,3	17,2	0,3
Азия өнүктүрүү банкы	583,6	9,2	575,4	8,6	567,9	8,3	600,8	8,6	582,2	8,7
Ислам өнүктүрүү банкы	59,0	0,9	59,5	0,9	64,6	0,9	77,0	1,1	79,9	1,2
Айыл чарбасын өнүктүрүүнүн эл аралык фондусу	9,4	0,1	9,9	0,1	12,2	0,2	15,6	0,2	20,1	0,3
ОПЕК	4,0	0,1	4,5	0,1	4,8	0,1	4,7	0,1	5,4	0,1
Түндүк өнүктүрүү фонду	5,2	0,1	4,6	0,1	4,3	0,1	4,7	0,1	4,3	0,1
I.2 Эки тараптуу карыз	1 878,2	29,5	2 069,7	31,0	2 219,0	32,5	2 439,6	34,9	2 210,6	33,1
I.2.1 ЕАЭБ өлкөлөрү	300,0	4,7	300,0	4,5	270,0	4,0	240,0	3,4	0,0	—
Россия ²	300,0	4,7	300,0	4,5	270,0	4,0	240,0	3,4	0,0	—
I.2.2 ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары	1 578,2	24,8	1 769,7	26,5	1 949,0	28,5	2 199,6	31,4	2 210,6	33,1
Түркия	90,0	1,4	97,0	1,5	97,0	1,4	97,0	1,4	97,0	1,5
Япония ²	229,4	3,6	229,0	3,4	236,0	3,5	243,6	3,5	244,4	3,7
Германия ²	102,4	1,6	100,1	1,5	81,7	1,2	93,3	1,3	86,7	1,3
Кытай	1 115,9	17,5	1 296,4	19,4	1 482,8	21,7	1 708,1	24,4	1 719,4	25,7
Франция ²	5,4	0,1	4,8	0,1	4,7	0,1	5,3	0,1	5,0	0,1
Кувейт фонду	8,6	0,1	9,7	0,1	8,6	0,1	7,6	0,1	11,1	0,2
Корея Республикасы	16,7	0,3	15,6	0,2	15,1	0,2	17,0	0,2	16,0	0,2
Дания ²	3,3	0,1	3,2	—	3,1	—	3,0	—	2,9	—
Сауд Аравиясы	3,9	0,1	7,4	0,1	11,2	0,2	15,5	0,2	17,7	0,3
БАЭ	2,6	—	6,4	0,1	8,8	0,1	9,1	0,1	10,6	0,2
I.3 Мамлекет тарабынан гарантияланган карыз	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
II. Гарантияланбаган карыз	2 933,4	46,0	3 069,0	46,0	3 087,4	45,2	2 907,6	41,6	2 858,3	42,8

¹ эл аралык финансы институттарын кошо алганда, көп тараптуу негизде иш алып баруучу кредиторлор

² Париж Клубуна катышуучу өлкөлөр

16-таблица. Кыргыз Республикасынын тышкы карызы

	2014	2015	2016	2017	2018
Бир мезгилдин акырына карата ДТК (млн АКШ доллары)	7 394,6	7 702,4	7 920,7	8 128,2	8 093,0
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК (млн АКШ доллары)	6 370,5	6 670,1	6 830,1	6 997,5	6 684,1
Бир мезгилдин акырына карата ЖТК ИДӨгө карата (пайыздар) ¹	94,4	119,5	99,3	90,8	83,8
ЖТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата (пайыздар) ²	188,3	269,8	278,9	265,3	255,9
ЖТК боюнча төлөм графиги (млн АКШ доллары) ³	911,7	1 044,0	786,9	941,1	693,8
ЖТКны иш жүзүндө тейлөө (млн АКШ доллары)	910,1	1 043,6	786,5	926,5	693,8
Товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата ЖТКнын тейлөө коэффициенти (пайыздар)					
- график боюнча	26,9	42,2	32,1	35,7	26,6
- иш жүзүндө тейленгени	26,9	42,2	32,1	35,1	26,6
Бир мезгилдин акырына карата МТК (млн АКШ доллары)	3 437,1	3 601,1	3 742,7	4 089,8	3 825,7
Бир мезгилдин акырына карата МТК ИДӨгө (пайыздар) ¹	50,9	64,5	54,4	53,1	48,0
Бир мезгилдин акырына карата МТК товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата (пайыздар) ²	101,6	145,7	152,8	155,1	146,5
МТК боюнча тейлөөлөрдүн графиги (млн АКШ доллары) ³	116,7	130,0	144,8	157,4	184,0
МТКнын айкын тейлениши (млн АКШ доллары)	115,5	130,0	144,8	157,4	184,0
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспортуна карата МТКнын тейлөө коэффициенти (пайыздар)					
- график боюнча	3,5	5,3	5,9	6,0	7,0
- иш жүзүндө тейленгени	3,4	5,3	5,9	6,0	7,0
Бир мезгилдин акырына карата Жеке ТК (млн АКШ доллары)	2 933,4	3 069,0	3 087,4	2 907,6	2 858,3
Бир мезгилдин акырына карата Жеке ТК ИДӨгө карата (пайыздар) ¹	43,5	55,0	44,9	37,7	35,8
Товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата Жеке ТКны тейлөө коэффициенти (пайыздар) ²	75,4	124,1	126,1	110,2	109,4
Жеке ТКны иш жүзүндө тейлөө (млн АКШ доллары)	794,6	913,6	641,6	769,1	509,8
Жеке ТКны тейлөө коэффициенти товарлар жана кызмат көрсөтүү экспортуна карата (пайыздар)	23,5	37,0	26,2	29,2	19,5

¹ Көрсөткүчтөр, акыркы төрт чейректи камтыган өзгөрмөлүү жылдык ИДӨ маалыматтарынын негизинде келтирилген. ИДӨнүн доллар эквиваленти чейректин акырына карата курс боюнча эсептелинген.

² Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөрдүн жылдык экспортуна карата.

³ Пайыздардын жана негизги суммалардын төлөмдөрүн камтыйт.

17-таблица. Кыргыз Республикасынын жеке тышкы карызынын географиялык түзүмү
(млн АКШ долларында)

	2014		2015		2016		2017		2018	
	млн АКШ карата, долл. найыз-да	эсүй. АКШ карата, долл. найыз-да	млн АКШ карата, долл. найыз-да	эсүй. АКШ карата, долл. найыз-да	млн АКШ карата, долл. найыз-да	эсүй. АКШ карата, долл. найыз-да	млн АКШ карата, долл. найыз-да	эсүй. АКШ карата, долл. найыз-да	млн АКШ карата, долл. найыз-да	эсүй. АКШ карата, долл. найыз-да
Бардыгы болуп	2 933,4	100,0	3 069,0	100,0	3 087,4	100,0	2 907,6	100,0	2 858,3	100,0
Кытай	727,5	24,8	1128,2	36,8	1287,9	41,7	1327,2	45,6	1181,0	41,3
Россия	241,4	8,2	250,9	8,2	272,0	8,8	263,1	9,0	275,4	9,6
Казакстан	312,7	10,7	259,0	8,4	226,0	7,3	221,9	7,6	226,0	7,9
Түркия	69,9	2,4	141,2	4,6	107,3	3,5	98,9	3,4	98,4	3,4
Австралия	127,4	4,3	100,7	3,3	102,6	3,3	73,4	2,5	72,1	2,5
Кипр	100,6	3,4	105,3	3,4	84,1	2,7	88,4	3,0	94,4	3,3
Нидерланд	119,6	4,1	121,2	3,9	89,7	2,9	83,3	2,9	72,1	2,5
Белиз	69,3	2,4	65,2	2,1	63,5	2,1	-	-	0,0	-
АКШ	72,0	2,5	61,4	2,0	60,5	2,0	63,2	2,2	55,2	1,9
Люксембург	167,3	5,7	104,3	3,4	54,5	1,8	61,4	2,1	76,7	2,7
Швейцария	-	-	50,5	1,6	51,4	1,7	43,7	1,5	22,7	0,8
Германия	47,7	1,6	47,2	1,5	39,8	1,3	53,1	1,8	71,0	2,5
Канада	37,8	1,3	37,9	1,2	37,9	1,2	39,6	1,4	44,4	1,6
Улуу Британия	474,0	16,2	320,4	10,4	263,7	8,5	207,8	7,1	279,8	9,8
Жана башка өлкөлөр	366,3	12,5	275,8	9,0	346,4	11,2	282,7	9,7	289,4	10,1

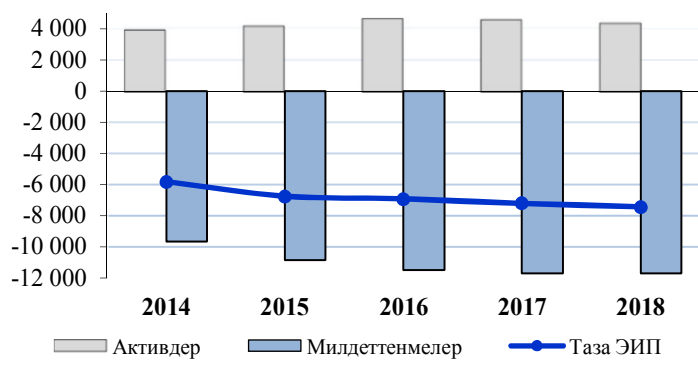
Эскертүү: УСКнын маалыматтары боюнча

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЭЛ АРАЛЫК ИНВЕСТИЦИЯЛЫК ПОЗИЦИЯСЫ

2018-жыл жыйынтыгы боюнча Кыргыз Республикасынын таза эл аралык инвестициялык

11-график. ЭИП динамикасы

(млн АКШ долларында, жылдын акырына карата)

позициясы 7 440,2 млн АКШ доллары деңгээлинде терс калыптанган, бул өлкөнүн тышкы дүйнө алдында милдеттенмелеринин колдо болгон чет өлкө активдеринен артышы менен шартталган.

Өлкөнүн чет өлкө активдери 2018-жылдын акырына 4 291,1 млн АКШ доллары өлчөмүндө түптөлгөн, бул 2017-жылдын тиешелүү көрсөткүчүнөн 4,3 пайызга аз. Мындай тенденция, эң башкысы, тышкы экономикалык операциялардын, валюта курстарынын өзгөрүүсү жана башка себептерден улам

өзгөрүүлөрдүн натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр менен шартталган.

Активдер түзүмүндө “тике инвестициялар” статьясы боюнча запастардын 9,7 пайызга же 66,9 млн АКШ долларына төмөндөшү белгиленген.

Отчеттук мезгил ичинде “башка инвестициялар” боюнча активдер 5,2 пайызга же 85,1 млн АКШ долларына кыскарган. Бул өзгөрүүлөр, эң башкысы, нак акча жана депозит түрүндөгү активдер боюнча операциялардын 14,1 пайызга (абсолюттук мааниде 122,9 млн АКШ долларына) төмөндөшү менен шартталган. Дебитордук карыз түрүндөгү активдер 1,6 пайызга же 8,2 млн АКШ долларына жогорулаган. Улуттук банктын камдык активдери 2018-жылы 2,6 пайызга төмөндөп, 1 919,2 млн АКШ долларына чейинкини түзгөн.

Резиденттердин тышкы милдеттенмелеринин көлөмү 2018-жылдын акырына карата бир аз жогорулоо менен өткөн жылдагы деңгээлде сакталып, 11 731,3 млн АКШ долларын түзгөн.

Милдеттенмелер түзүмүндө олуттуу көбөйүү башка чет өлкө инвестициялары боюнча белгиленген, ал ишке ашырылган операциялардын, валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн жана башка өзгөрүүлөрдүн натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр менен шартталган. 2018-жылдын акырына “башка инвестициялар” боюнча резидент эместер алдында милдеттенмелер 6 408,1 млн АКШ долларын түзгөн. “Башка инвестициялар” түзүмүндө мамлекеттик жана башка секторлордун кредиттери боюнча өзгөрүүлөрү белгиленген: мамлекеттик башкаруу секторунун жана акча-кредиттик жөнгө салуу органдарынын милдеттенмелери тиешелүүлүгүнө жараша 3 823,4 жана 2,3 млн АКШ долларына чейин төмөндөгөн¹⁷, ал эми калган секторлордун кредит боюнча милдеттенмелери (банк секторун кошо алганда) 1 399,4 млн АКШ долларына чейин жогорулаган. 2018-жылдын акырына соода кредиттеринин көлөмү 903,3 млн АКШ долларына чейин өскөн, бул да операциялардын өзгөрүүсү менен шартталган.

Кыргыз Республикасынын резидент эместеринин “тике инвестициялар” статьясы боюнча милдеттенмелери 2018-жылы операциялардын жана башка өзгөрүүлөрдүн натыйжасында төмөндөп, 2018-жылдын акырына 5 313,8 млн АКШ долларын түзгөн.

¹⁷ Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан алынган ЭВФ кредиттери акча-кредиттик жөнгө салуу органдар секторуна кирет.

18-таблица. Кыргыз Республикасынын чет өлкө активдеринин жана милдеттенмелеринин динамикасы

(млн АКШ долларында)

	31.12.14 карата калдык	31.12.15 карата калдык	31.12.16 карата калдык	31.12.17 карата калдык	31.12.18 карата калдык
А. Активдер	3 840,9	4 110,9	4 577,5	4 485,2	4 291,1
Чет өлкөгө тике инвестициялар ¹	519,7	618,6	681,9	690,6	623,7
Портфельдик инвестициялар	25,1	155,1	160,1	185,0	194,8
Акционердик капиталга	—	—	—	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	25,1	155,1	160,1	185,0	194,8
Финансы деривативдери	5,4	46,9	20,0	5,6	5,1
Башка инвестициялар	1 650,8	1 822,4	1 942,2	1 633,4	1 548,3
Нак акчалар жана депозиттер	467,5	799,0	904,1	872,4	749,6
Кредиттер	112,9	95,5	52,1	40,7	39,8
АКЖО	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—
Банктар	8,9	12,2	13,4	3,9	7,4
Башка секторлор	104,0	83,3	38,7	36,8	32,5
Соода кредиттери	752,7	617,6	790,1	514,3	522,5
Жана башка активдер	317,6	310,3	196,0	205,9	236,4
Камдык активдер	1 639,9	1 467,9	1 773,3	1 970,7	1 919,2
Монетардык алтын	152,7	144,0	170,6	289,6	460,3
АКУ (SDR)	180,9	184,4	183,5	168,8	136,5
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	1 306,3	1 139,5	1 419,2	1 512,2	1 322,4
Б. Милдеттенмелер	9 676,8	10 871,3	11 507,4	11 704,9	11 731,3
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар ¹	3 653,3	4 737,7	5 345,5	5 321,3	5 313,8
Портфельдик инвестициялар	8,1	3,5	6,8	4,0	4,2
Акционердик капиталга	3,2	3,0	2,8	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	4,9	0,5	4,0	4,0	4,2
Финансы деривативдери	5,6	35,7	17,3	5,7	5,1
Жана башка инвестициялар	6 009,9	6 094,3	6 137,8	6 373,8	6 408,1
Нак акчалар жана депозиттер	125,0	134,2	111,0	116,7	162,2
Кредиттер	5 097,1	5 182,6	5 157,3	5 411,5	5 225,1
АКЖО	56,6	38,8	24,8	13,3	2,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	3 380,5	3 562,3	3 718,0	4 076,5	3 823,4
Банктар	200,2	263,4	213,3	196,0	211,6
Башка секторлор	1 459,9	1 318,2	1 201,3	1 125,6	1 187,8
Соода кредиттери	665,0	660,0	755,9	725,0	903,3
Башка милдеттенмелер ²	122,8	117,4	113,6	120,6	117,5
С. Таза эларалык инвестициялык позиция (А-Б)	-5 835,9	-6 760,3	-6 929,9	-7 219,6	-7 440,2

¹ Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен² Мында өлкөлөрдүн төлөм тендемине колдоого алуу үчүн ЭВФке мүчө болгон өлкөлөр арасында АКУну (SDR) бөлүштүрүү камтылат

I тиркеме. Таблицаалар жана графиктер

**I.1.-таблица. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми
(нейтралдуу берүүдө)**

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Күндөлүк операциялар эсеби	-1 269,4	-1 058,6	-792,0	-481,8	-739,9
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	-3 138,1	-2 428,7	-2 340,0	-2 475,3	-2 952,7
Товарлар ¹	-2 807,5	-2 240,8	-2 136,5	-2 383,3	-2 779,2
Товарлардын экспорту (ФОБ)	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
экспорт	1 530,9	953,6	906,3	1 113,5	1 151,0
порттордон сатылып алынган товарлар	—	—	—	—	—
монетардык эмес алтын	716,9	665,4	701,6	700,4	664,2
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	234,9	—	—	—	—
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	—	—	—
Товарлардын импорту (ФОБ)	-5 290,2	-3 859,8	-3 744,4	-4 197,2	-4 594,4
импорт (СИФ)	-5 722,2	-4 152,6	-4 000,2	-4 494,7	-4 907,4
нарк боюнча оңдоолор	442,2	294,0	255,9	297,5	313,0
порттордон сатылып алынган товарлар	-10,2	-1,3	-0,1	—	—
камтуу чөйрөсүнө оңдоолор	—	—	—	—	—
кайра иштетүү үчүн товарлар	—	—	—	—	—
Кызмат көрсөтүүлөр	-330,5	-187,9	-203,5	-92,0	-173,5
экспорт	900,5	853,2	841,0	823,8	796,4
импорт	-1 231,1	-1 041,1	-1 044,5	-915,8	-969,9
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	-450,4	-257,2	-239,4	-225,9	-287,2
экспорт	158,5	188,7	165,9	206,4	199,4
импорт	-608,9	-445,9	-405,3	-432,2	-486,5
Темир жол транспорту	-360,3	-266,4	-235,0	-251,8	-274,4
экспорт	31,8	46,1	28,8	38,1	40,8
импорт	-392,0	-312,5	-263,8	-289,8	-315,1
Аба транспорту	-12,8	27,3	29,6	25,2	48,5
экспорт	98,8	99,7	107,7	102,7	108,4
импорт	-111,6	-72,4	-78,1	-77,5	-59,9
Унаа транспорту	-60,7	-5,0	-27,3	-8,1	-48,8
экспорт	6,3	36,8	23,1	46,9	39,6
импорт	-67,0	-41,8	-50,4	-55,0	-88,3
Транспорттун башка түрлөрү	-16,7	-13,1	-6,7	8,7	-12,6
экспорт	21,6	6,1	6,3	18,7	10,6
импорт	-38,2	-19,2	-13,0	-10,0	-23,2
Кыдыруулар	32,6	26,4	-28,6	136,2	112,7
экспорт	422,7	425,6	432,4	428,6	433,2
импорт	-390,0	-399,2	-461,0	-292,3	-320,5
Иш боюнча кыдыруулар	-25,0	-28,6	-58,4	29,3	16,4
экспорт	181,7	183,0	185,9	184,3	186,3
импорт	-206,7	-211,6	-244,3	-154,9	-169,9
Жеке кыдыруулар	57,6	55,0	29,8	106,9	96,3
экспорт	240,9	242,6	246,5	244,3	246,9
импорт	-183,3	-187,6	-216,7	-137,4	-150,6
Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү	3,7	26,2	42,5	24,0	6,2
экспорт	19,7	39,4	62,5	37,2	15,8
импорт	-16,0	-13,1	-20,0	-13,3	-9,5
Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр	53,1	37,2	45,8	8,2	0,9
экспорт	81,4	65,9	61,2	19,0	19,6
импорт	-28,3	-28,7	-15,4	-10,8	-18,6
Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр	-12,4	-8,2	-8,3	-7,9	-7,3
экспорт	0,6	0,1	0,1	0,3	0,2
импорт	-13,0	-8,4	-8,5	-8,3	-7,6
Экскурсиялык бюро кызматы	-0,1	—	—	—	—
экспорт	—	—	—	—	—
импорт	-0,1	—	—	—	—

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча (2016-жылга чейин) жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
-107,7	-153,1	-67,4	-153,5	-474,1	-190,9	-100,5	25,6	Күндөлүк операциялар эсеби
-441,5	-681,9	-756,1	-595,8	-835,9	-772,2	-740,2	-604,5	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр
-399,6	-645,1	-761,1	-577,5	-738,2	-713,3	-762,0	-565,7	Товарлар ¹
406,8	402,4	439,1	565,6	390,6	473,2	358,7	592,6	Товарлардын экспорту (ФОБ)
256,3	240,7	290,5	325,9	268,5	340,1	231,4	311,0	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	порттордон сатылып алынган товарлар
150,5	161,6	148,5	239,7	122,1	133,2	127,3	281,6	монетардык эмес алтын
—	—	—	—	—	—	—	—	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-806,4	-1 047,5	-1 200,2	-1 143,1	-1 128,8	-1 186,5	-1 120,8	-1 158,3	Товарлардын импорту (ФОБ)
-863,9	-1 120,9	-1 285,3	-1 224,6	-1 203,1	-1 267,8	-1 197,6	-1 238,8	импорт (СИФ)
57,5	73,4	85,1	81,5	74,3	81,3	76,9	80,5	нарк боюнча оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	порттордон сатылып алынган товарлар
—	—	—	—	—	—	—	—	камтуу чөйрөсүнө оңдоолор
—	—	—	—	—	—	—	—	кайра иштетүү үчүн товарлар
-41,9	-36,8	5,1	-18,4	-97,7	-58,9	21,9	-38,8	Кызмат көрсөтүүлөр
160,2	190,3	260,2	213,0	136,5	204,9	259,8	195,2	экспорт
-202,1	-227,1	-255,2	-231,4	-234,2	-263,8	-237,9	-234,0	импорт
-49,6	-67,0	-59,2	-50,1	-77,1	-97,5	-52,1	-60,5	Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр
39,6	36,1	66,2	64,4	26,9	49,7	65,6	57,2	экспорт
-89,2	-103,1	-125,3	-114,6	-104,0	-147,2	-117,7	-117,7	импорт
-50,5	-62,6	-73,4	-65,1	-62,9	-69,5	-70,0	-72,0	Темир жол транспорту
8,1	8,9	8,5	12,5	8,0	9,1	11,5	12,2	экспорт
-58,7	-71,6	-81,9	-77,6	-70,9	-78,6	-81,5	-84,2	импорт
4,3	1,3	14,3	5,3	-5,6	9,6	25,1	19,4	Аба транспорту
22,3	19,4	36,5	24,5	5,4	28,9	42,6	31,6	экспорт
-18,0	-18,1	-22,2	-19,2	-11,0	-19,3	-17,5	-12,1	импорт
-7,2	-6,5	-0,1	5,7	1,7	-36,9	-6,4	-7,1	Унаа транспорту
3,2	6,0	17,4	20,3	10,9	8,8	9,7	10,2	экспорт
-10,4	-12,6	-17,5	-14,5	-9,2	-45,7	-16,1	-17,2	импорт
3,8	0,9	—	4,0	-10,2	-0,7	-0,8	-0,9	Транспорттун башка түрлөрү
6,0	1,8	3,8	7,1	2,6	2,9	1,8	3,3	экспорт
-2,2	-0,9	-3,7	-3,2	-12,9	-3,6	-2,6	-4,2	импорт
5,9	33,1	68,2	28,9	-12,5	32,1	65,3	27,7	Кыдыруулар
78,3	109,2	148,9	92,2	72,5	110,9	144,2	105,7	экспорт
-72,4	-76,1	-80,6	-63,2	-85,0	-78,7	-78,9	-77,9	импорт
-4,7	6,6	21,3	6,1	-13,9	6,0	20,2	4,1	Иш боюнча кыдыруулар
33,7	47,0	64,0	39,6	31,2	47,7	62,0	45,4	экспорт
-38,4	-40,3	-42,7	-33,5	-45,0	-41,7	-41,8	-41,3	импорт
10,6	26,5	47,0	22,8	1,4	26,2	45,1	23,6	Жеке кыдыруулар
44,6	62,3	84,8	52,5	41,3	63,2	82,2	60,2	экспорт
-34,0	-35,8	-37,9	-29,7	-39,9	-37,0	-37,1	-36,6	импорт
5,8	6,3	8,8	3,0	0,9	3,6	2,9	-1,2	Байланыш кызмат көрсөтүүлөрү
9,4	10,4	9,9	7,5	2,0	6,1	5,8	2,0	экспорт
-3,6	-4,2	-1,0	-4,5	-1,0	-2,5	-2,9	-3,2	импорт
1,8	0,2	2,2	3,9	-0,6	0,6	0,4	0,5	Курулуш жагынан кызмат көрсөтүүлөр
5,1	1,9	4,6	7,3	12,8	3,1	1,3	2,4	экспорт
-3,3	-1,8	-2,4	-3,4	-13,4	-2,5	-0,9	-1,9	импорт
-2,0	-2,2	-2,3	-1,4	-2,5	-1,1	-2,0	-1,6	Камсыздандыруу жагынан кызмат көрсөтүүлөр
0,1	—	0,1	0,1	—	0,1	0,1	—	экспорт
-2,2	-2,3	-2,3	-1,5	-2,5	-1,2	-2,1	-1,7	импорт
—	—	—	—	—	—	—	—	Экскурсиялык бюро кызматы
—	—	—	—	—	—	—	—	экспорт
—	—	—	—	—	—	—	—	импорт

I.1.-таблица (уландысы)

	2014	2015	2016	2017	2018
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	-9,7	-4,7	-10,7	-2,4	-0,3
экспорт	2,6	14,7	5,0	26,3	12,3
импорт	-12,3	-19,4	-15,8	-28,7	-12,7
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөр	-11,7	-9,5	-6,3	-10,0	-9,7
экспорт	1,3	3,3	3,4	2,7	2,8
импорт	-13,0	-12,8	-9,7	-12,7	-12,4
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	-5,8	-4,0	-4,0	-6,4	-0,7
экспорт	6,9	7,6	8,1	8,2	15,0
импорт	-12,7	-11,6	-12,1	-14,5	-15,6
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	25,3	25,6	11,4	-30,4	-17,1
экспорт	109,7	82,7	69,9	38,8	48,5
импорт	-84,5	-57,0	-58,4	-69,2	-65,7
анын ичинен Техникалык жардам	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	44,7	-19,8	-5,9	22,6	29,0
экспорт	97,1	25,2	32,4	56,3	49,7
импорт	-52,3	-45,0	-38,3	-33,7	-20,7
Кирешелер ²	-307,1	-257,9	-355,6	-371,6	-208,1
Эмгекке төлөөлөр	-23,3	-18,7	-16,3	-18,8	-14,0
Инвестициялардан түшкөн кирешелер	-283,8	-239,2	-339,3	-352,7	-194,1
Тике инвестициялар	-223,2	-191,0	-276,6	-295,9	-150,8
Бөлүштүрүлгөн пайда	-9,9	-5,3	-136,1	-418,6	-121,1
Реинвестицияланган кирешелер	-213,3	-185,8	-140,4	129,9	-10,5
Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)	—	—	—	-7,2	-19,3
Портфельдик инвестициялар	—	0,9	—	—	—
Башка инвестициялар	-60,6	-49,1	-62,7	-56,9	-43,3
Кредиттер боюнча пайыздар (график)	-78,6	-66,5	-67,6	-76,2	-74,9
АКЖО	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	-41,5	-43,2	-48,0	-50,4	-53,7
Банктар	-11,9	-24,3	-25,1	-15,2	-15,9
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	18,0	17,4	4,9	19,3	31,6
Күндөлүк трансферттер	2 175,8	1 628,1	1 903,6	2 365,1	2 420,9
Мамлекеттик башкаруу сектору	133,7	113,2	83,8	106,3	45,6
Товардык гранттар	—	—	—	—	—
Техникалык жардам	—	—	—	—	—
Эл аралык уюмдарга төлөмдөр	-2,6	-2,7	-6,1	-6,0	-6,2
Акчалай гранттар	136,3	115,9	89,9	112,3	51,8
Башка секторлор	2 042,1	1 514,9	1 819,7	2 258,8	2 375,4
Иштеп жаткандардын акчалай которуулары	1 993,4	1 478,3	1 796,5	2 231,5	2 356,0
Түшүүлөр	2 424,0	1 822,1	2 158,0	2 688,8	2 902,9
Агылып чыгуу	-430,6	-343,8	-361,5	-457,3	-546,9
Башка трансферттер	48,7	36,5	23,3	27,2	19,4
Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби	869,2	856,6	392,6	458,9	800,0
Капитал менен операциялар эсеби	65,8	79,1	112,6	131,3	335,0
Капиталдык трансферттер	65,8	79,1	112,6	131,3	335,0
Мамлекеттик башкаруу сектору	60,6	53,3	99,0	130,8	342,3
Товарлар түрүндөгү гранттар	—	—	—	—	—
Техникалык жардам	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Башка трансферттер	40,6	33,3	49,0	80,8	82,3
Карыздарды жокко чыгаруу	—	—	30,0	30,0	240,0
Башка секторлор	5,1	25,7	13,5	0,6	-7,2
Миграцияга байланыштуу трансферттер ³	-16,1	-10,0	-9,4	-9,3	-12,7
Түшүүлөр	8,6	8,4	7,5	4,7	4,0
Агылып чыгуу	-24,7	-18,4	-16,8	-13,9	-16,7
Товар түрүндөгү гранттар	21,2	35,7	22,9	9,9	5,5

² УСКнын маалыматтарынын негизинде, УСКнын жана Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен³ Улуттук банктын баа берүүсүндөгү маалыматтар

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	III	
-1,0	-1,7	-3,1	3,4	-2,5	0,2	2,9	-1,0	Финансылык кызмат көрсөтүүлөр
1,3	8,7	5,5	10,9	1,0	4,0	4,4	2,8	экспорт
-2,3	-10,4	-8,6	-7,5	-3,5	-3,9	-1,5	-3,8	импорт
-1,5	-3,3	-3,0	-2,2	-2,5	-3,5	-2,1	-1,6	Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөр
0,7	0,4	0,7	0,9	0,7	0,5	0,7	1,0	экспорт
-2,3	-3,7	-3,6	-3,1	-3,1	-3,9	-2,8	-2,6	импорт
-2,5	-3,0	-1,5	0,6	-1,8	-1,9	6,2	-3,2	Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр
0,7	1,0	1,6	4,8	0,6	2,4	11,4	0,6	экспорт
-3,2	-3,9	-3,2	-4,2	-2,4	-4,3	-5,1	-3,8	импорт
-4,8	-5,9	-7,1	-12,6	-3,3	-7,1	-2,0	-4,8	Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр
10,8	9,3	11,3	7,3	12,4	8,0	16,4	11,7	экспорт
-15,6	-15,2	-18,4	-19,9	-15,7	-15,1	-18,4	-16,4	импорт
-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0	анын ичинен Техникалык жардам
6,0	6,6	2,0	8,0	4,1	15,7	2,4	6,9	Жана башка кызмат көрсөтүүлөр
14,1	13,1	11,6	17,5	7,7	20,1	10,0	11,8	экспорт
-8,1	-6,5	-9,6	-9,5	-3,7	-4,5	-7,6	-4,9	импорт
-58,6	-113,6	-35,0	-164,5	-82,1	-72,6	-18,3	-35,0	Кирешелер ²
-4,2	-4,2	-4,4	-6,0	-3,0	-3,9	-3,6	-3,5	Эмгекке төлөөлөр
-54,4	-109,3	-30,6	-158,4	-79,1	-68,8	-14,7	-31,5	Инвестициялардан түшкөн кирешелер
-44,9	-89,5	-18,3	-143,2	-67,3	-57,7	-1,2	-24,7	Тике инвестициялар
-1,7	-2,9	-3,2	-410,9	-5,4	-98,6	-16,6	-0,5	Бөлүштүрүлгөн пайда
-42,3	-85,8	-11,1	269,1	-59,2	43,9	21,3	-16,5	Реинвестицияланган кирешелер
-0,9	-0,8	-4,0	-1,5	-2,7	-3,0	-5,9	-7,7	Карыздан алынган кирешелер (пайыздар)
—	—	—	—	—	—	—	—	Портфельдик инвестициялар
-9,5	-19,9	-12,3	-15,2	-11,9	-11,1	-13,5	-6,8	Башка инвестициялар
-16,2	-24,6	-18,0	-17,3	-18,7	-19,0	-20,3	-16,9	Кредиттер боюнча пайыздар (график)
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО
-13,6	-10,7	-14,4	-11,7	-15,0	-11,8	-15,6	-11,3	Мамлекеттик башкаруу сектору
-4,3	-3,9	-3,4	-3,6	-3,9	-3,7	-4,2	-4,2	Банктар
6,7	4,8	5,7	2,1	6,8	7,9	6,7	10,1	Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер
392,3	642,4	723,6	606,7	443,9	653,9	658,0	665,1	Күндөлүк трансферттер
-0,6	36,3	24,3	46,4	-1,4	0,8	-1,5	47,7	Мамлекеттик башкаруу сектору
—	—	—	—	—	—	—	—	Товардык гранттар
—	—	—	—	—	—	—	—	Техникалык жардам
-1,6	-1,0	-2,6	-0,8	-1,9	-1,7	-1,5	-1,1	Эл аралык уюмдарга төлөмдөр
1,0	37,3	26,9	47,1	0,5	2,5	—	48,8	Акчалай гранттар
392,9	606,1	699,4	560,4	445,3	653,1	659,5	617,5	Башка секторлор
392,1	595,3	687,2	557,0	438,0	650,6	652,0	615,4	Иштеп жаткандардын акчалай которуулары
481,0	701,0	812,6	694,2	546,3	783,0	803,0	770,5	Түшүүлөр
-88,9	-105,7	-125,5	-137,2	-108,4	-132,4	-151,0	-155,1	Агылып чыгуу
0,8	10,9	12,2	3,4	7,3	2,4	7,5	2,1	Башка трансферттер
125,1	-86,5	97,3	323,0	85,9	401,2	118,4	194,5	Капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби
49,2	25,5	29,5	27,1	262,3	20,8	24,6	27,3	Капитал менен операциялар эсеби
49,2	25,5	29,5	27,1	262,3	20,8	24,6	27,3	Капиталдык трансферттер
50,6	27,9	27,0	25,3	262,1	24,9	25,3	30,0	Мамлекеттик башкаруу сектору
—	—	—	—	—	—	—	—	Товарлар түрүндөгү гранттар
5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	Техникалык жардам
15,6	22,9	22,0	20,3	17,1	19,9	20,3	25,0	Башка трансферттер
30,0	—	—	—	240,0	—	—	—	Карыздарды жокко чыгаруу
-1,3	-2,3	2,5	1,7	0,2	-4,1	-0,7	-2,7	Башка секторлор
-2,2	-2,4	-2,5	-2,3	-0,8	-4,8	-3,7	-3,4	Миграцияга байланыштуу трансферттер ³
1,0	1,3	1,1	1,2	0,9	1,1	0,9	1,1	Түшүүлөр
-3,2	-3,7	-3,6	-3,5	-1,7	-5,9	-4,6	-4,5	Агылып чыгуу
0,8	0,1	4,9	4,0	1,1	0,8	3,0	0,7	Товар түрүндөгү гранттар

I.1.-таблица (уландысы)

	2014	2015	2016	2017	2018
Финансылык эсеп	803,4	777,5	280,0	327,6	465,0
Тике инвестициялар	232,9	1009,1	579,0	-78,1	48,3
Чет мамлекеттерге	-115,0	-132,6	-36,9	29,1	1,7
Кыргыз Республикасына ⁴	348,0	1141,7	615,9	-107,2	46,6
Түшүүлөр	827,1	1573,2	814,0	359,4	464,1
Агылып чыгуу	-479,1	-431,6	-198,1	-466,6	-417,5
Акционердик капиталга	141,6	704,1	305,1	113,0	53,9
Түшүүлөр	158,6	740,7	314,2	191,5	103,6
Агылып чыгуу	-17,0	-36,6	-9,1	-78,5	-49,7
Реинвестицияланган кирешелер	213,3	185,8	140,4	-129,9	10,5
Жана башка капитал	-7,0	251,8	170,3	-90,3	-17,7
Түшүүлөр	455,2	646,8	359,3	297,8	350,1
Агылып чыгуу	-462,2	-395,0	-189,0	-388,1	-367,8
Портфельдик инвестициялар	—	-129,1	-7,2	-25,0	-9,2
Активдер	—	-130,0	-5,0	-25,0	-9,8
Акционердик капиталга	—	—	—	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	—	-130,0	-5,0	-25,0	-9,8
Милдеттенмелер	—	0,9	-2,2	—	0,6
Акционердик капиталга	—	0,1	-1,2	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	—	0,8	-1,0	—	0,6
Финансы деривативдери	-0,5	5,3	6,3	2,8	-0,4
Активдер	-5,5	1,0	30,0	14,5	0,2
Милдеттенмелер	5,1	4,3	-23,7	-11,7	-0,6
Башка инвестициялар	301,0	-174,7	13,7	471,5	238,5
Активдер	-472,5	-410,3	-108,7	279,6	56,7
Накталай акчалар жана депозиттер	-46,3	-353,6	-98,4	57,8	111,8
Банктар	-21,7	-152,3	95,0	-12,8	0,5
Башка секторлор	-24,6	-201,4	-193,4	70,6	111,3
Соода кредиттери	-184,0	-26,2	-174,3	211,0	-14,3
Башка секторлор	-184,0	-26,2	-174,3	211,0	-14,3
Узак мөөнөттүү	-123,3	-17,5	-116,8	141,4	-9,6
Кыска мөөнөттүү	-60,7	-8,6	-57,5	69,6	-4,7
Жана башка активдер	-242,2	-30,5	164,0	10,8	-40,8
АКЖО	-124,6	-26,4	112,2	-1,3	-37,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—
Милдеттенмелер	773,5	235,6	122,4	192,0	181,8
Накталай акчалар жана депозиттер	21,1	18,2	-33,5	-11,4	47,7
Банктар	21,1	18,2	-33,5	-11,4	47,7
Соода кредиттери	71,0	0,6	57,4	-9,2	166,8
Башка секторлор	71,0	0,6	57,4	-9,2	166,8
Узак мөөнөттүү	39,0	0,3	31,6	-5,1	91,7
Кыска мөөнөттүү	31,9	0,3	25,8	-4,2	75,1
Кредиттер	679,9	216,3	98,0	175,9	-96,2
Алынган	1 118,8	872,2	741,0	707,2	500,7
АКЖО	—	—	—	—	—
Узак мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	497,6	331,9	370,5	353,2	150,0
Узак мөөнөттүү	497,6	331,9	370,5	353,2	150,0
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—

*Улуттук банктын кошумча баа берүүсүн эске алуу менен

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
75,8	-112,0	67,8	295,9	-176,4	380,4	93,8	167,3	Финансылык эсеп
-48,4	184,0	52,7	-266,3	-130,3	139,2	9,6	29,8	Тике инвестициялар
-1,0	29,5	0,8	-0,2	-2,0	0,3	3,4	—	Чет мамлекеттерге
-47,4	154,4	51,9	-266,1	-128,3	138,9	6,2	29,8	Кыргыз Республикасына ⁴
93,3	216,6	121,7	-72,3	94,9	82,4	43,6	243,2	Түшүүлөр
-140,7	-62,2	-69,9	-193,8	-223,2	56,5	-37,3	-213,4	Агылып чыгуу
36,1	14,5	8,7	53,7	-15,1	34,9	24,9	9,2	Акционердик капиталга
36,4	23,5	14,3	117,4	17,3	37,1	30,4	18,8	Түшүүлөр
-0,3	-9,0	-5,6	-63,6	-32,3	-2,2	-5,5	-9,6	Агылып чыгуу
42,3	85,8	11,1	-269,1	59,2	-43,9	-21,3	16,5	Реинвестицияланган кирешелер
-125,8	54,1	32,1	-50,7	-172,4	147,9	2,7	4,1	Жана башка капитал
14,6	107,3	96,3	79,5	18,5	89,2	34,5	207,9	Түшүүлөр
-140,4	-53,2	-64,3	-130,2	-190,9	58,7	-31,8	-203,8	Агылып чыгуу
-5,0	-10,0	-10,0	—	-9,6	0,2	—	0,2	Портфельдик инвестициялар
-5,0	-10,0	-10,0	—	-10,0	0,1	-0,1	0,1	Активдер
—	—	—	—	—	—	—	—	Акционердик капиталга
-5,0	-10,0	-10,0	—	-10,0	0,1	-0,1	0,1	Карыздык баалуу кагаздар
—	—	—	—	0,4	0,1	0,1	0,1	Милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	Акционердик капиталга
—	—	—	—	0,4	0,1	0,1	0,1	Карыздык баалуу кагаздар
0,6	0,4	0,8	1,0	0,1	-0,3	—	-0,2	Финансы деривативдери
2,4	4,4	6,6	1,2	1,1	4,3	-4,7	-0,6	Активдер
-1,9	-3,9	-5,7	-0,2	-1,0	-4,6	4,6	0,5	Милдеттенмелер
92,2	-234,6	33,9	580,1	-59,1	169,8	11,2	116,6	Башка инвестициялар
20,4	-144,7	-54,3	458,3	-18,9	104,9	-63,7	34,4	Активдер
19,4	-35,2	261,9	-188,4	42,3	63,7	-17,0	22,8	Накталай акчалар жана депозиттер
28,8	42,9	-53,1	-31,4	-32,6	49,4	-27,7	11,3	Банктар
-9,4	-78,1	315,0	-157,0	74,9	14,3	10,6	11,5	Башка секторлор
-1,8	-112,2	-16,1	341,1	-62,0	75,8	-48,8	20,6	Соода кредиттери
-1,8	-112,2	-16,1	341,1	-62,0	75,8	-48,8	20,6	Башка секторлор
-1,2	-75,2	-10,8	228,5	-41,5	50,8	-32,7	13,8	Узак мөөнөттүү
-0,6	-37,0	-5,3	112,6	-20,4	25,0	-16,1	6,8	Кыска мөөнөттүү
2,8	2,6	-300,2	305,6	0,7	-34,6	2,2	-9,0	Жана башка активдер
2,7	-1,1	-3,0	—	0,5	-34,7	1,6	-5,2	АКЖО
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
71,8	-89,9	88,2	121,8	-40,2	64,9	74,9	82,2	Милдеттенмелер
-7,1	-5,8	-5,3	6,9	37,2	-16,5	14,3	12,7	Накталай акчалар жана депозиттер
-7,1	-5,8	-5,3	6,9	37,2	-16,5	14,3	12,7	Банктар
35,0	-32,4	28,5	-40,3	61,3	73,7	36,2	-4,3	Соода кредиттери
35,0	-32,4	28,5	-40,3	61,3	73,7	36,2	-4,3	Башка секторлор
19,2	-17,8	15,7	-22,1	33,7	40,5	19,9	-2,4	Узак мөөнөттүү
15,7	-14,6	12,8	-18,1	27,6	33,2	16,3	-1,9	Кыска мөөнөттүү
37,9	-56,5	60,2	134,3	-159,6	7,6	3,2	52,6	Кредиттер
121,2	132,4	169,6	284,1	153,0	136,1	89,0	122,7	Алынган
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО
—	—	—	—	—	—	—	—	Узак мөөнөттүү
89,7	47,9	90,6	125,0	17,7	21,0	21,9	89,3	Мамлекеттик башкаруу сектору
89,7	47,9	90,6	125,0	17,7	21,0	21,9	89,3	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү

I.1.-таблица. (уландысы)

	2014	2015	2016	2017	2018
Банктар	136,3	122,4	88,0	107,6	100,6
Узак мөөнөттүү	127,4	103,7	59,7	98,2	94,0
Кыска мөөнөттүү	8,9	18,7	28,3	9,3	6,7
Башка секторлор	484,8	417,9	282,5	246,4	250,1
Узак мөөнөттүү	484,8	417,9	282,5	246,4	250,1
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Амортизация (график)	-438,9	-655,9	-642,9	-531,3	-596,9
АКЖО	-20,1	-15,4	-13,2	-12,7	-10,8
Узак мөөнөттүү	-20,1	-15,4	-13,2	-12,7	-10,8
Мамлекеттик башкаруу сектору	-55,1	-71,3	-113,6	-124,3	-359,6
Узак мөөнөттүү	-55,1	-71,3	-113,6	-124,3	-359,6
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Банктар	-87,9	-168,9	-202,1	-125,7	-84,9
Узак мөөнөттүү	-79,9	-149,4	-173,6	-114,6	-78,2
Кыска мөөнөттүү	-8,0	-19,6	-28,5	-11,1	-6,7
Башка секторлор	-275,8	-400,2	-314,0	-268,6	-141,7
Узак мөөнөттүү	-275,8	-400,2	-314,0	-268,6	-141,7
Кыска мөөнөттүү	—	—	—	—	—
Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар	1,6	0,5	0,4	36,7	63,5
Мамлекеттик башкаруу сектору	1,2	—	—	—	—
Башка секторлор	0,4	0,5	0,4	36,7	63,5
Башка милдеттенмелер	—	—	—	—	—
АКЖО	—	—	—	—	—
Башка секторлор	—	—	—	—	—
Камдык активдер ⁵	270,0	66,8	-311,8	-43,7	187,9
Монетардык алтын	—	—	—	—	—
АКУ	5,3	-11,0	-5,5	25,2	28,7
Чет өлкө валютасы	264,6	77,8	-306,2	-68,9	159,1
Таза каталар жана калтырып кетүүлөр	400,2	202,0	399,5	22,9	-60,1
Жалпы баланс	—	—	—	—	—

⁵ ЭВФтин методологиясына ылайык, куйма түрүндөгү алтынга байланыштуу операциялар Кыргыз Республикасынын резиденттери менен ишке ашырылган камдык активдер курамына камтуу үчүн камдык активдерден алынып салынган.

Эскертүү:

Узак мөөнөттүү инвестициялар - төлөө мөөнөтү контрактыга ылайык бир жылдан ашкан мөөнөттү түзгөн же деги эле макулдашылбаган финансылык активдерге салымдар

Кыска мөөнөттүү инвестициялар - алгач түзүлгөн контрактыга ылайык төлөө мөөнөтү бир жыл жана ага жетпеген мөөнөттү түзгөн же биринчи талап боюнча төлөнүп берилген финансылык активдерге салымдар.

2017				2018				
I	II	III	IV	I	II	III	IV	
4,9	21,5	28,3	52,9	7,3	48,4	25,6	19,4	Банктар
2,9	21,5	24,0	49,9	6,1	43,9	24,6	19,4	Узак мөөнөттүү
2,0	—	4,3	3,0	1,2	4,5	1,0	—	Кыска мөөнөттүү
26,6	62,9	50,7	106,2	128,0	66,7	41,5	14,0	Башка секторлор
26,6	62,9	50,7	106,2	128,0	66,7	41,5	14,0	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-83,4	-188,8	-109,4	-149,8	-312,6	-128,5	-85,8	-70,0	Амортизация (график)
—	-6,3	—	-6,3	—	-6,2	—	-4,6	АКЖО
—	-6,3	—	-6,3	—	-6,2	—	-4,6	Узак мөөнөттүү
-53,7	-22,4	-22,8	-25,3	-263,4	-28,9	-36,6	-30,6	Мамлекеттик башкаруу сектору
-53,7	-22,4	-22,8	-25,3	-263,4	-28,9	-36,6	-30,6	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
-35,0	-33,7	-27,4	-29,5	-20,6	-28,9	-14,1	-21,4	Банктар
-31,5	-33,7	-22,8	-26,6	-19,4	-26,4	-11,1	-21,4	Узак мөөнөттүү
-3,5	—	-4,6	-3,0	-1,2	-2,5	-3,0	—	Кыска мөөнөттүү
5,4	-126,4	-59,2	-88,5	-28,6	-64,6	-35,1	-13,4	Башка секторлор
5,4	-126,4	-59,2	-88,5	-28,6	-64,6	-35,1	-13,4	Узак мөөнөттүү
—	—	—	—	—	—	—	—	Кыска мөөнөттүү
6,1	4,9	4,9	20,9	21,0	0,2	21,2	21,2	Мөөнөтүндө төлөнбөгөн карыздар
—	—	—	—	—	—	—	—	Мамлекеттик башкаруу сектору
6,1	4,9	4,9	20,9	21,0	0,2	21,2	21,2	Башка секторлор
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка милдеттенмелер
—	—	—	—	—	—	—	—	АКЖО
—	—	—	—	—	—	—	—	Башка секторлор
36,6	-51,8	-9,6	-18,8	22,5	71,6	73,0	20,8	Камдык активдер ⁵
—	—	—	—	—	—	—	—	Монетардык алтын
3,0	8,9	3,1	10,3	3,1	11,5	3,0	11,1	АКУ
33,6	-60,7	-12,7	-29,1	19,4	60,1	69,9	9,7	Чет өлкө валютасы
-17,3	239,6	-29,8	-169,5	388,2	-210,3	-17,9	-220,1	Таза каталар жана калтырып кетүүлөр
—	—	—	—	—	—	—	—	Жалпы баланс

I.2-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча экспорттун бөлүштүрүлүшү

(млн АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен¹	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
Бардыгы болуп	1 649,9	1 482,9	1 573,2	1 764,3	1 764,6
Тируу мал, малдан алынган азык-түлүктөр	33,0	71,6	27,0	49,5	46,1
Өсүмдүктөрдөн алынган продукциялар	128,0	101,6	126,6	118,0	95,2
Малдан же өсүмдүктөн алынган майлар жана тоң майлар	0,1	0,3	0,1	0,6	0,4
Тамак-аш азык-түлүк, алкоголь ичимдиктери, суусун-р, уксус, тамеки	59,3	48,1	33,4	50,5	54,6
Минерал продукциясы*	188,5	110,6	213,0	240,6	292,5
Химия жана аны менен байланыштуу тармактардын продукциялары	59,7	23,9	20,2	15,9	15,3
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	40,4	27,3	23,9	22,4	19,0
Тери чийки заттары, булгаары, накта мех, ат жабдыктары	8,9	12,2	9,1	11,9	9,7
Жыгач, андан жасалган буюмдар, көмүр, пробка (тыгындр)	0,2	0,2	0,1	0,8	0,5
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	7,1	5,1	5,8	4,6	3,4
Текстиль жана токулган буюмдар	136,8	129,4	101,5	150,0	187,9
Баш кийимдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	7,4	26,8	22,0	31,2	23,2
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	38,2	21,4	26,4	41,1	49,1
Баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	725,4	669,4	707,5	726,3	682,6
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	44,8	34,4	53,7	72,5	153,0
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	72,0	80,0	62,7	73,3	56,9
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	86,6	107,2	104,8	138,8	64,8
Оптика, сүрөт, кинематография аспаптары, өлчөө аппараттары	2,8	4,3	27,8	6,0	3,0
Өнөр жайынын атайы багыттары жана башка продукциялары	4,9	0,7	3,5	5,2	3,5
Ар түрдүү өнөр жай товарлары	5,5	8,0	3,8	4,7	3,6
Искусство чыгармалары, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	0,3	0,4	0,5	0,3	0,2

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен. Көрсөтүлгөн кошумча баа берүү ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүлбөйт.

* энергия продукцияларын кошо алганда

I.3-таблица. ЭССКнын бөлүктөрү боюнча экспорттун бөлүштүрүлүшү

(млн АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен¹	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
Бардыгы болуп	1 649,9	1 482,9	1 573,2	1 764,3	1 764,6
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	716,9	665,4	701,6	702,8	672,9
Ар кандай даяр буюмдар	149,8	150,0	130,4	175,7	195,7
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	97,0	72,1	216,9	244,9	294,0
Тамак-аш азыктары жана тируу мал	177,5	186,2	165,4	181,3	173,1
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	125,4	75,3	84,7	106,8	128,6
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	129,3	83,7	49,0	87,1	139,3
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	147,6	186,9	179,9	212,3	122,0
Суусундуктар жана тамеки	40,9	32,9	19,0	28,5	19,0
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	65,2	30,1	26,3	24,2	19,6
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	0,2	0,3	—	0,5	0,4

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча (2016-жылга чейин), кошумча эсептөөлөрүн (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен. Көрсөтүлгөн кошумча баа берүүлөр ЭССКнын бөлүктөрү боюнча бөлүштүрүлбөйт.

1.4-таблица. ТЭИТНдин бөлүктөрү боюнча импорттун бөлүштүрүлүшү

(млн АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп¹	5 732,5	4 153,9	4 000,4	4 494,7	4 907,4
Тирүү мал, малдан алынган азыктар	124,6	81,4	37,4	102,8	44,8
Өсүмдүктөрдөн алынган продукциялар	193,4	154,7	161,6	152,3	156,2
Малдан же өсүмдүктөн алынган майлар жана тоң майлар	77,0	68,8	55,5	57,5	49,6
Тамак-аш азыктары, алкоголь жана алкогольсуз ичимдиктер, уксус, тамеки	449,0	318,1	275,7	326,1	334,5
Минералдык продукциялар*	1 206,3	960,3	551,1	668,1	668,8
Химия жана аны менен байланыштуу өнөр жай тармактарынын продукциялары	542,4	396,5	336,8	405,1	414,1
Пластмасса, андан жасалган буюмдар, каучук жана резина буюмдары	245,0	167,3	164,2	194,0	229,3
Тери сырьелору, булгаарылар, накта мех, ат жабдыктары	8,6	16,4	37,1	44,4	65,2
Жыгач, андан жасалган буюмдар, жыгачтын көмүрү, тыгындр	148,1	76,2	74,1	55,0	60,2
Жыгачтан же башка материалдардан алынган кагаз массасы	103,4	77,8	51,3	66,3	77,0
Текстиль жана токулган буюмдар	334,8	304,5	550,3	674,7	778,1
Баш кийимдер, кол чатырлар, бүктөлүүчү тросттор, камчылар	54,7	97,4	261,6	306,4	386,3
Таштан, гипстен, цементтен, асбесттен, тунук минер-дан буюмдар	114,5	81,1	84,2	118,2	78,0
Баалуу металлдар, бермет таш, баалуу таштар	36,1	27,8	5,6	5,1	12,3
Баалуулукка жатпаган металлдар жана андан жасалган буюмдар	463,5	373,2	308,3	333,5	422,6
Машиналар, жабдуулар жана механизмдер	593,2	541,0	624,0	636,3	765,9
Жерде жүрүүчү, аба жана суу транспорттору, алардын бөлүктөрү	908,0	261,2	282,9	195,6	204,8
Оптика, сүрөт, кинематография аспаптары, өлчөө аппараттары	56,2	57,4	62,1	50,5	54,3
Өнөр жайынын атайы багыттагы жана башка продукциялары	5,4	15,1	2,8	7,3	2,1
Ар түрдүү өнөр жай товарлары	68,1	77,6	73,4	95,4	103,2
Искусство чыгармалары, коллекциялоо буюмдары жана антиквариат	0,2	0,1	0,4	—	0,1

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен.

* энергия продукцияларын кошо алганда

1.5-таблица. ЭССКнын бөлүктөрү боюнча импорттун бөлүштүрүлүшү

(млн АКШ долларында)

Бөлүктүн аталышы	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп¹	5 732,5	4 153,9	4 000,4	4 494,7	4 907,4
Ар кандай даяр буюмдар	476,5	450,6	733,0	805,3	1 054,0
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	1 493,9	809,0	902,8	835,1	971,1
Материалдардын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	946,8	781,6	831,7	1 043,7	1 113,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	1 167,0	927,4	525,9	637,1	628,3
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	663,5	479,5	414,9	494,7	514,8
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	622,6	451,0	393,1	463,1	398,8
Суусундуктар жана тамеки	151,5	107,0	85,6	117,8	133,7
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	123,0	72,1	66,4	49,9	51,8
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	61,9	56,7	46,8	47,7	41,1
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	25,7	18,8	0,4	0,3	0,2

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки) эске алуу менен.

I.6-таблица. Экспорттун функционалдык бөлүштүрүлүшү¹

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
Бардыгы болуп	1 884,7	1 482,9	1 573,2	1 764,3	1 764,6
Керектөө товарлары	598,7	380,7	320,2	398,0	400,6
Чийики заттар	132,9	67,1	177,4	166,8	143,3
Аралык товарлары	924,8	812,9	870,3	956,4	1 003,6
Инвестициялык товарлар	99,1	138,6	156,3	155,9	77,8
Энергия продукциялары	129,3	83,7	49,0	87,1	139,3

Эскертүү: УСКнын маалыматтары боюнча ФОБ баасында, Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча эсептөөлөрүн (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.**I.7-таблица. Экспорттун географиялык бөлүштүрүлүшү¹**

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен	2 482,7	1 619,0	1 607,9	1 813,9	1 815,2
Бардыгы болуп	1 884,7	1 482,9	1 573,2	1 764,3	1 764,6
ЕАЭБ өлкөлөрү	725,7	410,2	447,2	541,5	568,4
Россия	139,8	166,8	178,4	265,7	314,1
Казакстан	579,2	237,6	265,5	268,6	247,2
Беларусь	6,5	5,6	3,3	7,1	7,0
Армения	—	0,1	—	0,1	0,1
ЕАЭБден тышкары өлкөлөр	1 159,1	1 072,8	1 126,0	1 222,8	1 196,2
Улуу Британия	3,1	1,8	32,0	191,2	670,0
Өзбекстан	120,1	112,1	125,1	146,3	158,5
Түркия	86,0	85,2	90,0	131,2	104,3
Кытай	32,8	36,2	80,1	97,5	61,2
Тажикстан	28,1	35,0	21,8	24,3	47,1
Украина	4,6	7,9	3,2	3,5	6,4
БАЭ	141,8	99,0	36,4	31,5	6,6
АКШ	2,5	1,1	0,4	1,0	1,9
Афганистан	23,2	9,0	8,2	2,5	1,9
Швейцария	575,6	562,1	648,0	489,3	0,1
ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр	141,3	123,3	80,8	104,5	138,2

Эскертүү: УСКнын маалыматтары боюнча ФОБ баасында, Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча эсептөөлөрүн (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.

1.8-таблица. Импорттун функционалдык бөлүштүрүлүшү¹

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	5 732,5	4 153,9	4 000,4	4 494,7	4 907,4
Керектөө товарлары	2 057,6	1 318,5	1 527,4	1 811,6	2 091,9
Чийки заттар	185,2	160,1	142,6	113,2	93,6
Аралык товарлары	1 420,7	1 086,1	1 197,6	1 367,8	1 452,0
Инвестициялык товарлар	900,5	662,3	609,2	566,0	641,9
Энергия продукциялары	1 168,4	926,9	523,6	636,2	628,0

Эскертүү: УСКнын маалыматтары боюнча СИФ баасында, Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чeyрегинен берки) эске алуу менен.

1.9-таблица. Импорттун географиялык бөлүштүрүлүшү¹

(млн АКШ долларында)

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	6 069,8	5 732,5	4 153,9	4 000,4	4 494,7	4 907,4
ЕАЭБ өлкөлөрү	2 727,8	2 518,0	2 065,1	1 625,9	1 863,7	1 776,7
Россия	2 040,3	1 851,9	1 460,2	1 049,4	1 232,7	1 239,9
Казакстан	569,9	574,4	553,1	531,0	520,5	502,0
Беларусь	116,7	91,4	51,4	44,7	108,7	34,1
Армения	0,9	0,1	0,3	0,9	1,8	0,6
ЕАЭБден тышкары өлкөлөр	3 342,0	3 214,5	2 088,8	2 374,5	2 631,1	3 130,7
Кытай	1 452,8	1 200,2	1 049,5	1 468,4	1 500,1	1 942,3
Түркия	211,1	226,2	166,3	191,1	224,9	290,2
Өзбекстан	96,9	106,5	56,2	67,2	163,6	178,0
АКШ	222,9	234,6	122,1	153,6	155,3	128,8
Германия	232,9	234,0	89,3	62,4	67,5	74,6
Япония	245,0	361,8	59,2	18,6	34,5	48,2
Украина	158,1	115,0	89,4	39,9	38,9	29,7
Корея	104,6	129,9	54,0	26,0	46,4	27,7
Швейцария	18,4	19,7	18,3	11,7	18,2	14,7
Иран	14,0	11,8	4,5	6,6	9,1	13,7
Нидерланд	57,0	37,1	20,8	11,4	10,9	13,1
Канада	17,0	11,8	11,4	10,5	6,2	10,0
БАЭ	5,8	6,0	5,9	3,8	8,6	7,5
ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр	505,5	519,6	341,8	303,2	346,9	352,1

Эскертүү: УСКнын маалыматтары боюнча СИФ баасында, Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чeyрегинен берки) эске алуу менен.

I.10-таблица: Продукциялардын негизги түрлөрүнүн экспорттоо

Товарлардын аталыштары	өлчөө бирдиги	2015		2016	
		физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен¹			1 619,0		1 607,9
Бардыгы болуп			1 482,9		1 573,2
Тирүү мал	миң даана	12,1	4,8	7,5	1,7
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	миң т	48,6	24,5	17,7	12,1
Май жана сүттөн алынган май, башка тоң майлар	миң т	0,6	2,2	2,0	7,7
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	миң т	1,4	1,8	1,8	2,9
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	миң т	310,4	68,1	176,4	93,1
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	миң т	36,7	30,6	22,1	30,7
Кант, патока жана бал	миң т	3,9	2,0	6,0	1,5
Тамеки затынан турган сигареттер	млрд даана	1,0	18,3	1,7	12,5
Пахта	миң т	16,1	20,0	15,8	20,8
Металл сыныктары, кара металл калдыктары	миң т	88,1	4,8	42,2	2,1
Башка категорияларда камтылбаган, баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары	миң т	197,8	12,6	22,3	27,5
Баалуу металл кендери жана алардын концентраттары	миң т	10,1	19,1	98,8	135,7
Көмүр, кокс жана брикеттер	млн т	0,2	6,0	0,3	7,4
Автоунаа бензини	миң т	31,8	15,2	6,8	2,2
Авиакеросин	миң т	79,4	62,0	55,5	35,6
Электр тогу	млрд кв.с	0,2	—	0,2	0,1
Портландцемент, цемент	миң т	23,1	1,7	64,7	4,0
Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек	млн кв.м	3,9	11,0	6,3	14,9
Чоюн жана болот	миң т	7,2	5,3	17,6	16,0
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар			26,4		15,8
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар			96,8		73,2
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар			7,8		9,1
Монетардык эмес алтын	т		665,4		701,6

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде ФОБ баасында

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча эсептөөлөрүн (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.

2017		2018		өлчөө бирдиги	Товарлардын аталыштары
физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары		
	1 813,9		1 815,2		Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен¹
	1 764,3		1 764,6		Бардыгы болуп
25,9	8,4	58,9	5,8	миң даана	Тирүү мал
19,9	14,5	23,6	18,7	миң т	Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары
3,0	12,2	2,5	9,5	миң т	Май жана сүттөн алынган май, башка тоң майлар
2,5	8,1	3,1	12,2	миң т	Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар
144,1	75,8	97,1	62,2	миң т	Жаңы үзүлгөн же тоңдурулган жашылчалар
29,2	34,1	33,5	29,0	миң т	Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган
7,8	3,5	34,5	12,6	миң т	Кант, патока жана бал
2,8	22,1	1,2	10,5	млрд даана	Тамеки затынан турган сигареттер
16,1	24,7	23,2	37,6	миң т	Пахта
98,7	9,3	92,7	21,8	миң т	Металл сыныктары, кара металл калдыктары
21,7	34,8	33,0	94,9	миң т	Башка категорияларда камтылбаган, баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары
90,5	161,0	152,3	129,7	миң т	Баалуу металл кендери жана алардын концентраттары
0,5	10,8	0,8	20,3	млн т	Көмүр, кокс жана брикеттер
0,0	3,2	39,0	15,8	миң т	Автоунаа бензини
57,0	39,1	67,5	58,1	миң т	Авиакеросин
1,2	24,6	0,8	16,3	млрд кв.с	Электр тогу
146,2	6,2	517,9	25,4	миң т	Портландцемент, цемент
10,1	27,4	10,9	29,4	млн кв.м	Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек
29,5	17,1	33,3	14,6	миң т	Чоюн жана болот
	40,4		28,2		Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар
	119,4		146,5		Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар
	5,9		11,8		Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар
	700,4		664,2	т	Монетардык эмес алтын

I.11-таблица. Продукциялардын негизги түрлөрүнүн импорттоо

Товарлардын аталыштары	өлчөө бирдиги	2015		2016	
		физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп¹			4 153,9		4 000,4
Эт жана эт азыктары	миң т	47,3	63,9	33,2	23,5
Тартылбаган дан өсүмдүктөрү (полбаны кошо алганда) жана угут	миң т	340,4	63,2	415,2	71,3
Буудай же угут уну	миң т	60,9	22,2	85,1	21,4
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	миң т	31,7	35,2	28,5	28,7
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	миң т	15,5	6,7	26,4	11,1
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	миң т	44,6	27,2	80,3	33,0
Кант, патока жана бал	миң т	70,9	40,8	87,9	45,9
Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар	миң т	10,2	17,6	11,8	17,3
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	миң т	22,1	64,2	21,8	56,9
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары	миң т	9,4	25,6	7,7	18,6
Кант кошулган минерал суулары жана алкогольсүз суусундуктар	млн л	40,2	25,7	36,2	14,5
Тамеки затынан турган сигареттер	млрд даана	4,3	48,2	6,3	48,3
Автоунаа бензини	миң т	716,9	355,3	719,5	180,3
Авиакеросин	миң т	88,5	52,0	181,2	56,6
Мунай майлоочу майлары	миң т	121,6	85,0	13,9	18,6
Жаратылыш газы	млн куб.м	0,2	40,4	0,3	40,3
Өсүмдүк майлары жана тоң майлар	миң т	58,0	51,2	33,0	43,0
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёочу зат	миң т	56,3	26,1	76,9	24,0
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	миң т	7,3	153,1	9,5	114,8
Эфир майлары, жуугуч каражаттар	миң т	41,6	75,1	42,1	80,2
Жер семирткичтер	млн т	42,1	39,1	70,9	29,8
Баштапкы формадагы пластмассалар	миң т	34,6	44,5	73,0	45,5
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	миң т	20,1	41,5	412,0	35,3
Резина дөңгөлөктөрү	миң даана	739,5	32,0	856,9	35,3
Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач	миң куб.м	5 388,1	19,8	1 987,3	15,4
Кагаз жана картон	миң т	39,1	38,5	24,3	32,2
Башка категорияда камтылбаган, кагаздан жана картондон жасалган буюмдар	миң т	6,9	22,3	6,9	20,3
Текстиль жиби	миң т	4,2	6,9	5,0	11,4
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	млн кв.м	292,3	101,8	712,8	200,3
Трикотаж же согулган кездемелер	миң т	3,1	7,6	8,6	22,3
Полго төшөлмөлөр	млн кв.м	4,1	13,2	5,3	13,2
Сырдалбаган керамика плиткалары	млн кв.м	0,2	2,5	0,4	2,5
Карапа буюмдары	миң т	4,1	6,1	24,9	18,1
Чоюн жана болот	миң т	355,2	243,4	363,0	203,4
Чоюндан, болоттон же алюминийден жасалган, башка категорияга камтылбаган конструкциялар	миң т	10,8	20,7	12,8	17,7
Транспорт каражаттары үчүн ичинен күймө поршендик кыймылдаткычтар	миң даана	8,5	13,6	9,8	17,1
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр	миң даана	1,2	21,0	0,2	15,0
Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери			26,6		23,5
Маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар	миң даана	294,5	23,3	302,6	18,1
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	млн. даана	2,7	59,9	1,3	58,2
Изоляцияланган электр өткөрмөлөрү, кабель	миң т	3,9	15,5	4,7	22,6
Турмуш-тиричилик муздаткычтары жана тондургучтары	миң даана	33,5	7,3	57,9	9,4
Жеңил автоунаалар жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар	миң даана	2,5	40,4	1,7	92,7
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автоунаалар	миң даана	3,9	68,3	0,4	30,2
Башка категорияда камтылбаган автоунаалар	миң даана	1,5	34,0	0,8	10,4
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар			45,4		44,4
Учуучу аппараттар жана аларга тиешелүү жабдуулар			42,2		84,8
Асынмалары бар жана аларсыз баштыктар	млн даана	3,9	6,3	11,3	18,3
Бут кийим			94,8		258,3
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар			13,8		18,2
Ымыркайлар үчүн коляскалар, оюнчуктар жана спорт товарлары			20,2		16,1

Эскертүү: УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде

¹ Жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

2017		2018		өлч. бирдиги	Товарлардын аталыштары
физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары		
	4 494,7		4 907,4		Бардыгы болуп ¹
28,8	37,8	30,7	33,4	миң т	Эт жана эт азыктары
240,5	38,9	147,3	20,5	миң т	Тартылбаган дан өсүмдүктөрү (полбаны кошо алганда) жана угут
72,9	17,3	62,3	13,9	миң т	Буудай же угут уну
41,9	44,3	42,9	44,2	миң т	Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар
33,6	14,1	38,4	14,8	миң т	Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар
77,7	45,2	117,1	69,8	миң т	Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган
40,0	23,8	46,2	21,7	миң т	Кант, патока жана бал
17,5	19,8	11,6	15,4	миң т	Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар
28,4	65,3	28,5	64,9	миң т	Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар
13,9	26,1	37,5	31,0	миң т	Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары
74,5	26,6	84,9	38,2	млн л	Кант кошулган минерал суулары жана алкоого суусундуктар
8,9	74,1	6,5	78,5	млрд даана	Тамеки затынан турган сигареттер
628,9	220,5	598,3	217,1	миң т	Автоунаа бензини
80,0	54,3	75,1	48,2	миң т	Авиакеросин
16,2	22,4	18,5	25,8	миң т	Мунай майлоочу майлары
278,5	41,8	307,9	46,2	млн куб.м	Жаратылыш газы
45,8	41,0	41,6	36,1	миң т	Өсүмдүк майлары жана тоң майлар
43,1	28,1	63,0	32,0	миң т	Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёочу зат
20,6	167,7	7,8	149,7	миң т	Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)
62,6	83,8	43,1	102,9	миң т	Эфир майлары, жуугуч каражаттар
55,5	30,2	45,7	29,0	млн т	Жер семирткичтер
40,3	46,3	48,5	57,5	миң т	Баштапкы формадагы пластмассалар
29,3	45,8	27,3	45,1	миң т	Баштапкы эмес формадагы пластмассалар
1 702,8	45,6	1 747,5	48,8	миң даана	Резина дөңгөлөктөрү
682,1	18,2	2 038,9	25,7	миң куб.м	Тапталган жыгач жана калыбына келтирилген жыгач
28,3	35,0	32,7	38,4	миң т	Кагаз жана картон
8,8	27,0	10,3	26,5	миң т	Башка категорияда камтылбаган, кагаздан жана картондон жасалган буюмдар
7,2	20,5	8,7	21,0	миң т	Текстиль жиби
732,3	287,4	819,6	243,6	млн кв.м	Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер
8,2	20,6	23,3	63,2	миң т	Трикотаж же согулган кездемелер
7,1	18,4	6,7	16,4	млн кв.м	Полго төшөлмөлөр
4,3	23,0	3,0	15,3	млн кв.м	Сырдалбаган керамика плиткалары
37,1	38,6	12,0	12,6	миң т	Карапа буюмдары
362,0	189,0	377,8	230,4	миң т	Чоюн жана болот
8,6	13,3	24,8	13,8	миң т	Чоюндан, болоттон же алюминийден жасалган, башка категорияга камтылбаган конструкциялар
71,7	23,7	21,6	16,8	миң даана	Транспорт каражаттары үчүн ичинен күймө поршендик кыймылдаткычтар
0,4	14,5	0,6	23,3	миң даана	Механикалык күрөктөр, экскаваторлор өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр
					Жарандык курулуш үчүн машиналардын жана жабдуулардын башка категорияда камтылбаган тетиктери
220,0	26,5	346,0	21,3	миң даана	Маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар
3,7	95,6	3,6	144,0	млн. даана	Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары
9,4	24,5	5,0	15,1	миң т	Изоляцияланган электр өткөрмөлөрү, кабель
117,7	13,6	200,6	22,3	миң даана	Турмуш-тиричилик муздаткычтары жана тондургучтары
3,9	34,7	3,8	34,8	миң даана	Жеңил автоунаалар жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар
0,8	29,6	1,3	30,8	миң даана	Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автоунаалар
0,9	21,4	1,0	23,1	миң даана	Башка категорияда камтылбаган автоунаалар
					Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар
					Учуучу аппараттар жана аларга тиешелүү жабдуулар
11,2	21,3	12,6	34,8	млн даана	Асынмалары бар жана аларсыз баштыктар
	300,5		372,4		Бут кийим
					Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же таңгактоо үчүн буюмдар
					Ымыркайлар үчүн коляскалар, оюнчуктар жана спорт товарлары

I.12-таблица. Баанын индекси жана экспорттун айкын көлөмү

Товарлардын аталыштары	2018	2018	2017	Индекстер		
	млн АКШ долл. n1218*p1218	млн АКШ долл. n1218*p1217	млн АКШ долл. n1217*p1217	баа	физ. көлөмү	наркы
	А	В	С	А/В	В/С	А/С
Монетардык эмес алтын	664,2	662,3	700,4	1,003	0,946	0,948
Металл кендери жана металл сыныктары	246,5	268,3	205,5	0,919	1,305	1,199
Аялдар жана кыздар үчүн токулган же согулган кийим-кечелер	101,4	56,8	53,8	1,784	1,056	1,884
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	62,2	51,1	75,8	1,218	0,674	0,821
Авиакеросин	58,1	46,3	39,1	1,254	1,185	1,486
Пахта	37,6	35,5	24,7	1,058	1,439	1,522
Трикотаждан тигилген же токулган эр адамдар жана балдар үчүн кийим-кече	32,0	27,0	33,7	1,184	0,801	0,948
Тапталган айнек же жылмакайлатылган айнек	29,4	29,6	27,4	0,994	1,079	1,072
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	29,0	39,1	34,1	0,743	1,147	0,852
Портландцемент	25,4	21,8	6,2	1,164	3,543	4,123
Көмүр, кокс жана брикеттер	20,3	17,2	10,8	1,182	1,585	1,874
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	18,7	17,2	14,5	1,086	1,184	1,285
Электр тогу	16,3	15,3	24,6	1,069	0,621	0,664
Чоюн жана болот	14,6	19,3	17,1	0,759	1,127	0,856
Таманы же сырты резинадан же синтетикалык материалдардан жасалган бут кийим	12,8	9,3	9,5	1,381	0,975	1,346
Кант, патока жана бал	12,6	15,7	3,5	0,800	4,450	3,559
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	12,2	10,2	8,1	1,196	1,261	1,509
Тамеки затынан турган сигареттер	10,5	9,6	22,1	1,100	0,433	0,477
Сүттөн алынган май, башка тоң майлар	9,5	10,1	12,2	0,937	0,826	0,774
Сыр жана быштак	6,3	5,6	10,2	1,130	0,552	0,624
Ысытуу лампалары жана алардын тетиктери	6,2	6,5	5,7	0,949	1,143	1,085
Тирүү мал	5,8	19,1	8,4	0,304	2,278	0,692
Эт жана эт азыктары	5,3	3,1	2,3	1,678	1,349	2,264
Трикотаждан тигилген же токулган аялдар жана кыздар үчүн кийим-кече	3,6	3,0	6,0	1,230	0,495	0,609
Жайлар үчүн электрдик жылытуу шаймандары	3,6	3,3	5,4	1,073	0,617	0,663
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (млн АКШ долл.)	1 444,1	1 402,3	1 361,1	1,03	1,03	1,06
Жыйынтыгында, номенклатура боюнча (жалпы экспорттон %)	79,6%		75,0%			
Бардыгы болуп экспорт¹	1 815,2		1 813,9			

Эскертүү:

УСКнын маалыматтары боюнча, кошумча баа берүүсүз ФОБ баасында, таблицада 2018-жылдын экспорттун алгачкы 25 ири статьясы келтирилген

n - товар экспорттунун физикалык көлөмү

р - товарлардын эсептелинген экспорттук баасы

¹УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча эсептөөлөрүн (2016-жылга чейин), жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөлөрдүн натыйжаларын (2015-жылдын 3-чейрегинен берки), ошондой эле Улуттук банктын экспорт боюнча кошумча баа берүүлөрүн эске алуу менен.

I.13-таблица. Баалардын индекси жана импорттун физикалык көлөмү¹

Товарлардын аталыштары	2018	2018	2017	Индекстер				
	млн АКШ	млн АКШ	млн АКШ	баа	физ. көлөмү	наркы		
	долл.	долл.	долл.					
<i>n1218*p1218</i>	<i>n1218*p1217</i>	<i>n1217*p1217</i>	A	B	C	A/B	B/C	A/C
Мунай заттары	553,0	520,7	568,1	1,062	0,917	0,973		
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	243,6	321,6	287,4	0,757	1,119	0,848		
Таманы же сырты резинадан же синтетикалык материалдардан жасалган бут кийим	238,2	234,4	217,0	1,016	1,080	1,098		
Чоюн жана болот	230,4	197,3	189,0	1,168	1,044	1,219		
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	149,7	63,3	167,7	2,366	0,378	0,893		
Электр линиялык телефон же телеграф аппараттары	144,0	93,7	95,6	1,537	0,979	1,506		
Эфир майлары, жуугуч каражаттар	102,9	57,7	83,8	1,783	0,689	1,227		
Тамеки затынан турган сигареттер	78,5	54,0	74,1	1,454	0,729	1,060		
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	69,8	68,1	45,2	1,026	1,507	1,546		
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	64,9	65,4	65,3	0,992	1,002	0,994		
Трикотаж же согулган кездемелер	63,2	58,3	20,6	1,083	2,833	3,069		
Трикотаждан тигилген же токулган эр адамдар жана балдар үчүн кийим-кече	57,7	56,9	34,1	1,014	1,669	1,692		
Баштапкы формадагы пластмассалар	57,5	55,7	46,3	1,032	1,204	1,243		
Резина дөңгөлөктөрү	48,8	46,8	45,6	1,041	1,026	1,069		
Трикотаждан тигилген же токулган аялдар жана кыздар үчүн кийим-кече	46,3	40,8	31,7	1,135	1,285	1,459		
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	45,1	42,7	45,8	1,055	0,933	0,985		
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	44,2	45,3	44,3	0,975	1,023	0,998		
Аялдар жана кыздар үчүн токулган же согулган кийим-кечелер	42,1	39,0	27,8	1,080	1,406	1,518		
Эр адамдар жана балдар үчүн трикотаждан тигилген же токулган буюмдар	41,0	40,2	32,1	1,020	1,252	1,277		
Кагаз жана картон	38,4	40,4	35,0	0,948	1,157	1,097		
Кант кошулган минерал суу жана алкогольсуз суусундуктар	38,2	30,3	26,6	1,261	1,140	1,437		
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	36,1	37,1	41,0	0,971	0,907	0,881		
Сумки с наплечным ремешком или без него	34,8	23,9	21,3	1,455	1,124	1,636		
Жеңил автоунаалар жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар	34,8	33,8	34,7	1,029	0,973	1,002		
Эт жана эт азыктары	33,4	40,4	37,8	0,827	1,067	0,882		
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёочу зат	32,0	41,1	28,1	0,779	1,460	1,137		
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары	31,0	70,3	26,1	0,441	2,695	1,188		
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автоунаалар	30,8	44,8	29,6	0,688	1,514	1,041		
Жер семирткичтер	29,0	24,9	30,2	1,168	0,822	0,960		
Башка категорияларда камтылбаган, кагаздан жана картондон жасалган буюмдар	26,5	31,8	27,0	0,835	1,175	0,982		
Тапталган жана калыбына келтирилген жыгач	25,7	54,4	18,2	0,473	2,989	1,413		
Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузгуч жүктөгүчтөр	23,3	25,8	14,5	0,904	1,771	1,600		
Спорт бут кийими	23,2	14,0	7,1	1,651	1,971	3,254		
Башка категорияда камтылбаган автоунаалар	23,1	25,9	21,4	0,893	1,209	1,079		
Турмуш-тиричилик муздаткычтары жана тондургучтары	22,3	23,2	13,6	0,962	1,704	1,640		
Кант, патока жана бал	21,7	27,5	23,8	0,789	1,155	0,912		
Маалыматтарды автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар	21,3	41,7	26,5	0,510	1,573	0,803		
Текстиль жиби	21,0	24,5	20,5	0,855	1,197	1,024		
Тартылбаган дан өсүмдүктөрү (полбаны кошо алганда) жана угут	20,5	23,8	38,9	0,861	0,612	0,527		
Көмүр, кокс жана брикеттер	17,8	15,8	21,1	1,128	0,749	0,845		
Транспорт каражаттары үчүн ичинен күймө поршендик кыймылдаткычтар	16,8	7,2	23,7	2,352	0,302	0,709		
Полго төшөлмөлөр	16,4	17,2	18,4	0,954	0,932	0,889		
Жыгач-булалуу плита	15,6	14,0	16,5	1,118	0,844	0,943		
Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар	15,4	13,1	19,8	1,175	0,662	0,778		
Таш, кум жана шагыл	15,3	22,8	12,1	0,673	1,875	1,262		
Сырдалбаган керамика плиткалары	15,3	16,0	23,0	0,952	0,697	0,663		
Изоляцияланган электр өткөрмөлөрү, кабель	15,1	13,2	24,5	1,147	0,537	0,616		
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	14,8	16,2	14,1	0,914	1,144	1,045		
Алюминий	14,2	13,6	14,4	1,046	0,943	0,987		
Буудай жана угут уну	13,9	14,8	17,3	0,941	0,854	0,804		
Чоюндан же болоттон жасалган, башка категорияларда камтылбаган конструкциялар	13,8	38,3	13,3	0,359	2,887	1,037		
Темирден, болоттон жана жезден жасалган мыктар, гайкалар жана чоң бурмалар	13,5	11,5	12,5	1,174	0,919	1,079		
Башка категорияда камтылбаган кен болбогондордон алынган буюмдар	13,4	13,0	13,3	1,031	0,981	1,012		
Пахта буласынан токулган кездеме	12,9	12,1	11,7	1,067	1,038	1,108		
Карапа буюмдары	12,6	12,5	38,6	1,008	0,324	0,326		
Жыйынтыгында номенклатура боюнча (млн АКШ долл.)	3 124,9	3 032,9	2 938,0	1,03	1,03	1,06		
Жыйынтыгында, номенклатура боюнча (жалпы импорттон %)	63,7%		65,4%					
Бардыгы болуп импорт¹	4 907,4		4 494,7					

Эскертүү:

УСКнын маалыматтары боюнча, СИФ баасында, таблицанда 2018-жылдын импорттун алгачкы 55 ири статьясы келтирилген

n - товар импорттунун физикалык көлөмү

p - товарлардын эсептелинген импорттук баасы

¹ УСК тарабынан жеке адамдарын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулар боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдан III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

I.14-I.21 таблица: Өлкөлөр боюнча экспорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү
I.14-таблица. Россияга товарлардын экспорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	139,8	166,8	178,4	265,7	314,1	178,4	265,7	314,1	314,1	314,1
Бардыгы болуп	122,7	166,8	178,4	265,7	314,1	178,4	265,7	314,1	314,1	314,1
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	21,1	93,9	112,8	181,4	198,7	112,8	181,4	198,7	198,7	198,7
Чийки заттар	13,5	5,4	1,5	0,6	0,7	13,5	5,4	1,5	0,6	0,7
Аралык товарлары	32,0	25,8	37,5	74,7	105,4	32,0	25,8	37,5	74,7	105,4
Инвестициялык товарлар	12,0	13,0	23,7	6,3	4,8	12,0	13,0	23,7	6,3	4,8
Энергия продукциялары	44,1	28,7	2,9	2,7	4,5	44,1	28,7	2,9	2,7	4,5
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	12,1	22,7	50,1	55,3	43,5	12,1	22,7	50,1	55,3	43,5
Май жана сүттөн алынган май, башка тоң майлар	—	—	7,3	9,0	7,4	—	—	7,3	9,0	7,4
Сыр жана быштак	—	—	3,7	2,7	3,8	—	—	3,7	2,7	3,8
Жаңы үзүлгөн же тондурулган жашылчалар	5,4	7,6	21,5	19,9	7,7	5,4	7,6	21,5	19,9	7,7
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	0,4	11,1	15,0	18,0	16,5	0,4	11,1	15,0	18,0	16,5
Суусундуктар жана тамеки	14,0	6,8	1,2	0,5	0,7	14,0	6,8	1,2	0,5	0,7
Даяр эмес тамеки; тамеки калдыктары	13,7	5,2	1,1	0,3	0,3	13,7	5,2	1,1	0,3	0,3
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	17,1	15,8	25,1	48,2	74,4	17,1	15,8	25,1	48,2	74,4
Пахта	12,6	12,5	7,2	10,6	17,7	12,6	12,5	7,2	10,6	17,7
Металл кендери жана металл сыныктары	2,2	2,9	7,8	15,4	44,6	2,2	2,9	7,8	15,4	44,6
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	44,1	28,7	2,9	2,7	4,5	44,1	28,7	2,9	2,7	4,5
Авиакеросин	40,4	28,7	2,9	2,7	4,5	40,4	28,7	2,9	2,7	4,5
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	0,1	—	—	—	—	0,1	—	—	—	—
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	1,7	2,2	0,8	1,8	3,1	1,7	2,2	0,8	1,8	3,1
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	6,0	0,8	6,3	9,9	13,2	6,0	0,8	6,3	9,9	13,2
Тартылган айнек же жылымкайталылган айнек	1,1	—	0,3	2,3	2,9	1,1	—	0,3	2,3	2,9
Никель	—	—	—	—	0,2	—	—	—	—	0,2
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	17,0	25,5	30,9	25,1	17,2	17,0	25,5	30,9	25,1	17,2
Трансформаторлор, электрди	2,8	2,9	1,7	1,8	1,8	2,8	2,9	1,7	1,8	1,8
Баштапкы элементтердин калдыктары жана сыныктары	—	—	—	—	2,3	—	—	—	—	2,3
Бышынуу лампалары жана алардын тетиктери	4,2	5,0	5,5	2,7	2,8	4,2	5,0	5,5	2,7	2,8
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	6,0	6,5	0,7	13,0	6,8	6,0	6,5	0,7	13,0	6,8
Ар кандай даяр буюмдар	10,6	64,4	61,2	119,8	149,1	10,6	64,4	61,2	119,8	149,1
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	1,9	41,8	40,4	90,2	129,4	1,9	41,8	40,4	90,2	129,4
Бүт кийим	—	15,9	16,1	24,3	14,6	—	15,9	16,1	24,3	14,6
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	2,3	8,4	—	—	—	2,3	8,4

Эскертуу: УСКнын ФОб баасындагы маалыматтарынын негизинде

* УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.15-таблица. Казакстанга товарлардын экспортү

	олчоо бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
		физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен ¹		579,2		237,6		265,5		268,6		247,2	
Бардыгы болуп		368,3		237,6		265,5		268,6		247,2	
Функционалдык бөлүштүрүү*											
Керектөө товарлары		213,1		158,2		116,6		112,7		94,2	
Чийки заттар		88,8		32,1		112,5		109,5		98,6	
Аралык товарлар		40,1		29,0		29,4		36,0		42,1	
Инвестициялык товарлар		23,6		17,5		6,5		10,4		10,4	
Энергия продукциялары		2,7		0,8		0,4		1,9		1,9	
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча											
Тамак-аш азыктары жана тириүү мал		79,8		75,1		54,9		61,2		52,2	
Тириүү мал		6,9		3,8		1,2		6,5		2,9	
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары		14,1		20,7		17,3		19,2		2,7	
Сыр жана быштак		0,6		2,7		0,5		3,1		1,0	
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар		1,5		1,3		1,5		1,9		2,7	
Жаны узулган же тондоулган жашылчалар		141,8		15,3		63,0		54,8		8,1	
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаңы жыйналган жана кургатылган		56,3		8,4		8,9		9,0		10,4	
Кант, патока жана бал		5,6		0,6		5,5		6,5		10,7	
Суусундуктар жана тамеки		1,6		1,0		2,3		4,4		5,8	
Кант кошулган минерал суу жана алкогольсүз суусундуктар		1,5		0,8		5,1		8,0		7,5	
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар		39,0		22,0		112,8		110,0		98,7	
Балуу металл кендери жана алардын концентраттары		124,4		18,5		83,4		76,8		128,4	
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар		2,7		0,8		0,4		1,9		1,9	
Мунай заттары		3,0		0,6		0,5		1,8		1,8	
Мал жана өсүмдүк майлары, мом		—		—		—		0,1		0,1	
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар		49,4		16,2		8,9		5,8		3,7	
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар; боёочу зат		0,9		0,8		0,5		0,2		0,6	
Эфир майлары, резиноддер жана парфюмердик заттар		30,8		0,6		473,9		139,0		0,3	
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар		1,5		1,8		0,7		3,6		2,1	
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары		46,6		26,9		25,4		28,2		33,0	
Кагаз жана картон		481,9		0,7		0,7		0,8		1,8	
Картон жана кагаз коробкалары, ящиктер, баштыктар		2,9		2,6		2,7		1,3		0,2	
Курчүлүккө иштетилген тери жана андан жасалган буюмдар		37,4		6,79		4,6		2,0		1,8	
Танталган айнек же жылмакайлапталган айнек		4,2		5,2		4,1		6,7		13,3	
Чоюн жана болот		9,8		1,4		1,0		0,3		2,0	
Чоюндан же болоттон жасалган, башка категорияларда камтылбаган конструкциялар		170,8		1,6		38,8		—		1,3	
Унаалар жана транспорттук жабдуулар		22,9		15,2		10,0		11,1		15,8	
Жана башка жылыноочу унаалар жана эгин баскычтар		47,0		0,7		9,0		0,8		2,0	
Жайлар үчүн электрдик жылытуу шаймандары		23,7		2,8		29,4		4,7		3,2	
Автонаалардын тетиктери жана аларга тиешелүү жабдуулар		0,8		0,6		2,3		2,0		5,9	
Ар кандай даяр буюмдар		126,4		80,4		50,8		45,8		35,6	
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар		98,0		54,6		31,3		27,6		16,0	
Бут кийим		6,0		10,5		5,2		6,4		8,0	
Пластмассадан жасалган товарларды ташуу же тангактоо үчүн буюмдар		11,2		6,6		7,5		4,0		7,1	
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар		0,0		—		—		—		0,3	

Эскертүү: УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарнын негизинде
¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча жана берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.16-таблица. Өзбекстанга товарлардын экспорту

өлчөө бирдиги	2014			2015			2016			2017			2018		
	физик калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физик калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физик калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физик калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физик калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	
Бардыгы бүтүн кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен ¹	120,1	112,1	125,1	112,1	125,1	146,3	158,5	146,3	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	
Бардыгы бүтүн	116,7	112,1	125,1	112,1	125,1	146,3	158,5	146,3	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	158,5	
Функционалдык бөлүштүрүү*															
Керектөө товарлары	9,8	26,9	4,1	4,1	4,1	6,0	7,8	6,0	7,8	6,0	7,8	6,0	7,8	6,0	
Чийки заттар	4,8	3,5	4,4	3,5	4,4	1,8	2,2	1,8	2,2	1,8	2,2	1,8	2,2	1,8	
Аралык товарлары	70,4	35,7	47,0	35,7	47,0	73,0	87,2	73,0	87,2	73,0	87,2	73,0	87,2	73,0	
Инвестициялык товарлар	22,5	40,2	60,8	40,2	60,8	30,0	16,0	30,0	16,0	30,0	16,0	30,0	16,0	30,0	
Энергия продукциялары	9,2	5,8	8,8	5,8	8,8	35,5	45,3	35,5	45,3	35,5	45,3	35,5	45,3	35,5	
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тириүү мал	2,0	20,0	3,2	20,0	3,2	3,2	3,0	3,2	3,0	3,2	3,0	3,2	3,0	3,2	
Майдан жана сырдан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	—	2,2	—	2,2	—	—	0,5	—	0,5	—	—	—	—	—	
Жаны үзүлгөн же тондуралган жашылчалар	—	2,2	—	2,2	—	1,3	—	—	—	—	—	—	—	—	
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар(май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы жыйналган жана кургатылган	—	1,5	—	1,5	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Кант, патока жана бал	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	0,1	0,5	—	0,5	—	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар(май алынуучу жаңгактан тышкары), жаңы жыйналган жана кургатылган	1,3	2,2	—	2,2	—	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Суусундуктар жана тамеки	10,0	7,4	—	7,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	211,7	2,2	—	2,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Таш, күмү жана иагыл	98,7	5,9	—	5,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Металл сыныктары, кара металлургия калдыктары	9,2	5,8	—	5,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	218,4	5,3	—	5,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Көмүр, кокс жана брикеттер	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Электр тогу	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	6,4	5,3	—	5,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	2,3	0,9	—	0,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Жер семирткичтер	1,3	2,3	—	2,3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Баштапкы формадагы пластмассалар	—	1,1	—	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Башка категорияга камтылбаган, химиялык материалдар жана продукциялар	51,6	21,7	—	21,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	9,2	2,8	—	2,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Танталган айнек же жылмакайлатылган айнек	2,8	1,1	—	1,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Портландцемент	7,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Өрткө чыдамдуу кирпич, блоктор, керамикалык плитка жана өрткө чыдамдуу башка курулуш материалдары	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Чоюн жана болот	13,5	3,8	—	3,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	10,3	51,4	—	51,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Конкреттүү тармактарга атайын багытталган унаалар	1,1	1,0	—	1,0	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Электр унаалар, аппараттар жана аспаптар, алардын тетиктери	7,8	7,2	—	7,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Жүк ташуу үчүн жана атайын багытка каралган автомобильдер	10,5	21,9	—	21,9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Автомобиль тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	7,4	5,6	—	5,6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
Ар кандай даяр буюмдар	1,2	0,4	—	0,4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	

Эскертүү: УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарын негизинде

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын

III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.17-таблица. Беларусияга товарлардын экспорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен ¹	6,5	5,6	6,5	5,6	3,3	7,1	3,3	7,1	7,0	7,0
Бардыгы болуп										
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	0,2	0,2	—	—	0,6	—	—	0,5	—	0,4
Чийки заттар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Аралык товарлары	6,3	3,8	—	—	2,7	—	—	6,4	—	6,6
Инвестициялык товарлар	—	1,5	—	—	—	—	—	0,2	—	—
Энергия продукциялары	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	0,1	—	—	—	0,1	—	—	0,1	—	—
Жаңы үзүлгөн же тоңдурулган жашылчалар	—	—	—	—	0,1	—	—	0,1	—	—
Суусундуктар жана тамеки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	—	0,6	—	0,6	—	—	—	0,3	—	0,2
Башка категорияларда камтылбаган, малдан алынган чийки зат материалдары	—	0,1	—	0,1	0,5	—	—	0,3	—	0,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	6,2	4,9	—	—	2,6	—	—	6,6	—	6,6
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	6,1	3,4	—	—	2,6	—	—	6,4	—	6,6
Ар кандай даяр буюмдар	—	0,1	—	—	—	—	—	0,1	—	0,2
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Эскертүү: УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

¹ УСКнын айыл чарба продукциялары боюнча кошумча баа берүүлөрүн жана жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча УСК тарабынан жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

* Улуттук банка иштелип чыккан классификация боюнча

I.18-таблица. Кытайга товарлардын экспорту

өлчөө бирдиги	2014			2015			2016			2017			2018		
	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары		
Бардыгы болуп	32,8		36,2		80,1		97,5		61,2						
Функционалдык бөлүштүрүү*															
Керектөө товарлары	4,7		4,4		13,4		27,1		16,4						
Чыйки заттар	13,5		12,0		51,3		46,2		27,9						
Аралык товарлары	1,6		6,7		3,7		1,9		0,7						
Инвестициялык товарлар	5,1		7,0		5,0		13,9		3,1						
Энергия продукциялары	7,9		6,1		6,5		8,4		13,1						
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	3,6		2,1		1,9		3,6		5,4						
Суусундуктар жана тамеки	0,4		2,0		10,8		22,3		10,5						
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чыйки заттар	9,2		5,4		45,5		38,0		22,4						
<i>Баалуу металл кендери жана алардын концентраттары;</i>	<i>1,8</i>		<i>0,6</i>		<i>14,9</i>		<i>11,1</i>		<i>20,4</i>						
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	7,9		6,1		6,5		8,4		13,1						
<i>Авиакеросин</i>	<i>7,6</i>		<i>5,9</i>		<i>9,2</i>		<i>7,0</i>		<i>10,2</i>						
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—		—		—		—		—						
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,2		—		0,4		0,1		0,1						
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	4,7		12,9		8,9		10,0		6,4						
<i>Булغارы</i>	<i>4,5</i>		<i>6,1</i>		<i>5,9</i>		<i>1 509,3</i>		<i>5,8</i>						
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	6,3		7,2		4,2		14,2		3,1						
<i>Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузат жүктөөгүчтөр</i>	<i>1,1</i>		<i>1,6</i>		<i>0,2</i>		<i>4,4</i>		<i>1,7</i>						
<i>Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автомаалар</i>	<i>1,1</i>		<i>2,0</i>		<i>1,7</i>		<i>2,2</i>		<i>0,2</i>						
<i>Жүктөөчү-туштуруучу жабдуулар жана алардын тетиктери</i>	<i>0,1</i>		<i>1,3</i>		<i>—</i>		<i>3,9</i>		<i>0,1</i>						
Ар кандай даяр буюмдар	0,5		0,4		1,9		0,8		0,1						
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—		—		—		—		0						

Эскертүү: УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.19-таблица. Түркияга товарлардын экспортү

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физик-калым көлөм АКШ доллары	наркы млн АКШ доллары	физик-калым көлөм АКШ доллары	наркы млн АКШ доллары	физик-калым көлөм АКШ доллары	наркы млн АКШ доллары	физик-калым көлөм АКШ доллары	наркы млн АКШ доллары	физик-калым көлөм АКШ доллары	наркы млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	86,0	85,2	90,0	131,2	104,3					
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	50,6	30,6	33,1	20,6	25,8					
Чийки заттар	0,7	0,6	0,9	1,2	6,8					
Аралык товарлары	9,6	9,9	12,6	14,1	15,0					
Инвестициялык товарлар	2,4	23,8	25,9	73,9	23,1					
Энергия продукциялары	22,8	20,4	17,6	21,3	33,5					
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	48,8	28,4	31,6	19,7	25,2					
Буурчактар, кургатылгандары, кабыгынан тазалангандар, майдалангандары же бутундөрү	31,0	22,7	28,4	14,9	19,9					
Жаңы үзүлгөн жана кургатылган жана жеке	1,1	3,0	0,7	2,0	2,8					
Суусундуктар жана тамеки	0,8	0,3	—	0,1	—					
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	9,2	7,9	11,4	14,8	21,3					
Пахта	4,4	6,0	10,7	11,5	12,4					
Башка катесорияларда камтылбаган, баалуулукка жатпаган түстүү металл сыныктары жана калдыктары	1,3	1,1	0,3	1,7	1,7					
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	22,8	20,4	17,6	21,3	33,5					
Авиакеросин	22,8	20,4	17,6	21,3	33,5					
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—					
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,4	1,3	0,8	—	—					
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	0,7	0,8	1,0	0,8	0,4					
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	2,8	25,4	26,5	74,0	23,3					
Ар кандай даяр буюмдар	0,4	0,4	0,5	0,4	0,4					
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	0,1	0,5	0,6	0,2	0,1					

Эскертүү: УСКнын ФОВ баасындагы маалыматтарынын негизинде

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.20-таблица. БАЭге товарлардын экспортту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	141,8	99,0	36,4	31,5	6,6					
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	3,0	0,8	0,7	0,3	1,1					
Чийки заттар	0,5	1,2	0,5	0,8	2,0					
Аралык товарлары	132,5	86,1	26,0	28,9	0,8					
Инвестициялык товарлар	2,7	9,6	8,7	0,1	0,3					
Энергия продукциялары	3,0	1,2	0,7	1,4	2,4					
<u>ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча</u>										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	1,1	0,2	0,1	0,2	0,3					
Суусундуктар жана тамеки	—	—	—	—	—					
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	0,9	—	—	—	—					
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	3,0	1,2	0,7	1,4	2,4					
<i>Авиакеросин</i>	3,1	3,0	1,0	2,1	2,4					
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—					
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,5	1,2	0,6	0,8	2,1					
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	0,7	0,5	0,2	0,2	0,2					
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	2,8	10,1	8,8	0,2	0,9					
Ар кандай даяр буюмдар	1,9	0,1	0,4	—	0,6					
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	130,8	85,6	25,7	28,6	—					
<i>Монетардык эмес алтын</i>	3,3	85,6	0,7	28,6	—					

Эскертүү: УСКнын ФОБ баасындагы маалыматтарынын негизинде

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.21-таблица. Улуу Британияга товарлардын экспорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	3,1	1,8	32,0	191,2	670,0					
<u>Функционалдык бөлүштүрүү*</u>										
Керектөө товарлары	0,4	—	—	0,1	0,1	—	—	—	—	—
Чийки заттар	—	—	—	1,8	1,3	—	—	—	—	—
Аралык товарлары	2,4	0,2	31,6	188,3	668,2	—	—	—	—	—
Инвестициялык товарлар	0,1	1,5	0,4	1,1	0,4	—	—	—	—	—
Энергия продукциялары	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Суусундуктар жана тамеки	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	0	0,1	0,3	3	6	—	—	—	—	—
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	0,1	1,7	0,4	0,9	0,4	—	—	—	—	—
Ар кандай даяр буюмдар	2,5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	31,3	186,8	663,9	—	—	—	—	—
<i>Монитордык эмес алтын</i>	—	—	0,8	186,8	663,9	—	—	—	—	—

Эскертүү: УСКнын ФОб баасындагы маалыматтарынын негизинде

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.22-1.33 таблицалар: Өлкөлөр боюнча импорттолуучу товарлардын негизги түрлөрү
1.22-таблица. Россиядан товарлардын импорту

өлкөө бирдиги	2014			2015			2016			2017			2018		
	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	
Барыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен ¹		1 851,9	1 460,2												
Барыгы болуп		1 851,9	1 460,2												
Функционалдык бөлүштүрүү*															
Керектөө товарлары		358,7	261,3												
Чийки заттар		6,1	44,3												
Аралык товарлары		375,6	277,7												
Инвестициялык товарлар		76,8	108,7												
Энергия продукциялары		1 034,7	768,3												
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тиричилик		162,3	131,4												
Эт жана эт азыктары	миң т	1,4	8,4		7,0		6,4		122,6		152,6		19,1		
Майдан жана сардан тышкары, сүт, каймак, сүт азыктары	миң т	5,3	8,6		3,9		1,9		7,8		26,0		19,1		
Дан азыктарынан, ундан же грисмалдан жасалган азыктар	миң т	14,8	23,1		20,7		17,4		18,6		26,7		3,4		
Кант, кант жана бал коюлуп жасалган азыктар	миң т	4,3	9,7		3,6		31,8		15,6		22,9		27,7		
Кана коюлган шоколад жана башка тамак-аш азыктары	миң т	11,2	38,9		9,9		10,9		26,4		12,7		25,0		
Башка категорияда камтылбаган тамак-аш азыктары жана препараттар			36,6		16,0		10,9		26,4		12,7		13,3		
Суусундуктар жана тамеки		40,5	34,0		34,0		34,0		8,8		13,6		11,1		
Узунтан жасалган сыра	млн л	11,7	8,7		6,8		7,4		31,1		21,8		7,4		
Кант коюлган минерал суу жана алкогольсүз суусундуктар	млн л	6,6	4,7		4,5		17,5		3,4		4,2		16,7		
Тамеки затынан турган сигареттер	милрд дана	1,6	22,1		1,1		2,7		5,1		8,9		11,0		
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар		77,5	32,0		32,0		32,0		12,6		7,1		0,8		
Ийне жылыбыртуу дарыларынан узатасынан кесилген жыгачтар	миң куб.м	442,3	73,6		749,8		461,4		36,9		24,5		92,3		
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар		1 033,3	768,8						426,8		552,2		538,3		
Автоунаа бензини	миң т	618,2	457,7		714,3		717,7		180,1		624,4		538,3		
Дизель отуну	миң т	509,4	368,7		403,6		344,5		130,1		519,4		362,2		
Авиакеросин	миң т	93,5	82,7		88,3		180,8		56,2		80,0		75,1		
Мал жана осүмдүк майлары, мом		39,6	37,6		37,6		37,6		34,6		28,4		25,2		
Өсүмдүк майы жана тоң майлар		37,4	39,4		44,6		23,1		34,2		32,7		30,2		
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар		132,6	99,3		99,3		99,3		91,4		107,1		103,7		
Медициналык жана фармацевтикалык продукциялар		23,9	26,2		26,2		26,2		19,2		31,1		19,9		
Эфир майлары, эгуучу каражаттар	миң т	25,1	44,2		22,5		15,9		22,7		36,1		19,6		
Сырдоочу жана ийөөчү заттар; бөбөрү зат	миң т	6,8	10,0		8,0		7,4		7,7		9,6		8,8		
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары		245,9	221,0		221,0		204,1		204,1		235,0		288,2		
Резина дөңгөлөктөрү	миң т	148,5	7,1		151,7		235,8		8,4		250,3		259,0		
Тапталган жана калыбына келтирилген жыгач	млн.куб.м	0,1	21,7		5,3		1,1		8,4		11,3		11,2		
Жыгач-булачу плита	млн.куб.м	6,6	12,0		3,1		2,9		7,9		0,5		1,6		
Кагаз жана картон	миң т	13,7	13,4		13,1		11,1		6,6		11,2		5,1		
Чоюн жана болот	миң т	179,1	118,4		195,2		223,6		10,0		14,6		15,0		
Унаалар жана транспорттук жабдуулар		87,2	91,2		91,2		82,0		82,0		85,6		254,6		
Электрондук жана электрондук эмес тиричилик жабдуулары		9,7	9,7		9,7		9,7		9,7		10,7		12,9		
Жеңил авионаалар жана абамадарды ташуу үчүн караган транспорттук каражаттар	миң дана	0,9	3,4		0,3		0,8		27,6		2,3		3,2		
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган авионаалар	дан	160,0	5,8		189,0		87,0		1,7		164,0		213,0		
Ар кандай даяр буюмдар		33,0	45,0		45,0		20,0		20,0		39,0		4,8		
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар		—	—		—		—		—		—		35,8		

Эскертүү: УСКнын СИФ баасындагы маалыматтарынын негизинде
¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын
 (2015-жылдын III чейрегинен тартып эске алуу менен).
 * Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.23-таблица. Казакстандан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Барыгы болуп	574,4	553,1	574,4	553,1	531,0	520,5	531,0	520,5	502,0	502,0
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	158,9	184,6	158,9	184,6	235,1	241,4	235,1	241,4	237,4	237,4
Чыйкы заттар	161,3	98,4	161,3	98,4	76,7	68,6	76,7	68,6	51,3	51,3
Аралык товарлары	127,2	118,1	127,2	118,1	116,3	123,2	116,3	123,2	112,8	112,8
Инвестициялык товарлар	22,7	15,1	22,7	15,1	20,5	25,4	20,5	25,4	23,4	23,4
Энергия продукциялары	104,2	136,9	104,2	136,9	82,4	61,9	82,4	61,9	77,0	77,0
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тиричилик мал	158,5	133,8	158,5	133,8	141,1	142,5	141,1	142,5	102,7	102,7
Кант, патока жана бал	—	0,4	—	0,4	6,5	6,0	6,5	6,0	5,2	5,2
Кант, кант жана бал кошулуп жасалган азыктар	3,7	4,3	3,7	4,3	5,4	6,9	5,4	6,9	3,4	3,4
Тартылбастан дан өсүмдүктөрү (патоканы кошо алганда) жана узут	449,8	63,1	449,8	63,1	314,9	37,4	314,9	37,4	146,2	146,2
Бүздөй жана узут ууру	52,8	19,3	52,8	19,3	84,7	15,9	84,7	15,9	61,2	61,2
Дан азыктары, ундан жана жашылма-жемиш крахмалынан жасалган азыктар	7,1	4,8	7,1	4,8	5,2	13,6	5,2	13,6	10,8	10,8
Суусундуктар жана тамеки	77,2	48,3	77,2	48,3	28,4	53,3	28,4	53,3	77,5	77,5
Кант кошулган минерал суу жана алкогольсүз суусундуктар	44,4	23,9	44,4	23,9	15,3	7,0	15,3	7,0	23,1	23,1
Тамеки затынан турган сигареттер	4,3	28,9	4,3	28,9	1,7	3,9	1,7	3,9	3,5	3,5
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чыйкы заттар	27,1	22,7	27,1	22,7	18,1	23,9	18,1	23,9	24,9	24,9
Таш, күм жана шагыл	1,3	12,2	1,3	12,2	0,9	9,6	0,9	9,6	1,7	1,7
Асбест	5,6	2,1	5,6	2,1	6,7	2,9	6,7	2,9	9,2	9,2
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	104,2	136,9	104,2	136,9	84,4	62,7	84,4	62,7	77,0	77,0
Автомобиль бензини	—	1,5	—	1,5	1,7	0,8	1,7	0,8	58,3	58,3
Дизель отуну	—	26,0	—	26,0	2,3	18,7	2,3	18,7	29,1	29,1
Мазут	8,1	3,8	8,1	3,8	138,7	75,9	138,7	75,9	14,0	14,0
Аэломеритленбеген көмүр	1,3	41,0	1,3	41,0	0,8	20,8	0,8	20,8	0,7	0,7
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	10,5	9,3	10,5	9,3	6,8	13,4	6,8	13,4	10,7	10,7
Өсүмдүк майы жана тоң майлар	8,6	9,3	8,6	9,3	7,6	11,9	7,6	11,9	10,5	10,5
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	68,8	59,9	68,8	59,9	69,9	59,1	69,9	59,1	48,5	48,5
Эфир майлары, резинаидер жана парфюмердик заттар	4,7	15,8	4,7	15,8	16,9	35,2	16,9	35,2	21,1	21,1
Самыя, жүзүк жана жылыртатуучу препараттар	1,0	6,4	1,0	6,4	6,5	10,5	6,5	10,5	8,8	8,8
Медицименттер (ветеринардык медицинаменттерди кошо алганда)	0,1	0,4	0,1	0,4	0,4	3,1	0,4	3,1	0,6	0,6
Пластмасса, бейтөр, лактар жана уюндөй эле материалдар	54,5	10,7	54,5	10,7	42,9	7,2	42,9	7,2	42,7	42,7
Баштапкы эмес формдасы пластмасса	6,9	4,4	6,9	4,4	5,8	9,6	5,8	9,6	6,5	6,5
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	73,8	78,1	73,8	78,1	86,4	97,8	86,4	97,8	101,8	101,8
Чоюн жана болот	53,7	44,4	53,7	44,4	72,0	49,2	72,0	49,2	73,0	73,0
Кагаз жана картон жана алардан жасалган буюмдар	4,0	9,4	4,0	9,4	17,8	21,4	17,8	21,4	19,5	19,5
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	6,4	26,0	6,4	26,0	83,6	51,6	83,6	51,6	43,7	43,7
Ар кандай даяр буюмдар	22,3	19,9	22,3	19,9	11,9	14,9	11,9	14,9	14,9	14,9
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	25,6	18,2	25,6	18,2	0,4	0,2	0,4	0,2	0,2	0,2

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ басында

* УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

* Уулуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.24-таблица. Өзбекстандан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	106,5	56,2	67,2	163,6	178,0					
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	26,5	15,5	30,4	87,5	97,3					
Чийки заттар	2,3	0,6	0,7	2,1	1,7					
Аралык товарлары	73,4	36,9	33,7	62,9	60,4					
Инвестициялык товарлар	0,7	3,1	2,3	3,7	4,5					
Энергия продукциялары	3,6	—	0,2	7,5	14,0					
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	9,9	1,3	7,3	33,9	49,0					
Жаңы үзүлгөн, муздайтылган же консервацияланган жашылчалар	0,2	0,4	1,2	6,9	7,9					
Мөмө-жемиштер жана жаңзактар, жаңы жыйналган жана кургатылган	3,2	0,1	4,3	22,1	36,6					
Суусундуктар жана тамеки	3,4	2,1	1,1	3,1	5,7					
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	0,9	0,9	1,7	2,7	2,8					
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	3,6	—	0,2	7,5	14,3					
Жаратылыш газы	12,2	3,5	—	29,5	4,9					
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—					
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	51,2	24,4	19,5	36,5	30,1					
Жер семирткичтер	39,6	17,1	11,6	21,5	13,7					
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	0,1	22,9	17,1	42,7	27,7					
Трикотаж же согулган кездемелер	27,4	18,6	23,3	41,8	44,0					
Полю төшөлмөлөр	1,9	2,7	5,1	5,2	6,0					
Жез	0,4	3,4	6,5	3,2	9,3					
Алюминий	725,2	5,0	162,1	601,1	3,8					
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	1,3	1,9	2,2	1,0	5,2					
Ар кандай даяр буюмдар	2,6	3,4	4,8	10,5	9,3					
Бут кийим	7,6	5,5	9,4	27,6	22,7					
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	3,0	2,7	3,2	4,9	4,3					
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	0,9	0,6	3,9	17,0	13,7					

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.25-таблица. Украинадан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	115,0		89,4		39,9		38,9		29,7	
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	82,1		70,6		29,4		27,0		23,4	
Чийки заттар	0,1		2,3		0,4		0,2		—	
Аралык товарлары	17,2		9,7		6,1		4,8		2,1	
Инвестициялык товарлар	15,6		6,7		4,0		6,9		4,2	
Энергия продукциялары	—		—		—		—		—	
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	53,8		55,1		18,4		17,9		16,2	
Дан азыктарынан, ундан же крахмалдан жасалган азыктар	6,8		6,8		2,1		2,8		2,1	
Кант, патока жана бал	0,2		44,2		6,4		1,4		0,6	
Кант кошулуп жасалган кондитердик азыктар	3,3		3,5		2,9		3,0		2,3	
Какао кошулган шokolad жана башка тамак-аш азыктары	5,4		8,7		2,0		1,7		2,7	
Суусундуктар жана тамеки	6,4		2,6		0,6		0,2		0,2	
Кант кошулган минерал суу жана алкогольсүз суусундуктар	7,6		2,5		1,2		0,3		0,2	
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	0,1		0,1		—		—		—	
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	—		—		—		—		—	
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	3,3		2,2		0,4		0,2		—	
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	8,0		5,2		5,6		6,4		6,4	
Медикаменттер (ветеринардык медициналарды кошпо алганда)	0,3		2,9		0,3		0,4		0,4	
Эфир майлары, жүзүчү каражаттар	1,0		1,8		0,4		0,5		0,4	
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	19,0		12,3		8,3		4,3		1,5	
Кагаз жана картон	1,7		4,5		1,1		1,4		0,6	
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	17,1		7,6		4,1		8,0		3,8	
Электр аккумуляторлору	—		—		—		—		—	
Ар кандай даяр буюмдар	30,7		0,8		14,4		1,4		1,2	
Басып чыгаруучу материалдар	7,4		4,2		2,5		1,9		1,5	
Жыгач эмеректер	0,8		0,5		68,1		0,6		0,4	
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	26,4		1,9		5,3		0,5		1,4	

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.26-таблица. Беларусьида товарлардын импорту

	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи- калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп кошумча баа берүүлөрдү эске алуу менен ¹	91,4	51,4	91,4	51,4	44,7	108,7	44,7	108,7	34,1	34,1
Бардыгы болуп										
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	25,1	15,8	25,1	15,8	10,4	68,9	10,4	68,9	16,2	16,2
Чийки заттар	1,2	0,5	1,2	0,5	0,8	0,4	0,8	0,4	0,2	0,2
Аралык товарлары	32,6	16,0	32,6	16,0	13,3	26,2	13,3	26,2	14,2	14,2
Инвестициялык товарлар	32,5	19,1	32,5	19,1	19,8	12,6	19,8	12,6	3,1	3,1
Энергия продукциялары	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,7	0,3	0,7	0,5	0,5
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	14,9	7,9	14,9	7,9	4,0	56,8	4,0	56,8	5,6	5,6
Ак кани, рафинирленген кани жана сахароза	18,0	6,8	18,0	6,8	6,3	11,1	6,3	11,1	2,8	2,8
Суусундуктар жана тамеки	—	—	—	—	0,9	0,5	0,9	0,5	0,1	0,1
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	2,7	1,4	2,7	1,4	0,1	0,7	0,1	0,7	1,1	1,1
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,1	0,1	0,1	0,1	0,3	0,7	0,3	0,7	0,5	0,5
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	0,2	—	0,2	—	0,4	—	0,4	—	—	—
Башка категорияларда катчылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	3,5	2,6	3,5	2,6	1,5	6,1	1,5	6,1	6,0	6,0
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	1,9	0,9	1,9	0,9	18,2	296,5	0,5	296,5	2,9	2,9
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	23,6	13,0	23,6	13,0	10,3	19,4	10,3	19,4	12,2	12,2
Резина дөңсөөктөрү	77,5	6,7	77,5	6,7	3,4	10,4	3,4	10,4	0,3	0,3
Тарталган жана калыбына келтирилген жыгач	6,1	0,7	6,1	0,7	168,3	185,7	2,5	185,7	2,6	2,6
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	43,4	24,2	43,4	24,2	25,1	19,2	25,1	19,2	4,3	4,3
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автоунаалар	16,8	15,4	16,8	15,4	27,0	32,0	15,4	32,0	—	—
Ар кандай даяр буюмдар	3,1	2,2	3,1	2,2	2,0	5,3	2,0	5,3	4,3	4,3
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

¹ УСК тарабынан жеке адамдардын ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соодалашуулары боюнча жүргүзүлгөн тандап иликтөөнүн натыйжаларын (2015-жылдын III чейрегинен тартып) эске алуу менен.

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

1.27-таблица. Кытайдан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014			2015			2016			2017			2018		
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	
Бардыгы болуп		1 200,2	1 049,5		1 468,4	1 500,1		1 942,3							
Функционалдык бөлүшүрүү*															
Керектөө товарлары		443,9	377,3		644,6	651,6		940,8							
Чийки заттар		4,2	3,8		2,3	1,9		2,3							
Аралык товарлары		481,6	415,0		551,0	629,3		698,1							
Инвестициялык товарлар		270,0	253,1		269,4	216,7		300,2							
Энергия продукциялары		0,5	0,4		1,2	0,6		0,8							
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тируу мал		73,6	59,7		42,1	18,4		23,1							
Эт жана эт азыктары	миң т	30,6	24,7		11,9	0,1		—							
Мөмө-жемиштер жана жаңгактар, жаны жыйналган жана кургатылган	миң т	1,4	19,8		15,1	8,1		13,6							
Суусулдуктар жана тамеки		0,4	0,4		1,2	1,1		0,1							
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар		4,8	4,9		3,1	4,4		6,7							
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар		0,5	0,4		1,1	0,6		0,8							
Мал жана өсүмдүк майлары, мом		0,7	0,2		—	—		—							
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар		106,5	84,7		75,6	79,2		99,8							
Органикалык эмес химиялык заттар		18,9	15,6		7,6	8,1		3,2							
Медикаменттер (ветеринардык, медициналыктерди кошо алганда)	миң т	1,5	4,0		1,2	3,5		1,1							
Эфир майлары, жүзүм каражаттар	миң т	2,7	2,5		1,3	3,7		2,5							
Баштапкы формадагы пластмассалар	миң т	19,0	19,1		23,0	24,2		27,8							
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	миң т	16,1	8,8		7,6	11,3		15,4							
Инсектициддер, родентициддер, фунгициддер, гербициддер	миң т	1,3	0,8		1,5	8,4		1,9							
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары		400,6	340,7		396,3	542,8		13,4							
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	млн кв.м	146,6	68,9		196,3	284,6		551,6							
Чоюндан жасалган	миң т	104,4	74,6		64,3	24,8		241,4							
Чоюндан жасалган, башка категорияларда камтылбаган конструкциялар	миң т	18,2	14,4		9,7	6,8		25,4							
Кол жана машина менен иштетүүчү инструменттер	миң т	4,2	2,0		2,1	5,4		6,5							
Унаалар жана транспорттук жабдуулар		342,6	305,6		390,7	314,9		489,9							
Жарандык курулуш үчүн машиналар жана жабдуулар		50,6	57,0		26,7	22,7		28,5							
Машиналардын автоматтык түрдө иштеп чыгуучу машиналар	миң даана	261,2	101,1		250,2	7,6		12,6							
Электр линиялык телефон же телеграф аппараты	миң даана	1,7	49,2		1,2	82,8		130,9							
Трансформаторлор, электрдик	миң даана	7,8	2,4		10,7	9,2		8,9							
Жүк ташуу үчүн жана атайы басымка караган автомобильдер	даана	875,0	334,0		198,0	283,0		387,0							
Автоунда тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар		27,3	19,8		16,0	6,8		12,4							
Ар кандай даяр буюмдар		180,5	252,9		558,1	538,7		770,2							
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар		146,5	93,2		182,3	146,0		247,1							
Бут кийим		34,2	78,6		243,0	273,1		344,9							
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар		—	—		—	—		—							

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

I.28-таблица. АКШдан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	234,6	122,1	153,6	155,3	128,8					
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	93,6	31,1	7,1	22,3	13,9					
Чийки заттар	0,2	0,3	0,2	0,4	0,5					
Аралык товарлары	40,5	34,2	36,7	52,2	41,7					
Инвестициялык товарлар	99,3	55,8	108,7	79,4	71,9					
Энергия продукциялары	0,9	0,8	1,0	1,1	0,8					
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	34,1	13,5	1,8	2,7	4,3					
Эт жана эт азыктары	32,5	12,0	—	0,4	2,2					
Суусундуктар жана тамеки	2,0	1,2	0,8	0,8	1,0					
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	1,0	0,3	0,2	0,3	0,4					
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,9	0,8	1,0	1,1	0,8					
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	0,3	0,1	—	0,1	0,1					
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	16,3	7,3	3,8	17,7	7,5					
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	29,4	2,5	12,7	15,3	4,8					
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	7,2	4,5	4,2	9,3	5,1					
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	165,1	83,9	138,2	116,5	104,5					
Жарандык курулуш үчүн машиналар жана жабдуулар	13,5	6,1	19,5	20,7	6,7					
Жеңил автомобильдер жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар	434,0	3,6	34,0	7,0	0,2					
Автоунаа тетиктери жана ага тиешелүү буюмдар	11,5	10,8	13,4	22,6	16,7					
Учуучу аппараттар жана аларга тиешелүү жабдуулар	45,7	32,0	75,0	30,5	38,7					
Ар кандай даяр буюмдар	7,8	10,5	3,8	6,9	5,0					
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	0,8	0,1	0,1	0,4	0,1					
Башка категорияларда камтылбаган илимий жана контролдук аспаптар жана аппараттар	3,9	3,7	2,0	4,0	2,4					
Басып чыгаруучу материалдар	0,6	1,5	4,7	4,2	0,3					
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—					
УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында										
* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча										

1.29-таблица. Түркиядан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014			2015			2016			2017			2018		
	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары		
Бардыгы болуп	226,2		166,3		191,1		224,9		290,2						
Функционалдык бөлүштүрүү*															
Керектөө товарлары	116,5		100,1		115,1		146,1		186,1						
Чийки заттар	2,0		0,3		1,2		0,6		1,0						
Аралык товарлары	73,8		45,4		50,9		50,1		69,7						
Инвестициялык товарлар	32,3		19,6		23,2		27,4		32,0						
Энергия продукциялары	1,5		0,9		0,6		0,7		1,5						
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал															
Кофе, чай, какао жана алар аралаштырып жасалган таттуу азыктар	14,7		7,9		6,9		6,5		6,7						
Кант, кант жана бал коюлдуу жасалган азыктар	2,7	1,3	1,8	0,9	0,7	0,8	1,1	0,5	0,7						
Жашылча-жемиштер	1,9	1,9	1,6	1,4	1,7	1,4	1,4	1,3	1,3						
Суусундуктар жана тамеки	1,7	1,7	1,7	1,4	2,7	2,7	2,2	2,1	2,0						
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	0,1		0,1		—		0,1		0,1						
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,2		0,6		0,8		0,2		0,4						
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	1,5		0,9		0,6		0,7		1,5						
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	—		—		—		—		—						
Сырдоочу жана ийлөөчү заттар: бойоу зат	42,5		29,3		21,8		26,3		33,3						
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)	2,2	2,2	3,1	1,9	1,7	1,7	2,7	3,1	6,3						
Баштапкы эмес формадагы пластмассалар	230,3	5,9	258,0	3,4	266,2	5,8	321,8	9,7	10,1						
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	7,7	17,8	7,7	3,4	2,2	4,3	1,9	2,0	4,4						
Башка категорияларда камтылбаган металлдан жасалган буюмдар	52,5		37,8		44,5		41,2		57,3						
Полго төшөмдөр	12,5		5,6		6,1		5,9		5,6						
Жасалма текстиль материалдарынан токулган кездемелер	3,2	8,6	4,5	1,2	0,8	1,7	0,8	1,9	2,8						
Трикотаж же созулган кездемелер	6,6	5,3	3,5	3,7	2,5	3,1	1,3	1,9	1,4						
Кагаз жана картон жана алардан жасалган буюмдар	0,3	0,5	4,0	1,9	6,0	15,2	3,8	9,5	21,6						
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	11,0		8,7		8,0		9,7		8,6						
Өнөр жайдын конкреттүү тармагына багытталган унаалар жана жабдуулар	52,1		27,9		29,9		40,4		46,9						
Электр машиналары, аппараттар жана аспаптар, алардын тетиктери	13,7		7,4		10,3		11,3		15,6						
Ар кандай даяр буюмдар	21,5		7,5		6,4		13,5		9,9						
Үй эмеректери жана алардын тетиктери	62,6		61,7		86,5		109,6		143,9						
Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар	4,5		4,1		3,0		3,4		3,5						
Бут кийим	33,4		36,5		64,0		80,3		107,5						
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	7,4		8,6		10,1		16,8		18,6						

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банка иштелип чыккан классификация боюнча

I.30-таблица. Германиядан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы-млн АКШ доллары
Бардыгы болуп		234,0		89,3		62,4		67,5		74,6
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары		78,3		20,1		16,9		23,2		23,9
Чийки заттар		1,3		0,8		0,7		1,4		2,3
Аралык товарлары		33,7		23,4		12,8		15,4		15,2
Инвестициялык товарлар		117,5		41,4		30,0		25,3		31,6
Энергия продукциялары		3,2		3,5		2,0		2,3		1,6
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар болонча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал		3,2		2,2		1,9		3,3		3,1
Суусундуктар жана тамеки		0,5		0,5		0,7		0,6		1,4
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар		0,8		0,9		1,1		1,3		2,4
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар		3,2		3,5		2,0		2,3		1,6
Майлоочу мунай майлары		3,1		3,5		2,0		2,2		1,6
Мал жана өсүмдүк майлары, мом		—		—		—		0,1		—
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар		32,2		18,7		15,0		14,5		17,6
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошо алганда)		314,8		115,3		232,3		185,8		219,4
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары		14,0		9,0		4,1		4,5		4,7
Кагаз жана картон		1,8		1,3		1,1		0,8		0,6
Резина дөңгөлөктөрү		3,4		1,9		0,1		43,7		0,7
Унаалар жана транспорттук жабдуулар		172,1		48,5		33,0		27,0		34,6
Жүк ташуу үчүн жана атайы багытка каралган автомаалар		59,0		1 031,0		29,0		51,0		1,4
Жарым трейлер үчүн жол унаалары (тарттыргычтар)		181,0		57,0		13,0		84,0		1,6
Электр машиналары, аппараттар жана аспаптар, алардын тетиктери		1,9		3,1		2,2		2,5		1,4
Чиркегичтер жана жарым чиркегичтер; башка транспорт каражаттары		14,9		6,5		0,8		1,1		1,5
Ар кандай даяр буюмдар		8,1		6,0		4,6		14,0		9,2
Башка категорияларда камтылбаган илимий жана контролдук аспаптар жана аппараттар		4,8		3,7		2,9		3,9		6,6
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар		—		—		—		—		—

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.31-таблица. Япониядан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	361,8	59,2	18,6	34,5	48,2					
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	292,5	16,7	3,3	4,4	22,1					
Чийки заттар	—	—	—	—	—					
Аралык товарлары	24,9	17,1	10,7	16,8	14,9					
Инвестициялык товарлар	43,6	24,0	4,5	13,0	11,1					
Энергия продукциялары	0,8	1,5	0,1	0,3	0,1					
<u>ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча</u>										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	0,1	—	—	—	—					
Суусундуктар жана тамеки	—	—	—	—	—					
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	—	—	—	—	—					
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,8	1,5	0,1	0,3	0,1					
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—					
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	0,7	0,8	0,6	2,7	19,1					
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	16,9	6,3	6,6	7,4	8,3					
<i>Резина дөңгөлөктөрү</i>	334,8	5,0	38,0	6,3	5,9					
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	342,4	49,9	10,4	22,9	19,5					
<i>Жеңил автотуналар жана адамдарды ташуу үчүн каралган транспорттук каражаттар</i>	894,0	13,2	67,0	1,7	2,7					
Ар кандай даяр буюмдар	0,9	0,7	0,9	1,3	1,2					
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—					

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.32-таблица. Корея Республикасынан товарлардын импорту

	2014			2015			2016			2017			2018		
	өлчөө бирдиги	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм АКШ доллары	
Бардыгы болуп		129,9	54,0	26,0	46,4	27,7									
<u>Функционалдык бөлүштүрүү*</u>															
Керектөө товарлары		37,5	13,0	8,5	14,9	6,7									
Чийки заттар		—	—	—	0,1	—									
Аралык товарлары		32,8	16,4	11,5	20,7	8,5									
Инвестициялык товарлар		58,4	23,3	4,9	9,3	10,6									
Энергия продукциялары		1,2	1,4	1,1	1,3	1,9									
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча															
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал		1,4	1,0	0,5	0,8	0,9									
Суусундуктар жана тамеки		3,2	4,8	3,0	3,1	1,9									
<i>Тамеки затынан турган сигареттер</i>	млн даана	185,7	4,2	2,8	0,2	1,6									
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар		0,2	0,2	0,3	0,3	0,3									
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар		1,2	1,4	1,1	1,3	1,9									
Мал жана өсүмдүк майлары, мом		—	—	—	—	—									
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар		24,5	11,2	5,2	3,0	4,1									
<i>Баштапкы формадагы пластмассалар</i>	миң т	20,8	8,6	2,3	0,9	0,8									
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары		6,6	5,3	4,4	7,2	3,0									
<i>Резина дөңгөлөктөрү</i>	миң даана	30,7	0,7	0,6	0,8	0,6									
<i>Чоюндан же болоттон жасалган, башка каттегорияларда камтылбаган конструкциялар</i>	т	265,1	—	—	0,1	0,3									
Унаалар жана транспорттук жабдуулар		90,8	28,3	9,8	22,9	14,4									
<i>Механикалык күрөктөр, экскаваторлор, өзү жүрүүчү сузгуч жүктөзүчтөр</i>	даана	5,0	3,2	12,0	4,1	4,8									
Ар кандай даяр буюмдар		2,1	1,9	1,6	7,7	1,2									
<i>Кийим-кече жана ага тиешелүү буюмдар</i>		0,1	0,4	0,5	0,9	0,4									
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар		—	—	—	—	—									

Эскертүү: УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.33-таблица. Нидерланддан товарлардын импорту

өлчөө бирдиги	2014		2015		2016		2017		2018	
	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары	физи-калык көлөм	наркы, млн АКШ доллары
Бардыгы болуп	37,1	20,8	11,4	10,9	13,1	13,1				
Функционалдык бөлүштүрүү*										
Керектөө товарлары	10,1	4,1	5,2	4,2	5,0	5,0				
Чийки заттар	0,5	—	—	—	—	—				
Аралык товарлары	1,9	1,5	1,9	1,2	2,0	2,0				
Инвестициялык товарлар	24,2	14,6	3,9	5,1	5,8	5,8				
Энергия продукциялары	0,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3				
ЭССКнын бөлүктөрү жана ири позициялар боюнча										
Тамак-аш азыктары жана тирүү мал	3,1	0,4	2,3	0,2	0,4	0,4				
Сууундуктар жана тамеки	0,3	—	0,1	—	0,1	0,1				
Отундан тышкары, азык-түлүктөн башка чийки заттар	0,6	0,5	0,2	0,1	0,2	0,2				
Минерал отуну, майлоочу майлар жана у.с. материалдар	0,5	0,6	0,4	0,3	0,3	0,3				
Мал жана өсүмдүк майлары, мом	—	—	—	—	—	—				
Башка категорияларда камтылбаган химиялык заттар жана у.с. продукциялар	4,8	3,3	2,2	3,9	—	—				
Медикаменттер (ветеринардык медикаменттерди кошпо алганда)	3,9	2,7	1,7	3,3	33,9	3,9				
Материалдын түрү боюнча классификацияланган өнөр жай товарлары	0,6	0,7	0,9	0,1	0,4	0,4				
Унаалар жана транспорттук жабдуулар	26,2	14,9	4,4	5,0	7,1	7,1				
Жарым трейлер үчүн жол унаалары (тарттыргычтар)	19,7	9,2	1,1	2,1	69,0	2,8				
Ар кандай даяр буюмдар	1,1	0,4	0,8	1,3	0,4	0,4				
ЭССКнын башка категорияларында камтылбаган товарлар жана операциялар	—	—	—	—	—	—				

УСКнын маалыматтарынын негизинде СИФ баасында

* Улуттук банкта иштелип чыккан классификация боюнча

I.34-таблица. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери: жалпы, ЕАЭБ өлкөлөрү боюнча жана ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр
(базалык мезгил - 2010)

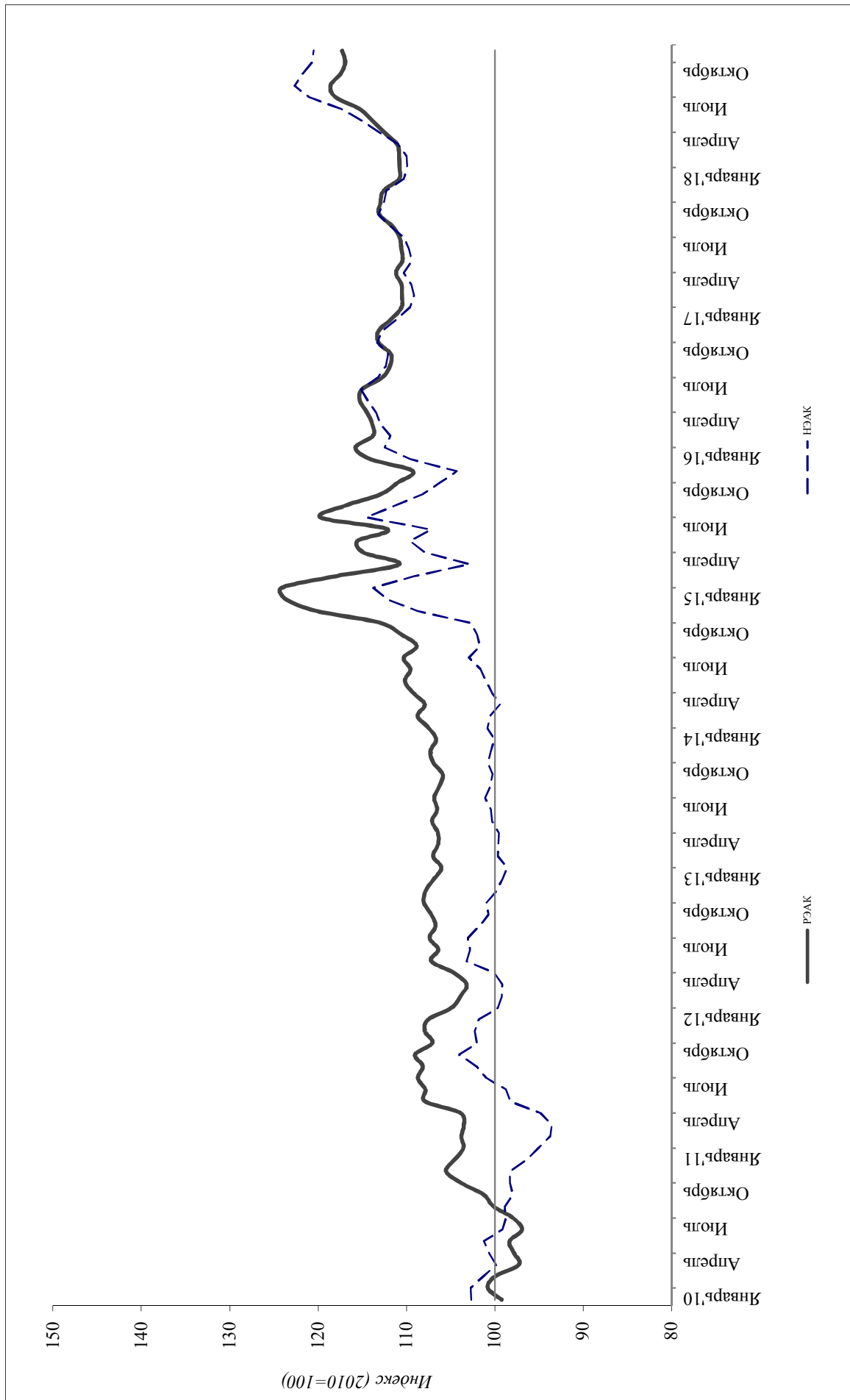
	<i>РЭАК</i>	<i>НЭАК</i>	<i>РЭАК (ЕАЭБ өлкөлөрү)</i>	<i>НЭАК (ЕАЭБ өлкөлөрү)</i>	<i>РЭАК (ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр)</i>	<i>НЭАК (ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр)</i>	<i>Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)</i>
Январь'10	99,2	102,7	99,4	102,5	98,9	102,9	0,0226
Февраль	100,8	102,8	101,2	102,7	100,2	102,8	0,0224
Март	100,0	101,3	99,4	100,5	100,8	102,5	0,0223
Апрель	97,3	99,9	96,2	98,7	98,8	101,6	0,0221
Май	97,8	100,7	97,3	100,1	98,7	101,5	0,0218
Июнь	98,3	101,2	98,1	101,1	98,7	101,3	0,0217
Июль	96,9	99,1	96,8	99,1	97,1	99,1	0,0214
Август	97,9	98,8	97,7	98,5	98,3	99,1	0,0215
Сентябрь	100,2	98,9	100,5	99,3	99,7	98,3	0,0214
Октябрь	101,3	98,0	101,9	98,8	100,4	97,0	0,0214
Ноябрь	103,8	98,3	104,8	99,5	102,4	96,7	0,0214
Декабрь	105,5	98,3	105,9	99,2	105,0	97,2	0,0213
Январь'11	104,6	96,4	103,5	96,5	105,9	96,3	0,0211
Февраль	103,6	95,1	101,7	94,4	106,0	96,0	0,0211
Март	103,8	93,7	101,0	92,3	107,6	95,7	0,0211
Апрель	103,5	93,5	100,5	91,9	107,5	95,7	0,0212
Май	103,9	94,9	100,6	93,1	108,3	97,1	0,0216
Июнь	107,9	98,2	105,1	97,2	111,7	99,6	0,0221
Июль	107,9	98,7	104,8	97,6	111,9	100,3	0,0222
Август	108,7	101,0	106,7	100,8	111,4	101,2	0,0224
Сентябрь	108,1	102,1	107,6	103,4	108,9	100,5	0,0222
Октябрь	109,0	104,1	110,1	107,1	107,7	100,2	0,0221
Ноябрь	107,1	102,0	107,8	105,0	106,2	98,3	0,0217
Декабрь	107,9	102,3	109,0	105,7	106,5	97,9	0,0214
Январь'12	107,6	101,8	108,7	105,2	106,0	97,6	0,0214
Февраль	104,9	99,7	104,8	101,8	105,1	97,0	0,0214
Март	103,9	99,2	102,9	100,5	105,3	97,5	0,0214
Апрель	103,2	99,1	102,0	100,4	104,7	97,4	0,0214
Май	104,6	100,0	104,1	102,4	105,3	97,1	0,0213
Июнь	107,2	103,2	108,3	107,8	105,8	97,4	0,0212
Июль	106,4	102,8	106,7	107,2	106,0	97,4	0,0212
Август	107,4	103,1	107,5	107,2	107,3	98,1	0,0214
Сентябрь	106,7	101,8	106,3	105,5	107,2	97,3	0,0213
Октябрь	107,2	100,7	106,4	104,3	108,2	96,4	0,0212
Ноябрь	108,0	101,0	107,5	105,0	108,8	96,2	0,0212
Декабрь	107,9	99,9	106,5	103,0	109,7	96,0	0,0211
Январь'13	106,9	99,1	104,8	101,7	109,7	96,0	0,0210
Февраль	106,0	98,6	103,7	100,8	109,1	95,9	0,0209
Март	107,0	99,7	104,8	102,3	109,9	96,5	0,0209
Апрель	106,4	99,6	104,6	102,7	108,8	95,8	0,0208
Май	106,4	99,5	104,3	102,7	109,3	95,7	0,0207
Июнь	107,1	100,3	105,9	104,6	108,7	95,3	0,0206
Июль	106,5	100,5	105,4	105,1	108,0	95,0	0,0205
Август	106,9	101,1	106,2	106,2	107,7	95,3	0,0205
Сентябрь	106,3	100,5	105,4	105,1	107,5	95,2	0,0204
Октябрь	105,9	100,2	104,5	104,4	107,7	95,4	0,0206
Ноябрь	106,9	100,8	105,6	105,4	108,6	95,5	0,0205
Декабрь	107,3	100,5	106,1	105,4	108,8	94,9	0,0203
Январь'14	106,6	100,1	105,7	105,0	107,9	94,5	0,0201
Февраль	107,5	100,8	109,1	108,6	105,7	92,3	0,0195
Март	108,8	100,5	113,5	111,7	103,4	88,5	0,0184
Апрель	107,9	99,4	110,5	108,6	105,1	89,5	0,0184
Май	109,2	100,3	109,5	107,6	109,0	92,4	0,0189
Июнь	110,2	101,0	109,5	107,6	111,1	93,8	0,0192
Июль	109,5	101,6	108,9	108,4	110,4	94,3	0,0193
Август	110,3	102,9	110,8	110,9	109,8	94,3	0,0192
Сентябрь	108,8	101,7	110,3	110,6	107,2	92,2	0,0186
Октябрь	110,6	102,0	113,9	113,0	107,0	90,6	0,0182
Ноябрь	113,0	102,7	119,7	117,6	105,7	87,8	0,0174
Декабрь	120,2	108,8	132,2	130,5	107,7	88,3	0,0172

МАЗМУНУ

1.34-таблица (уландысы).

	<i>РЭАК</i>	<i>НЭАК</i>	<i>РЭАК (ЕАЭБ өлкөлөрү)</i>	<i>НЭАК (ЕАЭБ өлкөлөрү)</i>	<i>РЭАК (ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр)</i>	<i>НЭАК (ЕАЭБдан тышкары өлкөлөр)</i>	<i>Сомдун алмашуу курсу (1 сом үчүн АКШ долл.)</i>
Январь'15	123,6	112,2	139,4	139,5	107,7	87,3	0,0168
Февраль	124,1	113,8	140,5	142,3	107,6	88,0	0,0165
Март	117,9	109,2	129,5	132,4	105,8	87,4	0,0161
Апрель	110,8	102,9	117,6	120,1	103,5	86,1	0,0158
Май	114,8	107,9	120,4	124,4	108,7	91,5	0,0169
Июнь	115,6	109,6	123,6	128,8	106,9	90,9	0,0167
Июль	112,1	107,3	120,8	127,0	102,7	87,9	0,0161
Август	119,7	114,6	135,6	142,5	103,1	88,3	0,0159
Сентябрь	117,1	111,4	137,0	143,4	97,1	82,6	0,0148
Октябрь	112,9	108,2	130,6	138,9	95,2	80,7	0,0145
Ноябрь	111,0	106,2	130,1	139,3	92,5	77,8	0,0139
Декабрь	109,3	104,3	130,7	139,9	89,0	74,5	0,0132
Январь'16	114,0	109,6	141,0	152,5	89,4	75,2	0,0132
Февраль	115,8	112,5	145,1	158,4	89,3	76,0	0,0134
Март	113,8	111,8	138,6	153,4	90,8	78,0	0,0138
Апрель	113,9	113,0	136,1	152,3	93,2	80,8	0,0144
Май	114,5	113,5	135,4	151,9	94,9	82,0	0,0146
Июнь	115,3	114,4	136,5	153,7	95,7	82,6	0,0147
Июль	115,0	115,1	135,6	154,2	96,1	83,7	0,0148
Август	112,8	113,3	133,5	152,4	93,9	82,1	0,0146
Сентябрь	111,9	112,3	131,8	150,5	93,8	82,0	0,0145
Октябрь	111,8	112,1	129,4	147,7	95,6	83,4	0,0146
Ноябрь	113,2	113,3	130,7	149,3	97,1	84,5	0,0145
Декабрь	113,2	112,7	127,9	145,5	99,5	86,1	0,0144
Январь'17	111,7	111,1	124,4	141,0	100,0	86,6	0,0144
Февраль	110,6	109,6	121,8	137,9	100,1	86,3	0,0144
Март	110,5	109,1	121,0	136,6	100,8	86,5	0,0145
Апрель	110,6	109,5	119,6	135,5	102,2	88,0	0,0147
Май	111,2	110,3	120,8	137,2	102,2	88,2	0,0148
Июнь	110,4	109,4	120,6	137,1	101,1	86,9	0,0146
Июль	110,6	109,7	122,8	140,0	99,5	85,7	0,0145
Август	110,8	110,3	124,6	142,1	98,4	85,4	0,0145
Сентябрь	111,6	111,9	123,1	141,1	101,3	88,7	0,0146
Октябрь	113,1	113,2	123,3	141,3	104,0	90,9	0,0146
Ноябрь	112,9	112,6	123,0	140,4	103,9	90,5	0,0144
Декабрь	112,6	112,3	122,6	139,8	103,5	90,4	0,0144
Январь'18	110,8	110,3	120,8	137,4	102,1	89,3	0,0145
Февраль	110,8	109,9	121,6	137,6	101,5	88,8	0,0146
Март	110,8	110,0	121,5	138,5	101,9	88,8	0,0147
Апрель	111,1	110,9	124,0	142,6	100,5	88,2	0,0146
Май	112,5	113,1	126,3	146,3	101,4	89,7	0,0146
Июнь	113,8	115,0	127,4	148,3	103,0	91,5	0,0146
Июль	115,3	117,3	128,1	150,6	105,1	94,2	0,0147
Август	118,0	121,0	131,8	155,6	107,4	97,5	0,0146
Сентябрь	118,6	122,7	134,1	158,7	106,8	98,4	0,0145
Октябрь	117,5	121,8	132,2	156,5	106,2	98,3	0,0144
Ноябрь	116,9	120,7	131,3	155,4	105,9	97,2	0,0143
Декабрь	117,3	120,5	132,8	157,2	105,6	96,2	0,0143

1.1.-график. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекстери

МАЗМУНУ

I.35-таблица. Кыргыз Республикасына тике чет өлкө инвестицияларынын таза агылып кирүүсүнүн географиялык түзүмү*
(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	348,0	1 141,7	615,9	-107,2	46,6
ЕАЭБ өлкөлөрүнөн тышкары башка өлкөлөр	199,6	629,2	336,3	-174,3	60,4
Канада	120,7	130,1	103,1	-178,5	0,9
Нидерланд	6,5	13,2	9,4	15,2	32,8
Виргин аралдары	-13,2	-3,3	0,1	-1,9	5,3
Кипр	14,2	26,3	12,5	2,7	0,6
Корея Республикасы	-4,7	1,8	0,9	-4,6	2,4
Афганистан	0,5	0,3	0,7	—	-0,3
Сейшел аралдары	0,9	-0,7	-2,6	-67,0	-1,1
Түркия	11,0	72,2	25,6	10,1	-4,8
Люксембург	0,4	—	0,7	-2,9	-5,3
Германия	-0,5	5,0	-0,4	32,8	8,3
Башка эл аралык уюмдар	-0,4	—	—	-7,2	-5,7
Улуу Британия	53,2	9,7	0,2	-24,6	-9,0
АКШ	5,7	9,0	2,2	0,3	-9,9
Швейцария	-42,0	4,6	2,7	4,8	13,7
Кытай	46,1	360,9	174,9	36,0	17,6
Башка өлкөлөр	1,2	0,0	6,3	10,4	14,9
ЕАЭБ өлкөлөрү	148,4	512,5	279,6	67,1	-13,8
Казакстан	12,3	5,3	16,0	-7,3	-15,8
Россия	137,7	489,7	281,1	74,4	1,4
Беларусь	-1,7	17,6	-17,6	—	0,5

*УСКнын маалыматтары жана Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен.

I.36-таблица. Кыргыз Республикасына экономикалык иштин түрлөрү боюнча**тике чет өлкө инвестициялары***

(млн АКШ долларында)

	2014	2015	2016	2017	2018
Бардыгы болуп	348,0	1 141,7	615,9	-107,2	46,6
Айыл чарба, токой чарбасы жана балык уулоочулук	-0,3	—	0,1	-0,6	0,4
Пайдалуу кендерди казып алуу	-1,5	13,2	26,2	27,7	47,2
Иштетүү өндүрүшү (иштетүү өнөр жайы)	73,9	478,6	169,0	-68,6	51,3
Электр энергиясы, газ, буу жана тазаланган аба менен камсыздоо	43,6	127,1	120,6	65,3	0,3
Суу менен камсыздоо, тазалоо, калдыктарды иштетүүчү жана кайра пайдалануучу чийки затты алуу	—	—	—	—	—
Курулуш	3,1	59,2	22,3	-19,0	-2,9
Дүң жана чекене соода; автоунаа жана мотоциклдерди оңдоо	14,2	31,9	-17,5	13,3	16,9
Транспорт ишмердиги жана жүктөрдү сактоо	-1,4	-2,1	—	-11,9	7,6
Мейманканалар менен ресторандардын ишмердиги	0,2	—	2,0	-0,9	-12,2
Маалымат жана байланыш	3,2	4,5	0,9	11,6	30,2
Финансылык ортомчулук жана камсыздандыруу	123,6	287,3	172,8	37,5	10,4
Кыймылсыз мүлк операциялары	2,4	2,8	-0,2	-3,9	—
Кесиптик, илимий жана техникалык ишмердик	90,0	139,8	119,8	-162,3	-102,1
Администрациялык жана көмөкчү иш	—	—	—	0,1	—
Саламаттыкты сактоо жана калкты социалдык тейлөө	—	-0,8	—	-0,2	-0,2
Искусство, көңүл ачуу жана эс алуу	-3,1	—	—	4,7	-0,2
Башка тейлөө иши	—	—	—	—	—

* Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен УСКнын маалыматтары, "Экономикалык иштин түрлөрү боюнча мамлекеттик классификаторго" (3-версиясы) ылайык

I.37-таблица. Эл аралык камдар (бир мезгилдин акырына карата)¹

	2014	2015	2016	2017	2018
Дүң камдар, млн АКШ долларында	1957,6	1778,3	1969,1	2176,5	2155,5
Камдык активдер*, млн АКШ долларында	1639,9	1467,9	1773,3	1970,7	1919,2
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун дүң камдары, айларда	4,8	4,5	4,6	4,7	4,5
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импортунун калдык активдери, айларда	4,0	3,7	4,2	4,2	4,0

¹ ЭВФтеги камдык позицияны кошо алганда

* ЭВФтин методологиясына ылайык эл аралык резервдик активдерде конвертацияланган валютада гана болгон активдер камтылат (АКШ доллары, евро, фунт стерлинг, япон йенасы, швейцария франкы, австралия доллары жана канада доллары).

I.38-таблица. Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестицияларынын балансы

(млн АКШ долларында)

	31.12.17 карата калдык	Жүргүзүлгөн операция- лардан улам өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Башка өзгөрүүлөр	31.12.18 карата калдык
A	1	2	3	4	5	6
А. Активдер	4 485,2	-236,6	-31,1	-89,4	162,9	4 291,1
Чет өлкөгө тике инвестициялар ¹	690,6	-1,7	-30,9	-34,1	-0,1	623,7
Портфельдик инвестициялар	185,0	9,8	—	—	—	194,8
Акционердик капитал	—	—	—	—	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	185,0	9,8	—	—	—	194,8
Финансы деривативдери	5,6	-0,2	—	-0,3	—	5,1
Башка инвестициялар	1 633,4	-56,7	—	-19,2	-9,2	1 548,3
Нак акчалар жана депозиттер	872,4	-111,8	—	-11,2	0,1	749,6
Кредиттер	40,7	2,9	—	-0,3	-3,6	39,8
АКЖО	—	—	—	—	—	—
Мамлекеттик башкаруу сектору	—	—	—	—	—	—
Банктар	3,9	3,7	—	-0,2	—	7,4
Башка секторлор	36,8	-0,8	—	-0,1	-3,6	32,5
Соода кредиттери	514,3	14,3	—	-0,2	-5,9	522,5
Башка активдер	205,9	37,8	—	-7,5	0,1	236,4
Камдык активдер ²	1 970,7	-187,9	-0,1	-35,7	172,2	1 919,2
Монетардык алтын	289,6	—	-1,6	—	172,2	460,3
АКУ (SDR)	168,8	-28,7	—	-3,6	—	136,5
ЭВФтеги камдык позиция	—	—	—	—	—	—
Чет өлкө валютасы	1 512,2	-159,1	1,4	-32,1	—	1 322,4
Нак акчалар жана депозиттер	887,8	-15,1	—	-16,4	—	856,2
Чет өлкө баалуу кагаздары	624,4	-144,0	1,4	-15,7	—	466,2
Б. Милдеттенмелер	11 704,9	164,9	-1,4	-61,5	-75,6	11 731,3
Кыргыз Республикасына тике инвестициялар ¹	5 321,3	46,6	-1,4	-10,9	-41,9	5 313,8
Портфельдик инвестициялар	4,0	0,6	—	—	-0,4	4,2
Акционердик капиталга	—	—	—	—	—	—
Карыздык баалуу кагаздар	4,0	0,6	—	—	-0,4	4,2
Финансы деривативдери	5,7	-0,6	—	—	—	5,1
Башка инвестициялар	6 373,8	118,3	—	-50,6	-33,3	6 408,1
Накгалай акчалар ж-а депозиттер	116,7	47,7	—	-2,1	—	162,2
Кредиттер	5 411,5	-96,2	—	-45,5	-44,7	5 225,1
АКЖО	13,3	-10,8	—	-0,2	—	2,3
Мамлекеттик башкаруу сектору	4 076,5	-209,6	—	-43,5	—	3 823,4
Банктар	196,0	15,7	—	—	-0,2	211,6
Башка секторлор	1 125,6	108,4	—	-1,7	-44,5	1 187,8
Соода кредиттери	725,0	166,8	—	0,1	11,4	903,3
Башка милдеттенмелер ³	120,6	—	—	-3,1	—	117,5
В. Эл аралык таза инвестициялык позиция (А-Б)	-7 219,6	-401,5	-31,1	-27,9	238,6	-7 440,2

¹ Улуттук банктын баа берүүлөрүн эске алуу менен.² ЭВФтин методологиясына ылайык, камдык активдер курамындагы монетардык алтын боюнча операциялардын классификациясы өзгөртүлгөн: Кыргыз Республикасынын резиденттеринен сатылып алынган камдык активдердин курамына кошуу үчүн операциялардын натыйжасында куйма түрүндөгү алтын өзгөртүүлөрдөн алынып салынып, башка өзгөртүүлөргө киргизилген.³ Мында өлкөлөрдүн төлөм теңдемин колдоого алуу үчүн ЭВФке мүчө болгон өлкөлөр арасында АКУну (SDR) бөлүштүрүү камтылат.

II тиркеме. Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү ыкмасы

1. Киришүү

Төлөм теңдеминде Кыргыз Республикасынын белгилүү бир мезгил ичинде башка өлкөлөр менен жүргүзүлгөн тышкы экономикалык операциялары чагылдырылат. Мындай товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер менен операциялар, ошондой эле активдер жана милдеттенмелер менен операциялар резиденттер жана резидент эместер ортосунда ишке ашырылат.

Кыргыз Республикасынын төлөм теңдеми (мындан ары – төлөм теңдеми) ЭВФ тарабынан иштелип чыккан “Төлөм теңдеми боюнча колдонмунун” 5-чыгарылышына ылайык даярдалат.

Төлөм теңдеми Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы (мындан ары – Улуттук банк) тарабынан түзүлөт жана ал Кыргыз Республикасынын Улуттук статистика комитетинин (мындан ары - Улуттук статистика комитети), Улуттук банктын, коммерциялык банктардын, Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Мамлекеттик бажы кызматынын, Тышкы иштер министрлигинин, ошондой эле башка министрликтердин, уюмдардын жана ишканалардын маалыматтарына негизденет.

Кыргыз Республикасынын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы, банктар жана банк иштери жөнүндө” мыйзамы жана Өкмөт менен Улуттук банктын ченемдик актылары маалыматты топтоонун жана алардын купуя сакталышынын мыйзамдуу негизин камсыз кылат.

Төлөм теңдеми чейрек сайын, миллион АКШ долларында, отчеттук мезгил аяктагандан кийин бир чейрек өткөндөн кийин түзүлөт. Төлөм теңдеминдеги маалыматтар бул басылмадан тышкары ай сайын чыгарылуучу Улуттук банктын “Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын бюллетенинде” жана Жылдык отчетунда жарыяланат. Мындан тышкары, төлөм теңдеминде камтылган маалыматтар Улуттук статистика комитетинин “Кыргыз Республикасынын тышкы соода жүргүзүүсү”, “Кыргыз Республикасынын ар жылдык статистикалык маалыматтары” жылдык басылмаларында жарыяланып турат. Төлөм теңдеми жана эл аралык инвестициялык позиция боюнча маалыматтар “Төлөм теңдеминин статистикасы боюнча жылдык маалымат” жана “Эл аралык финансы статистикасы” басылмаларында жарыяланышы үчүн ЭВФке сунушталат.

2. Төлөм теңдемин түзүүнүн негизги эрежелери

Төлөм теңдемин түзүүдө пайдаланылуучу резиденттик аныктамага ылайык, резидент катары бир жыл же андан ашык убакыт бою республиканын экономикалык чөйрөсүндө иш алып барган же ишкердикти жүргүзүүгө ниеттенген жеке адамдар, ошондой эле Кыргызстанда олуттуу көлөмдө товар өндүргөн жана/же кызмат көрсөтүүлөрдү сунуштаган же болбосо республиканын аймагында жайгашкан жер тилкелерге, курулмаларга жана өндүрүштүк бирдиктерге ээ юридикалык жактар саналат.

Төлөм теңдемин түзүү эрежелерине ылайык, ар бир операция эки жазуу менен чагылдырылат, алардын биринчиси бир статьянын кредитине, ал эми экинчиси – башка статьянын дебетине таандык. Финансылык операциялар чегерүү ыкмасында чагылдырылат, б.а. чегерилген, бирок ошол учурда төлөнө элек сумма чагылдырылат.

II таблица. 1. Төлөм тендемин түзүүнүн негизги эрежелери

Операция	Кредит, плюс (+)	Дебет, минус (-)
Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр экспорту	Товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр импорту
Кирешелер	Алууга карата кирешелер	Төлөөгө карата кирешелер
Трансферттер	Каражаттарды алуу	Каражаттарды өткөрүп берүү
Финансылык инструменттер менен операциялар	Чет өлкө активдерин (талаптарды) азайтуу	Чет өлкө активдерин (талаптарды) көбөйтүү
	Чет өлкө милдеттенмелерин көбөйтүү	Чет өлкө милдеттенмелерин азайтуу

Кош жазуу принцибине ылайык, бардык кредиттик жазуулар суммасы бардык дебеттик жазуулар суммасына барабар болууга, демек теория боюнча жалпы сальдо дайыма нөлгө барабар болууга тийиш экендигин белгилеп кетүү зарыл. Бирок, иш жүзүндө баланстын жыйынтык сальдосу эч качан нөлгө жеткен эмес. Мунун себеби катары, төлөм тендемин түзүү үчүн пайдаланылган маалымат ар башка булактардан келип түшөөрү саналат. Мисалы, товарлар экспорту боюнча маалымат бажы статистикасынын негизинде түзүлөт, ошол эле учурда экспорт боюнча валюта түрүндө алынган пайда боюнча маалымат банктык отчеттордон алынат. Ошентип, бири-биринен көз карандысыз булактардан алынган маалыматтарды пайдалануунун натыйжасында калыптанган нөлдүк эмес маанидеги сальдо “таза каталар жана калтырып кетүүлөр” деп аталган кошумча статья менен тендештирилет, ал чоңдугу боюнча сальдого барабар, бирок терс мааниге ээ.

3. Төлөм тендеминин түзүмү жана маалымат базасы

Кыргыз Республикасынын төлөм тендемин түзүү үчүн олуттуу көлөмдөгү маалымат пайдаланылат, мында бир статья үчүн бир эле учурда бир нече маалымат булактары пайдаланылышы мүмкүн. II.2-таблицасында Кыргыз Республикасынын төлөм тендемин түзүүдө кандай маалымат колдонулаары жана кандай булактардан маалымат алынаары чагылдырылган.

Төлөм тендеминин операциялары күндөлүк операциялар эсеби, ошондой эле капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби болуп эки негизги эсептер тобуна биригет. Күндөлүк операциялар эсебинде товарлар, кызмат көрсөтүүлөр, кирешелер жана күндөлүк трансферттер менен операциялар чагылдырылат. Ал эми капитал менен операциялар жана финансылык операциялар эсеби капиталдык эсептен жана финансылык эсептен турат жана анда күндөлүк операциялар эсебинде чагылдырылуучу товарлар жана кызмат көрсөтүүлөр агымы кандайча каржылоого алына тургандыгы келтирилет.

Соода балансы. Соода балансы товарлардын ФОБ баасындагы экспорт менен импорт наркынын ортосундагы айырманы билдирет. Товарлардын ФОБ баасындагы экспортунун жана товарлардын СИФ баасындагы импортунун наркы тууралуу маалымат Улуттук статистика комитетинен алынат жана алар бажы органдарынан, ишканалардан алынган маалыматтарга, анын ичинде аларды алып кирүү жана алып чыгуу бажы органдары тарабынан эсепке алынбаган газды, электр энергиясын, бункерде сакталган отун экспорту жана импорту боюнча маалыматтарга, ошондой эле Улуттук статистика комитетинин республиканын коңшу өлкөлөр менен чектеш аймактарда жайгашкан мал базарларды изилдөө маалыматтарына негизденет. Улуттук статистика комитети товарлар экспорту жөнүндө маалыматтарга Кыргыз Республикасынын аэропортторунда чет өлкөлүк авиакомпаниялар тарабынан сатылып алынган товарлар боюнча маалыматты, ал эми импорт боюнча маалыматтарга – чет мамлекеттердин портторунда Кыргыз Республикасынын резиденттери-авиатемир жол компаниялары тарабынан сатылып алынган товарлар боюнча маалыматты кошумчалайт.

СИФ баасындагы импорт наркын ФОБ баасында эсептөө, Улуттук статистика комитетинин өздүк изилдөө ишинин негизинде товарлар импортуна байланыштуу транспорттук жана камсыздандыруу чыгашаларын бөлүп алуу менен жүргүзүлөт.

2006-жылдан тартып 2015-жылга чейинки мезгил аралыгында Улуттук статистика комитети товарлар экспортунун статьясын бажы статистикасында эске алынбай калган айыл чарба

продукциясынын негизги түрлөрүн экспорттоо көлөмүнө жеткире эсептөөлөрдү жүргүзгөн. Бир жолку жеткире эсептөө отчеттук жыл ичинде алынган маалыматтарга карата колдонулган жана ал баланстык ыкмага негизденген: “ресурстар” минус “пайдалануу”, мында “ресурстар” – бул өндүрүш плюс импорт, ал эми “пайдалануу” – өздүк керектөө плюс өндүрүштүк керектөө плюс экспорт плюс жоготуулар. Кыргыз Республикасы ЕАЭБга мүчө катары киргендигине жана бирдиктүү бажы чөйрөсү түзүлгөндүгүнө байланыштуу, 2015-жылдын 3-чейрегинен тартып азыркы учурга чейин Улуттук статистика комитети товарлар экспорту жана импортунун жалпы көлөмүнө Улуттук статистика комитети тарабынан жүргүзүлгөн ЕАЭБ өлкөлөрү менен өз ара соода жүргүзгөн жеке адамдардын ишине тандалма иликтөөлөрдү жүргүзүү жыйынтыгын бириктирет.

Өз кезегинде Улуттук банк, төлөм теңдемин түзүү талаптарына ылайык, Улуттук статистика комитетинин тышкы соода боюнча расмий маалыматтарын өз кошумча баа берүү маалыматтары: 2015-жылга чейин колдонулган “алып сатарлык соода жүргүзүү” реэкспорту боюнча маалыматтар жана 2011-жылдан тартып азыркы учурга чейин – мунай заттар реэкспорту боюнча маалыматтар менен толуктайт.

Кызмат көрсөтүүлөр. Эл аралык кызмат көрсөтүүлөр экспорту жана импорту Улуттук статистика комитети тарабынан топтолгон маалыматтардын (8-ВЭС “Кызмат көрсөтүүлөр экспорту жана импорту жөнүндө отчет” формасы жана баа берүү маалыматтары) жана Улуттук банк тарабынан камсыздалуучу банктык статистика маалыматтарынын негизинде эсептелет.

Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр, эң башкысы, Улуттук статистика комитетинин маалыматтарынын негизинде аныкталат. Улуттук банк банктык статистика маалыматтарынын негизинде автоунаада жүргүнчүлөрдү ташуу, башка темир жол кызмат көрсөтүүлөрү, башка транспорт түрлөрүндө ташуу жана жүк ташуучу транспорт кызматтарын сунуштаган агенттиктер боюнча маалыматтарды топтоону жүзөгө ашырган.

“Кыдыруулар” статьясына баа берүү Улуттук статистика комитети тарабынан республикага келген (республикадан кеткен) жарандардын санына негизденген ыкмага ылайык ишке ашырылат. Бул маалыматтарга кошумча Улуттук статистика комитети тарабынан топтолгон банктык статистиканын жана мекемелердин маалыматтарынын негизинде түзүлгөн билим берүү жана саламаттыкты сактоо чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөр эске алынат.

Курулуш, компьютер жана маалымат, мамлекеттик, финансылык жана башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан коммерциялык банктардын отчетторунун, ишканалардын, Тышкы иштер министрлигинин жана Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматтардын базасында түзүлөт.

Башка кызмат көрсөтүүлөрдө алар Улуттук статистика комитетинин жана банктык статистика маалыматтарынан алынган, жогоруда белгиленген статьяларда камтылбаган ар кандай эл аралык кызмат көрсөтүү түрлөрү камтылат.

Кирешелер. Бул статьяда өндүрүш факторлорун, атап айтканда: эмгек жана капиталды пайдалануу же сунуштоо үчүн төлөмдөр жана келип түшүүлөр камтылат жана алар эки эсепке: эмгекке төлөөлөр жана инвестициялардан кирешелер болуп бөлүнөт. Эмгекке төлөөлөрдө резидент эместердин Кыргыз Республикасынын резиденттеринен алган эмгек акысы же тескерисинче, резиденттердин резидент эместерден алган эмгек акысы камтылат. Тике, портфельдик жана башка инвестициялардан түшкөн кирешелерде резиденттердин чет өлкөлүк финансылык активдерине жана милдеттенмелерине кошуп эсептелинген келип түшүүлөр жана төлөмдөр камтылат. Тике жана портфельдик инвестициялардан түшкөн кирешелер боюнча маалыматтар ишканалардан жана банктык эмес финансы-кредит уюмдарынан алынган отчеттордун негизинде Улуттук статистика комитетинен, ошондой эле банктык статистикадан алынат. Башка инвестициялардан кирешелер боюнча маалыматтар Улуттук банктын ички булактарынан (ЭВФ кредиттери жана Улуттук банк тарабынан тейлөөгө алынган кредиттер боюнча пайыздар), Финансы министрлигинен (мамлекеттик кредиттер боюнча пайыздар) жана ишканалардан (мамлекеттик эмес кредиттер боюнча пайыздар)

алынат. Эмгекке төлөөлөр боюнча маалыматтар Улуттук статистика комитети жана Улуттук банк тарабынан чет өлкөлүк жумушчуларды ишке тарткан ишканалардан алынат.

Трансферттер. Трансферттер күндөлүк эсепте чагылдырылуучу - күндөлүк жана капиталдык эсепте чагылдырылуучу - капиталдык трансферттер болуп бөлүнөт. **Капиталдык трансферттерге** өзүндө төмөнкүлөрдү камтыган трансферттер кирет: негизги капиталга менчик укукту өткөрүп берүү; кредитордун карызды жокко чыгаруусу; негизги капиталды сатып алууга же сатууга байланыштуу акчалай активдерди өткөрүп берүү; анда мигранттар өзүнүн резиденттигин өзгөртүп, башка жакка которулганда, алардын мүлкү жана финансылык активдер агымын компенсациялаган жазуу болуп саналган, калктын миграциясына байланыштуу трансферттер. Трансферттердин калган бардык түрлөрү **күндөлүк трансферттерге** кирет. Биздин өлкөгө мүнөздүү күндөлүк трансферттер катары гуманитардык жардам саналат, ал төлөм тендемине дебет боюнча товарлар импорту, ал эми кредит боюнча – трансферт катары компенсациялоочу өткөрүү катары чагылдырылат. Күндөлүк расмий трансферттерге товарлар жана техникалык жардам түрүндө гранттар, ошондой эле эл аралык уюмдардын фондуна чегерүүлөр кирет. Гуманитардык жардам боюнча маалымат Улуттук статистика комитетинен товарлар импорту жөнүндө маалымат менен бирге сунушталат. Техникалык жардамга баа берүүдө ЭВФтин маалыматтары колдонулат. Эл аралык уюмдардын фондуларына чегерүүлөр боюнча маалыматтар Улуттук банк тарабынан түзүлөт. Жеке күндөлүк трансферттер, эң башкысы, калктын чет өлкөлөргө жана чет өлкөлөрдөн акча которуулары катары берилет. Мындай маалыматтарды Улуттук банк банктык статистика маалыматтарынын жана Улуттук статистика комитети тарабынан сунушталган почта аркылуу которуулар боюнча маалыматтардын негизинде түзөт. Капиталдык расмий трансферттердин көлөмүн аныктоо үчүн Улуттук банк товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүнөн капиталдык товарларды бөлүп көрсөтөт. Мындай маалымат Улуттук статистика комитетинен алынат. Мигранттардын трансферттерин Улуттук банк, Улуттук статистика комитетинен алынган мигранттардын саны жөнүндө маалыматтардын негизинде баа берүү жана мигранттар тарабынан алынып келинген/алынып чыккан активдердин орточо баасына баа берүү аркылуу аныктайт.

2000-жылдан тартып Улуттук банк “чет өлкөдө иштеп жаткандардын акча которуулары” статьясы боюнча кошумча баа берүүнү жүргүзүп келет. Кошумча баа берүү суммасы расмий катталган акча которуулар жана кошумча эсептөө коэффициенти катары аныкталат. Дүйнө коомчулугу тарабынан иштеп жаткандардын акча которууларга иликтөө иши жүргүзүлүп жатат жана ар бир иликтөө ишинде нак формада капиталдын агылып кирүүсүнө баа берилүүдө. Өз баа берүүсүндө Улуттук банк иликтөө маалыматтарына таянышы жана жыл сайын коэффициенти өзгөртүшү мүмкүн.

Финансылык эсеп. Финансылык эсепте, анын натыйжасында резиденттердин чет өлкөлүк активдери жана милдеттенмелери көбөйгөн же азайган операциялар камтылат. Резидент чет өлкөлүк активдерди резидент эместен гана эмес, резиденттен да сатып алуу мүмкүнчүлүгүнө ээ болгондугуна байланыштуу, финансылык эсепте резиденттер ортосунда чет өлкөлүк активдер менен операциялар да чагылдырылышы мүмкүн. Финансылык эсептин алкагында активдин ар бир түрү боюнча операциялар ачык-айкындуу чагылдырылат. Ошентип, жазууларда белгилүү бир мезгил аралыгында ошол түрдөгү активдер же милдеттенмелер менен бардык алгылыктуу жана терс операциялардын таза суммардык өзгөрүүсү чагылдырылат. Активдер суммасынын таза азаюусу жана милдеттенмелер суммасынын таза көбөйүүсү кредит боюнча, ал эми активдер суммасынын көбөйүүсү жана милдеттенмелер суммасынын таза кыскаруусу дебет боюнча катталат. Финансылык эсеп компоненттери функционалдык белгиси боюнча классификацияланат жана тике инвестициялар, портфельдик инвестициялар, башка инвестициялар жана камдык активдер болуп бөлүнөт.

Тике инвестицияларда бир өлкөнүн жеке адамдары жана юридикалык жактары (тике инвестор) башка өлкөнүн (тике инвестицияларга ээ ишкана) чарба бирдигин тескөөдө катышуу максатында жүзөгө ашырган инвестициялары чагылдырылат. Тике инвестициялар катары тике инвестордун ишкананын капиталында катышуу формасында капитал салуулар гана эмес, тике

инвестор менен ишкана – тике инвестициялоо объекти ортосунда инвестициялардын бардык формалары классификацияланат. Тике инвестордун ишканага сунуштаган кредиттерин же тике инвестиция катары каралган, жерди узак мөөнөткө ижарага берүүнү мисал катары келтирүүгө болот. Тике инвестициялар чет өлкөгө же болбосо ички экономикага инвестициялар болуп бөлүнөт. Тике инвестициялар боюнча маалыматты Улуттук банк Улуттук статистика комитетинен, ошондой эле айрым ири биргелешкен ишканалардан алат. 2015-жыл үчүн төлөм тендеми (2011-жылдан тартып кайра кароого алынган) жарыялангандан тартып Улуттук статистика комитетинин өлкөгө, ошондой эле чет өлкөлөргө тике чет өлкө инвестициялары боюнча маалыматтарына Улуттук банк тарабынан кошумча баа берилген.

Портфельдик инвестицияларда баалуу кагаздар жана карыздык кагаздар менен операциялар, киреше алуу үчүн гана ишке ашырылуучу операциялар чагылдырылат. Тике инвестицияларды портфельдик инвестициялардан чектөөнүн шарттуу критерийи катары инвестордун ишкананын жөнөкөй акцияларынын 10 же андан жогору пайызына ээлик кылуусу саналат. Портфельдик инвестициялар, өз кезегинде, активдер жана милдеттенмелер менен операциялар, ошондой эле финансылык инструмент түрү (капиталда катышууну камсыз кылган баалуу кагаздар жана карыздык баалуу кагаздар) боюнча классификацияланат. Портфельдик инвестициялар боюнча маалыматтарды Улуттук банк ички булактардан, Улуттук статистика комитетинен, коммерциялык банктардан, Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнө караштуу Финансы рыногун жөнгө салуу жана көзөмөлдөө боюнча мамлекеттик кызматынан жана ири биргелешкен ишканалардан алат.

Финансылык деривативдер – бул, финансылык инструменттер, алар айрым башка финансылык инструменттерге же мүнөздөмөлөргө (чет өлкө валютасы, мамлекеттик облигациялар, акцияларга бааиндекстери, пайыздык чендер ж.б.), же болбосо кийин сатылып алынышы же сатылышы мүмкүн болгон кандайдыр бир биржа товарларына (алтын, кант, кофе ж.б.) “байланыштыруу” шартында жүзөгө ашырылат. Финансылык деривативдер ээлерине келечекте белгиленген мөөнөттө белгилүү бир активдерди, мисалы, нак акча, баштапкы финансылык инструмент түрүндө ж.б. алууга укугун алдын ала сүйлөшүүнү камсыз кылат. Туундуу финансылык инструменттерге опциондор (валюталык, пайыздык, товардык ж.б.), жүгүртүүдөгү финансылык фьючерстер, варранттар, ошондой эле валюталык же пайыздык своптор жөнүндө келишим сыяктуу инструменттер кирет. Туундуу инструменттер менен бүтүмдөр өзүнчө операциялар тобу катары бөлүнөт (эң башкысы, финансылык); алар туундуу контракттардын негизин түзгөн жана алардын мүнөздөмөлөрүнө “байланыштырылган” баалуу кагаздар же товарлар менен операцияларды каттоодон өзүнчө эсепке алынат. Кыргыз Республикасынын төлөм тендемине финансылык деривативдер коммерциялык банктардын туундуу инструменттери түрүндө берилет.

Башка инвестициялар активдер, милдеттенмелер менен операцияларга классификацияланат жана өзүндө кредиттерди, кредиттик жана дебеттик карызды, депозиттерди, нак чет өлкө валютасын жана улуттук валютаны, ошондой эле жогоруда аталган категорияларга кирбеген башка активдерди жана милдеттенмелерди камтыйт. Коммерциялык банктардын чет өлкө активдери/милдеттенмелери боюнча маалыматтары Улуттук банк коммерциялык банктардын отчетторунан алат. Ал эми Өкмөт тарабынан же болбосо Өкмөттүн гарантиясы алдында алынган чет өлкө кредиттери, ошондой эле аларды тейлөө боюнча маалымат Финансы министрлигинен, ишканалардан жана ички булактардан алынат. Улуттук банк тарабынан тейлөөгө алынган кредиттер боюнча маалымат ички булактардан алынат. Мамлекеттик эмес кредиттер боюнча маалымат Улуттук статистика комитети тарабынан кредит алган ишканалардын отчетторунун негизинде сунушталат. Ишкана-резиденттердин (соода кредиттери) кредиттик жана дебитордук карызы боюнча маалыматтар жана ишканалардын чет өлкөдөгү эсептери боюнча маалыматтар Улуттук банкка ошол ишканалардан маалыматты топтогон Улуттук статистика комитети тарабынан сунушталат. Эң биринчиден, Кыргызстандын эл аралык финансылык институттардын фондуларына салымы катары башка активдер боюнча маалымат Улуттук банкка Финансы министрлиги жана Улуттук банктын ички булактарынан алынат. Төлөм тендеми чегерүү ыкмасында түзүлгөндүктөн, кредит боюнча негизги суммада жана ордун жабуу

пайыздарында белгилүү бир мезгил аралыгы үчүн эсептелинген, бирок мөөнөтү өтүп кетиши мүмкүн болгон, б.а. өз убагында төлөнбөгөн сумма чагылдырылат. Эсептелинген жана айкын төлөнгөн суммалар ортосундагы айырма, мөөнөтү өткөрүлгөн сумманы өзгөртүү катары “башка инвестициялар” статьясында чагылдырылат. Мөөнөтү өткөрүлгөн суммаларды жаңы кредит катары кайра тариздөөдө төлөм тендемине мөөнөтү өткөрүлгөн суммалардын азайышы жана карызды жаңы кредит алуу формасында реструктуризациялоо катары чагылдырылат.

Камдык активдер Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын чет өлкө активдеринен турат, алар төлөм тендеминин тартыштыгын каржылоо үчүн пайдаланылышы мүмкүн. Төлөм тендемине монетардык алтын менен операциялар (Улуттук банк менен чет өлкөлүк акча-кредиттик жөнгө салуу органдары жана/же эл аралык уюмдар ортосунда операциялар гана), АКУ (атайын карыз алышуу укугу), эркин конвертациялануучу валютадагы активдер, ликвиддүү чет өлкө баалуу кагаздары жана башка ликвиддүү чет өлкө активдери менен операцияларга байланыштуу камдык активдердин өзгөрүүсү чагылдырылат. Төлөм тендемине чагылдырылуучу камдык активдер жана ЭВФтин кредиттери, ошондой эле Улуттук банктын башка активдери жана милдеттенмелери боюнча маалымат Улуттук банктын ички булактарынан алынган маалыматка негизденген. 2015-жыл үчүн жылдык төлөм тендемин жарыялоодон тартып (2001-жылдан тартып кайра кароого алуу) ЭВФтин методологиясына ылайык Улуттук банктын эл аралык камдары боюнча маалымат кароого алынып, ага ылайык эл аралык камдык активдерге конвертациялануучу валютадагы активдер гана камтылган. Башка валютадагы активдер “башка инвестициялар” статьясы боюнча башка активдер катары чагылдырылат.

“Кыргыз Республикасынын 2018-жыл үчүн төлөм тендеми” жарыялангандан тартып, ЭВФ методологиясына ылайык, куйма түрүндөгү алтынды сатып алуу операцияларын Кыргыз Республикасынын резиденттериндеги камдык активдер курамына кошуу үчүн камдык активдерден алынып салынган.

4. Төлөм тендемин сунуштоо формасы

Кыргыз Республикасынын төлөм тендеми нейтралдуу жана аналитикалык формалар боюнча түзүлөт. **Нейтралдуу форма** (I тиркеме, I.1-таблица) төлөм тендеминин бардык статьялары кредит жана дебет боюнча өз-өзүнчө эки тилке түрүндө чагылдырылат, мында кредит боюнча өткөрүү суммасы таза “каталарды жана калтырып кетүүлөрдү” эске алуу менен дебет боюнча өткөрүү суммасына тендештирилет же болбосо сальдо түрүндө катталат. Нейтралдуу формада төлөм тендеминин жалпы сальдосу дайыма нөлгө барабар болот. Ал эми **аналитикалык формада** (14-таблица) бардык статьялар сальдо түрүндө берилет. Төлөм тендеминин жалпы сальдосу белгилүү бир статьялар суммасы катары түзүлөт, алар белгилүү бир өлкөнүн өзгөчөлүгүнө жараша аныкталат. Бул статьяларда көз карандысыз ишке ашырылган (б.а. өз максаттарына гана жооп берген) жана андан төлөм тендеминин жыйынтыкталган сальдосунун өлчөмү көз каранды болгон операциялар чагылдырылат. Мындай статьялар “чектен тышкаркы” статья деп аталат. Калган «чектен чейинки» статьяларда эске алынган бардык операциялар төлөм тендеминин сальдосун каржылоо максатында жүзөгө ашырылат. Бул операциялар “аргасыз” ишке ашырылган, “көз каранды” операция болуп саналат жана алар Улуттук банк менен Өкмөттүн жөнгө салуу иштерине байланыштуу болот. Ошентип, төлөм тендеминин сальдосунда субъективдүү ой жүгүртүү элементтери камтылып турса да, ал төлөм тендеминин чондугун өлчөөгө, аны каржылоо зарылчылыгын аныктоого мүмкүндүк берет.

II-таблица. Улуттук банк Кыргыз Республикасынын төлөм теңдемин түзүү үчүн пайдаланган маалымат булактары

Төлөм теңдемнин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтардын мазмуну
Күндөлүк операциялар эсеби		
Товарлар		
Товарлардын экспорту (ФОБ) экспорт	УСК	
сатылып алынуучу товарлар	УСК	
монетардык эмес алтын	УСК	
Товарлардын импорту (ФОБ) импорт (СИФ)	УСК	
нарк боюнча ондоолор	УСК	ишканаларды иликтөөнүн негизинде СИФ наркы боюнча импорттогу транспорттук жана камсыздандыруу кызмат көрсөтүүлөрдүн үлүшү боюнча УСКнын баа берүүсү
порттордон алынуучу товарлар	УСК	ишканалардын отчетторунун негизинде бункердик отундун импорту боюнча маалыматтар
Кызмат көрсөтүүлөр		
Транспорттук кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	
Кыдыруулар	УСК, КБ	республикага (республикадан) келген (кеткен) жарандардын санынын негизинде түзүлгөн ыкмага ылайык баа берүү
Телекоммуникациялык кызмат көрсөтүүлөрү	УСК	
Курулуш кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Камсыздандыруу жана пенсиялар чөйрөсүндө кызмат көрсөтүүлөр	КБ	
Финансылык кызмат көрсөтүүлөр	КБ	
Компьютердик жана маалымат кызмат көрсөтүүлөрү	КБ	
Мамлекеттик кызмат көрсөтүүлөр	ТИМ, КБ, Улуттук банк	Кыргыз Республикасынын чет өлкөлөрдөгү өкүлчүлүктөрүн күтүүгө кеткен чыгашалар боюнча маалыматтар; чет өлкөлөрдүн Кыргыз Республикасындагы өкүлчүлүктөрүнүн чыгашалары жөнүндө маалыматтар
Ишкердик кызмат көрсөтүүлөр	КБ	
анын ичинен Техникалык жардам	ЭВФ, ФМ	
Жана башка кызмат көрсөтүүлөр	УСК, КБ	баа берүү маалыматтары
Кирешелер		
Эмгек акылар	УСК, КБ, ишканалар	
Инвестициялардан кирешелер		
Тике инвестициялар боюнча кирешелер	УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялардан кирешелер тууралуу маалыматтар
Портфельдик инвестициялар боюнча кирешелер	Улуттук банк, КБ	
Башка инвестициялар боюнча кирешелер		
Кредиттер боюнча пайыздар		
АКЖО	Улуттук банк	
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ, Улуттук банк, УСК	
Банктар	КБ	
Башка секторлор	УСК	
Башка инвестициялар боюнча ж.б. кирешелер	Улуттук банк, КБ	Улуттук банктын эл аралык камдарды тескөөгө байланыштуу кирешелери жана чыгашалары боюнча маалыматтар; коммерциялык банктардын чет өлкө активдери жана милдеттенмелери боюнча кирешелери жана чыгашалары

II-таблица. (уландысы)

Төлөм теңдеменин статьялары	Маалымат булактары	Маалыматтардын мазмуну
Күндөлүк трансферттер Гуманитардык жардам Техникалык жардам Башка гранттар Эл аралык уюмдарга төлөмдөр Иштеп жүргөндөрдүн акча которуулары	УСК, ишканалар ЭВФ Улуттук банк Улуттук банк КБ, УСК, Улуттук банктын эсептөөлөрү	баа берүү маалыматтары
Капитал менен операциялар эсеби жана финансылык операциялар эсеби Капиталдык трансферттер Товарлар түрүндөгү гранттар	УСК	товарлар түрүндөгү гранттардын жалпы көлөмүндөгү капиталдык товарлардын үлүшүнө баа берүү көчүп кетип-келип жаткандардын саны боюнча расмий маалыматтардын негизинде, көчүп кетип жаткандардын трансферттерине КРУБнын баасы
Миграцияга байланыштуу трансферттер	УСК	
Карызды кечүү Тике инвестициялар Чет өлкөгө Кыргыз Республикасына	ишканалар, ФМ УСК УСК, КБ	1-ИНВЕСТ отчеттуулук формасы боюнча биргелешкен жана чет өлкө ишканаларынан алынган тике инвестициялар боюнча маалыматтар
Портфельдик инвестициялар Карыздык баалуу кагаздар	Улуттук банк, УСК, КБ, Мамфинкөзөмөл КБ	
Финансы деривативдери Башка инвестициялар Активдер Нак акчалар жана депозиттер Банктар Башка секторлор Соода кредиттери Башка активдер АКЖО Мамлекеттик башкаруу сектору Милдеттенмелер Нак акчалар жана депозиттер Банктар Соода кредиттери Кредиттер АКЖО	Улуттук банк ФМ КБ УСК УСК Улуттук банк ФМ КБ УСК Улуттук банк	ЭВФтин кредиттери жөнүндө маалыматтар
Мамлекеттик башкаруу сектору	ФМ, Улуттук банк	мамлекеттик сектор тарабынан же анын гарантиясы астында алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Банктар	КБ	коммерциялык банктар тарабынан алынган кредиттер боюнча банк статистикасынан алынган маалыматтар
Башка секторлор	УСК	Өкмөттүн кепилдигисиз алынган/төлөнгөн кредиттер жөнүндө маалыматтар
Мөөнөтү өткөрүлүп жиберилген Камдык активдер	ФМ, КБ, УСК Улуттук банк	

III тиркеме. Төлөм теңдеминин “Кыдыруулар” статьясына баа берүү ыкмасы

“Кыдыруулар” статьясына баа берүү ыкмасы, буга чейин колдонулуп келген мейманканалардан, эс алуу үйлөрүнөн жана туристтик компаниялардан маалыматтарды топтоо ыкмасынын ордуна чет өлкөлөрдөгү резиденттердин жана республикадагы резидент эместердин чыгашаларын кыйла так жана толук чагылдыруу максатында иштелип чыккан. “Кыдыруулар” статьясы боюнча маалыматтарды топтоонун мындай ыкмасында операциялардын бир бөлүгү гана каралган, ушул себептен төлөм теңдемин түзүүнүн эл аралык тажрыйбасына ылайык бул статьяны баа берүү аркылуу аныктоого артыкчылык берилүүдө.

“Кыдыруулар” статьясы боюнча кызмат көрсөтүүлөр экспорту/импорту бир келүүчүгө/кетүүчүгө туура келген чыгашаларды келип/кетүүчү жарандардын санына көбөйтүүнү билдирет.

Аталган статья боюнча эсептөөлөр, төмөнкү максаттарга жараша бөлүү менен кыдыруулар категориясы боюнча жүргүзүлөт:

- кызматтык,
- туристтик,
- жеке,
- коммерциялык.

Чыгашалар кыдыруу максаттарынын ар бир категориясы боюнча өз-өзүнчө, баа берүү ыкмасында эсептелинет.

Чет өлкөдө иш боюнча кыска мөөнөттүү кыдырууларда жүргөн кыргыз жарандарынын чыгашаларына баа берүү күнүнө 3 жолу тамактануу наркын жана ал жерде жашагандыгы үчүн чыгашаны камтыган бир күндүк (сутка) төлөмдөрдүн минималдуу нормасынын негизинде аныкталат. Бул нормалар Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан белгиленет. Эс алуу же коммерциялык (шоп-турлар) максаттарда кыдырууларга баа берүү үчүн туристтик фирмалардын жол киресинин наркын (авиа жана темир жол билеттеринин наркы) эске албаганда, эс алууга же шоп-турга жолдомонун наркы жөнүндө маалыматтар пайдаланылат. Туристтердин мындай чыгашалары алардын жеке максаттагы сарптоолору боюнча маалыматтар менен толукталат, буга аларды республика ичинде кийин кайра сатуу үчүн товарларды сатып алууга кеткен чыгашалары камтылбайт.

Кыргызстанга келген чет өлкө жарандарынын чыгашалары да баа берүүнүн негизинде эсептелинет жана ал бир күндүк тамактанууга, мейманканаларда бир күн жашоого кеткен орточо чыгашаларга жараша, ошондой эле республиканын аймагында жүргөн учурдагы кошумча чыгашаларын камтыйт.

“Кыдыруулар” статьясына мындай баа берүү ыкмасы Улуттук статистика комитетинин жана бажы органынын расмий маалыматтарынын, ошондой эле туристтик фирмалардын жана мейманканалардын маалыматтарынын негизинде жүзөгө ашырылат.

IV тиркеме. Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөө ыкмасы

Номиналдуу алмашуу курсунун салмактанып алынган орточо маанисин билдирген жана кароого алынып жаткан өлкөнүн бааларынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү бааларга карата өзгөрүү тенденциясын эске албаган алмашуу курсу **номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат (НЭАК-NEER, nominal effective exchange rate).

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу белгилүү бир өлкөдөгү алмашуу курсу соода боюнча өнөктөш өлкөдөгү курска салыштырмалуу базалык мезгилге карата канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоого мүмкүндүк берет. Бирок, номиналдуу эффективдүү алмашуу курсунун өзгөрүүсү валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгүн же кандайдыр бир мезгил аралыгында ошол өлкөдө өндүрүлгөн жана экспорттук потенциалга ээ болгон товарлардын атаандашууга жөндөмдүүлүгү канчалык деңгээлде өзгөрүүгө дуушар болгондугун көрсөтпөйт. Кандайдыр бир мезгил ичинде белгилүү бир валютанын сатып алуу жөндөмдүүлүгү канчалык өзгөрүүгө дуушар болгондугун аныктоо үчүн реалдуу эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (РЭАК-REER, real effective exchange rate).

Соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын салыштырмалуу өзгөрүүсүнө дал келген чоңдукка жараша корректировкаланган номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу **реалдуу эффективдүү алмашуу курсу** деп аталат.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсу өлкөлөрдүн валюталарынын салмактанып алынган реал-дуу алмашуу курсунун анын негизги соода боюнча өнөктөш өлкөлөрүнүн валюталарына карата катышын эсептөөдөн улам аныкталат. Мисалы, эгерде, белгилүү бир өлкөнүн валютасынын курсу коңшу өлкөнүн валютасына карата инфляциянын жогору деңгээлинен улам жогорулап жана ошол эле учурда башка өнөктөш өлкөнүн валютасына карата инфляция деңгээлинин басаңдашынан улам төмөндөсө, реалдуу эффективдүү алмашуу курсу улуттук валютанын курсун ошол өзгөрүүлөрдүн орточо өлчөмү катары билдирет.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөнүн кеңири колдонулган формуласы катары белгилүү бир мезгил аралыгында тиешелүү эки тараптуу алмашуу курсунун базалык мезгилге карата өзгөрүүлөрүнүн салмактанып алынган орточо өлчөмүн эсептеп чыгаруу формуласы саналат.

Эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөө үчүн өлкөнүн тышкы соодасындагы салыштырмалуу салмагы аныкталат. Мына ошол салмактар белгилүү бир өлкө үчүн бул же тигил валютанын салыштырмалуу маанилүүлүгүн чагылдырат. Эки тараптуу соода үлүшүн салмактоо менен эффективдүү алмашуу курсу эсептелинет (ошондой эле, экспорт менен импорттун үлүшүн же алардын суммардык орточо көрсөткүчүн пайдаланууга болот). Сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексин эсептөөдө экспорт менен импорттун орточо көрсөткүчү пайдаланылат. Салмак төмөнкүдөй формула боюнча эсептелинет:

$$W_i = \frac{M_i + X_i}{\sum_{i=1}^n X_i + \sum_{i=1}^n M_i} \quad (1)$$

мында, W_i - өлкөнүн жалпы тышкы товар жүгүртүүсүндөгү i өлкөсүнүн салмагы, $\sum_{i=1}^n X_i$

M_i - Кыргыз Республикасынын i өлкөсүнөн импорту,

X_i - Кыргыз Республикасынан i өлкөсүнө экспорту,

$\sum_{i=1}^n X_i$ - Кыргыз Республикасынын соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөргө экспорттун жалпы көлөмү,

$\sum_{i=1}^n M_i$ - Кыргыз Республикасынын соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдөн импорттун жалпы көлөмү.

n - кароого алынган өлкөлөрдүн саны.

Соода боюнча өнөктөш катары Кыргыз Республикасынын тышкы соодасынын жалпы көлөмүндө көбүрөөк салыштырмалуу салмакты ээлеген өлкөлөр каралууда, аларды тандап алуу тышкы соода жүгүртүүнүн 90 пайызын камтууга тийиш. Мындан алар боюнча соода салыштырмалуу артыкчылык принцибинде жүзөгө ашырылбаган айрым импорттук жана экспорттук товарлар алынып салынат (аларга алтын, жаратылыш газы, электр энергиясы, товардык гранттар, б.а. мамлекет мындай товарларды келишимде каралган баа боюнча сатат). Улуттук банк өлкөлөрдүн куржунун беш жыл сайын кайра карап турат.

2016-жылы индекстерди эсептөө үчүн базалык мезгил катары 2010-жыл кабыл алынган.

Номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкүчө эсептелинет (мисалы, АКШ доллары үчүн).

$$NBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \quad (2)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгында (1 сом үчүн АКШ долларынын бирдиги) номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси. t эсептешүү мезгил аралыгындагы сомдун алмашуу курсунун орточо мааниси t мезгил аралыгындагы бардык календардык күндөрдүн ичинде аракеттенүүчү сомдун номиналдуу алмашуу курсунун орточо геометриялык мааниси катары аныкталат.

ER_{US_0} – 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдык алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

Реалдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекси төмөнкү формула боюнча эсептелет (мисалы, АКШ доллары үчүн):

$$RBER_{US_t} = 100 \times \left(\frac{ER_{US_t}}{ER_{US_0}} \right) \times \left(\frac{CPI_{KYR_t}}{CPI_{US_t}} \right) \quad (3)$$

мында, ER_{US_t} – сомдун t мезгил аралыгындагы номиналдык алмашуу курсунун (1 сом үчүн АКШ доллары бирдигинде) орточо геометриялык мааниси.

ER_{US_0} – 0 базалык мезгил ичиндеги номиналдуу алмашуу курсунун тиешелүү орточо геометриялык мааниси.

CPI_{KYR} жана CPI_{US_t} - мезгил аралыгында 0 базалык мезгилине карата Кыргыз Республикасында жана АКШда баа индексинин өзгөрүүсү.

Номиналдуу эффективдүү алмашуу курсу – бул, соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрдүн кароого алынып жаткан куржунуна кирген номиналдуу эки тараптуу алмашуу курсунун индекстеринин орточо салмактанып алынган геометриялык мааниси. t мезгил аралыгы ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$NEER_t = (NBER_{1,t})^{W_{1,t}} \times (NBER_{2,t})^{W_{2,t}} \dots (NBER_{n,t})^{W_{n,t}} \quad (4)$$

мында, $NBER_{i,t}$ – t мезгилинде i өлкөсүнүн формула (2) боюнча эсептелинген номиналдуу эки тараптуу индекси

$W_{i,t}$ – тиешелүү салмак

Өлкөлөрдүн кароого алынып жаткан куржунуна камтылган негизги өнөктөш өлкөлөрдүн эки тараптуу реалдуу алмашуу курсунун геометриялык индекстеринин орточо салмактанып алынган мааниси сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индекси болуп саналат. t мезгил ичинде ал төмөнкүчө эсептелинет:

$$REER_t = (RBER_{1,t})^{W_{1,t}} \times (RBER_{2,t})^{W_{2,t}} \dots (RBER_{n,t})^{W_{n,t}} \quad (5)$$

мында, $RBER_{i,t}$ – t мезгил аралыгындагы i өлкөсүнүн (3) формула боюнча эсептелинген реалдуу эки тараптуу индекси.

$W_{i,t}$ - өлкөнүн (1) формула боюнча эсептелинген тиешелүү салмагы.

Номиналдуу жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун динамикасы үч фактордон көз каранды. Номиналдуу алмашуу курсу биринчи фактор болуп саналат. Сомдун башка валюталарга карата бекемделиши (нарксызданышы) номиналдык жана реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин жогорулоосуна (төмөндөөсүнө) алып келет. Экинчи фактор – кароого алынып жаткан өлкөдөгү жана соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баа деңгээлинин өзгөрүүсү. Кыргыз Республикасындагы баанын өсүш арымынын соода боюнча өнөктөш өлкөлөрдөгү баалардын өсүш арымдарына салыштырмалуу артып туруусу, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун жогорулашына, же тескерисинче, төмөндөшүнө алып келет. Баа индекси реалдуу эффективдүү алмашуу курсун эсептөөдө гана колдонулат. Үчүнчү таасир берүүчү фактор катары соода боюнча негизги өнөктөш өлкөлөрүнүн Кыргыз Республикасынын тышкы товар жүгүртүү көлөмүндөгү салыштырма салмактары саналат. Кыргызстандын тышкы товар жүгүртүүсүндө өлкөлөрдүн үлүшү канчалык көп болсо, сомдун алмашуу курсунун ошол өлкөнүн валютасына жана ошол өлкөдөгү баанын өзгөрүүсү сомдун эффективдүү алмашуу курсунун индексине ошончолук таасирин тийгизет.

Ошентип, реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун индексинин төмөндөшү, эрежеге ылайык, ошол өлкөлөрдүн рыногунда жергиликтүү товарларга баанын атаандашуу жөндөмдүүлүгү жогорулагандыгын, же тескерисинче, төмөндөгөндүгүн тастыктайт.

Реалдуу эффективдүү алмашуу курсунун Кыргызстанда өндүрүлгөн товарларга баанын атаандашуу жөндөмдүүлүгүнө таасири 1-таблицада көрсөтүлгөн.

$$\varepsilon = \frac{E \times P}{P^*} \quad (6)$$

мында

ε – сомдун реалдуу эффективдүү алмашуу курсу,

E – сомдун номиналдуу алмашуу курсу (1 сом үчүн чет өлкө валютасынын бирдиги),

P – Кыргызстандагы баа деңгээли,

P^* - чет өлкөдөгү баа деңгээли.

IV.1-таблица. РЭАКтын аракеттенүүсү боюнча негизги тыянактар

Көрсөткүч	Көрсөткүчтүн өзгөрүүсү	РЭАКтын аракеттенүүсү	Кыргызстандын товарларынын атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн өзгөрүүсү	Эскертүү (башка бирдей шарттарда)
Е, алмашуу курсу	↑ номиналдык бекемдөө	↑ реалдуу бекемдөө	↓ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн начарлашы	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзандайт, Кыргызстан товарлары салыштырмалуу кымбаттайт
Е, алмашуу курсу	номиналдык нарксыздануу ↓	↓ реалдуу нарксыздануу	↑ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбаттайт, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзандайт
Р, Кыргыз Республикасында баа деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↑	↑ реалдуу бекемдөө	↓ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн начарлашы	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзандайт, Кыргызстан товарлары салыштырмалуу кымбаттайт
Р, Кыргыз Республикасында баа деңгээли (сом түрүндө туюндурулган)	↓	↓ реалдуу нарксызданышы	↑ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбаттайт, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзандайт
*Р, чет өлкөлөрдө баа деңгээли (өз валютасында туюндурулган)	↑	↓ реалдуу нарксызданышы	↑ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн жакшыруусу	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу кымбаттайт, Кыргызстандын товарлары салыштырмалуу арзандайт
*Р, чет өлкөлөрдөгү баалардын деңгээли (өзүнүн валютасында туюндурулган)	↓	↑ реалдуу бекемдөө	↓ атаандашуу жөндөмдүүлүгүнүн начарлашы	Чет өлкө товарлары салыштырмалуу арзандайт, Кыргызстан товарлары салыштырмалуу кымбаттайт

V тиркеме. Коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы

Кыргыз Республикасынын Улуттук банкы тарабынан 1997-жылдын февраль айында коммерциялык банктарда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасы колдонууга киргизилген¹⁸. Бул система, төлөм тендемнин банк тутуму аркылуу жүргүзүлүүчү операцияларын чагылдыруу үчүн кызмат кылат жана тышкы экономикалык операциялардын кеңири жана өз убагындагы статистикасын алууну камсыз кылат. Система өзүнө коммерциялык банктардын алар тарабынан жүзөгө ашырылуучу чет өлкө банктарындагы корреспонденттик эсептери, чет өлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептери аркылуу нак чет өлкө валютасы менен операцияларды жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валютадагы операцияларын камтыйт. Кыргызстанда төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу системасынын айырмалануучу өзгөчөлүгү болуп, коммерциялык банктардын чет өлкөлүк өнөктөштөр менен корреспонденттик эсептер аркылуу жүзөгө ашырылган эл аралык операциялары толук камтылгандыгы саналат, бул андан төмөн болгон учурда операциялар эске алынбаган, минималдуу баштапкы (чектүү) сумманын жоктугунан улам шартталган. Алынган маалымат маанилүү булак болуп саналат жана төлөм тендемдин түзүү жана Кыргыз Республикасынын эл аралык инвестициялык позициясын аныктоо үчүн пайдаланылат.

Отчеттук маалыматтар төлөм тендемнин стандарттык компоненттеринин негизинде аныкталган операциялардын тизмесине ылайык классификацияланат жана чагылдырылат. Азыркы учурда Кыргыз Республикасынын төлөм тендемнин статистикасын түзүү максатында, Улуттук банктын төлөмдөрүнүн багыты боюнча маалыматты топтоо жана эсепке алуу талаптары Банктардагы төлөмдөрдүн багытын эсепке алуу боюнча нускоо¹⁹ (мындан ары - Нускоо) аркылуу жөнгө салынат.

Коммерциялык банктар тарабынан Кыргыз Республикасынын Улуттук банкына берилүүчү ар айлык отчеттор электрондук жана кагаз түрүндө, отчеттук айдан кийинки айдын 15-не чейин берилет. Отчеттогу ар бир эсеп боюнча маалыматтар бир мезгилдин башталышына жана акырына карата эсептеги калдыктардын суммасын көрсөтүү менен башталат жана аяктайт, демек, ал жерде эсептердеги каражаттардын отчеттук мезгил ичиндеги жылышы катталат. Отчеттук мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо эсептин мүнөзүнө жараша: ностро-эсептери жана нак чет өлкө валютасы үчүн бир мезгилдин башталышына жана акырына карата сальдо кредит боюнча, ал эми лоро-эсептери жана резидент эместердин чет өлкө валютасындагы жана улуттук валюта түрүндөгү эсептери үчүн, тескерисинче, дебет боюнча көрсөтүлөт. Бардык отчеттор иштелип чыккандан кийин маалыматтардын жалпы базасына топтоштурулат да, төлөм тендемнин стандарттык компоненттери боюнча классификацияланат.

Ушул система боюнча коммерциялык банктар толтурушкан электрондук формадагы ар бир операция банк-корреспондент, операциялардын валютасы, операциялардын күнү, операциялардын түрү, банктын кардарлары болгон өнөктөш өлкөлөр (контрагенттер), экономиканын белгилүү бир секторуна таандык экендиги, анын эсеби боюнча операциялар жүргүзүлгөн кардар өлкө боюнча классификацияланат. Операциялардын түрү, өлкөнүн аталышы, валютанын аталышы жана экономика сектору коддорго салынган формада көрсөтүлөт. ПБ-1 формасы боюнча отчеттун электрондук формасы 14-тилкеде берилген жана түшүндүрмөсү төмөндө келтирилген.

¹⁸ International Translation Reporting System (ITRS)

¹⁹ Улуттук банк Башкармасынын 2004-жылдын 25-ноябрындагы № 30/5 токтому менен бекитилген, Улуттук банктын расмий сайтына жайгаштырылган. Улуттук банк Башкармасынын 2013-жылдын 23-декабрындагы № 52/10, 2017-жылдын 14-июнундагы № 2017-П-10/24-1, 2017-жылдын 15-июнундагы № 2017-П-12/25-12, 2018-жылдын 17-октябрындагы № 2018-П-12/43-2

Тилке номери	Тилкенин аталышы	Тилкенин мазмуну
1	Өнөктөштүн аталышы	Бул жерде чет өлкөдөгү банк-корреспонденттин аталышы көрсөтүлөт. Накталай валюта менен операцияларды эсепке алууда бул тилкеде: “нак чет өлкө валютасы” деп көрсөтүү зарыл. Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин операцияларын эсепке алууда “резидент эмес кардарлардын эсептери” көрсөтүлөт.
2	Өнөктөш жайгашкан өлкөнүн коду	Бул жерде банк-корреспондент жайгашкан өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөрдүн кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат. Нак чет өлкө валюталары менен ишке ашырылган операцияларды же болбосо Кыргыз Республикасындагы резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы операцияларын эске алууда, Кыргыз Республикасынын кодун көрсөтүү зарыл.
3	Эсеп	Бул жерде анын классификациясына ылайык эсептин коду көрсөтүлөт (“1-ностро”, “2-лоро”, “3-нак чет өлкө валютасы”, “4-резидент эмес кардарлардын эсептери”).
4	Валютанын аталышы	Бул жерде операция жүргүзүлүп жаткан валютанын коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук банк Башкармасынын 2000-жылдын 5-июлундагы N26/9 токтому менен бекитилген ЭК валюталардын мамлекеттер аралык классификаторунда (ИСО 4217003-97) келтирилген валюталардын тамга түрүндөгү коддору колдонулат.
5	Операция ишке ашырылган күн	Бул жерде банктын бухгалтердик отчетунда операциянын чагылдырылган күнү көрсөтүлөт.
6	Операциянын коду	Бул жерде операциялардын коддорунун тизмесине ылайык, операциянын коду көрсөтүлөт.
7	Төлөөчү өлкө-алуучунун коду	Нак эмес операцияларды эсепке алууда: чыккан төлөмдөр боюнча бенефициар (алуучу) өлкөнүн коду, ал эми кирген төлөмдөр боюнча – жөнөтүүчү өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Ушул сыяктуу эле, нак чет өлкө валюталары менен ишке ашырылган операциялар эске алынат. Мисалы, ар түрдүү системалар (WesternUnion, Contact, MoneyGram, Anelik ж.б.) боюнча акча которуу үчүн накталай акча салууда - алуучу өлкөнүн коду, ал эми ар түрдүү системалар (WesternUnion, Contact, MoneyGram, Anelik ж.б.) боюнча накталай акча алууда – жөнөтүүчү өлкөнүн коду. Мында, Улуттук статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
8	Сектордун коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, Кыргыз Республикасындагы банктын кардары тиешелүү болгон, экономика секторунун коду көрсөтүлөт. Мында, Төлөм тендеми боюнча колдонмого ылайык иштелип чыккан классификатордо көрсөтүлгөн экономика секторлорунун коддору колдонулат.
9	Кардар өлкөнүн коду	Бул жерде анын эсеби боюнча банкта операция ишке ашырыла турган, резиденти Кыргыз Республикасындагы банктын кардары болуп эсептелген өлкөнүн коду көрсөтүлөт. Мында Улуттук Статистика комитетинин өлкөлөр кодификаторунда келтирилген өлкөлөрдүн коддору колдонулат.
10	Кредит	Эсептердеги каражаттардын жылышы кредит жана дебет саптарында чагылдырылат.
11	Дебет	Маалыматтарды төмөнкү мүнөздө чагылдыруу зарыл: ностро-эсептери жана накталай чет өлкө валютасы менен ишке ашырылган операциялар үчүн – каражаттардын келип түшүүсү – кредит боюнча, дебет боюнча – аларды эсептен алып салуу, лоро-эсептери жана кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептери боюнча операциялар үчүн, тескерисинче: кредит боюнча – эсептен алып салуу, дебет боюнча – каражаттардын эсепке келип түшүүсү. Сумма үтүрдөн кийин эки белги менен валюталардын номиналында, бирдигинде көрсөтүлөт.
12	Сумма сом түрүндө	Бул жерде банктын бухгалтердик отчетунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча сомго эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт. Сумма үтүрдөн кийин эки белги менен көрсөтүлөт.
13	Сумма АКШ долларында	Бул жерде банктын бухгалтердик отчетунда операцияларды чагылдыруу күнүндөгү абал боюнча Улуттук банктын курсу боюнча АКШ долларына эквиваленттүү сумма көрсөтүлөт. Сумма үтүрдөн кийин эки белги менен көрсөтүлөт.
14	Операция	Бул жерде акча каражатынын ар бир которулушунун багыты жөнүндө толук маалымат көрсөтүлөт. Бул тилкедеги маалымат төлөм тендемнин стандарттык классификациясы боюнча операциянын аталышын кайталабастан, белгилүү бир операциянын мазмунун чагылдырат. Бул операциялардын кодировкасынын тууралыгын контролдоо үчүн зарыл. Ошентип, “финансылык кызмат көрсөтүүлөр”, “башка ишкердик кызмат көрсөтүүлөр”, “товардын экспорту” ж.б. түшүндүрмөлөр отчеттун толуктугуна коюлган талаптарды канааттандырбайт. Мисалы, товарды берүү үчүн төлөө эсебине акча каражаттарын которууда кайсы товар үчүн төлөнүп жатканын көрсөтүү зарыл.

ПБ-1 формасы боюнча отчетко кошумча, отчеттук айдын башындагы жана акырындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат жазуу түрүндө берилет. Бул маалыматтар ПБ-1

отчетунун электрондук формасында чагылдырылган, ал мезгил аралыгынын башына жана акырына карата каражаттардын калдыктары боюнча маалыматтарга дал келүүгө тийиш. Кошумча отчет төмөнкү формалар боюнча берилет:

- ПБ-1К формасы боюнча – чет өлкө банктарынын корреспонденттик эсептериндеги жана чет өлкө банктарынын кыргыз банктарындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1Н формасы боюнча – нак чет өлкө валютасындагы каражаттардын калдыктары боюнча маалымат;
- ПБ-1СИ формасы боюнча – кардар-резидент эместердин улуттук валютадагы жана чет өлкө валютасындагы эсептериндеги каражаттардын калдыктары боюнча маалымат.

VI тиркеме. Кыргыз Республикасынын тышкы карызын мүнөздөөчү коэффициенттерди эсептөө ыкмасы

Тышкы карыз (EDT) – резидент эместердин алдында чет өлкө валютасы, товар же кызмат көрсөтүү түрүндө төлөнүүгө тийиш болгон карыздык милдеттенмелердин жыйындысы.

Алынган каражаттар (DISB) – кредитордун отчеттук мезгил ичиндеги кредиттик гарантиясынын көлөмүнөн суммаларды пайдалануу.

Амортизацияланган төлөмдөр (AMT) – отчеттук мезгил ичинде карыздын негизги суммасын төлөө эсебине товар же кызмат көрсөтүү түрүндө төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы төлөмдөр.

Пайыздык төлөмдөр (INT) – отчеттук мезгил ичинде товар же кызмат көрсөтүү түрүндө төлөмдөрдү кошо алуу менен чет өлкө валютасындагы пайыздар боюнча төлөмдөрдүн айкын суммасы.

Тышкы карызды тейлөө (TDS) – карыз алуучу тарабынан төлөнүшү зарыл болгон амортизациялык жана пайыздык төлөмдөр.

Алын салуу (WRTOFF) – төлөнбөгөн карызды жокко чыгаруу.

Дүң тышкы карыз келечектеги айрым бир учурда дебитор тарабынан карыздын негизги суммасын жана/же пайыздарды төлөөнү талап кылган орду жабылбаган айкын күндөлүк жана шартсыз милдеттенмелердин кайсы болбосун учурга карата калдыгын жана ошол эле өлкөнүн резиденттеринин резидент эместер алдында милдеттенмелерин билдирет.

Жалпы тышкы карыз мамлекеттик тышкы карыздын, жеке тышкы карыздын жана ЭВФтин кредити боюнча карыздын жыйындысы катары аныкталат.

$$EDT = EDT_G + EDT_p \quad (1)$$

мында, EDT_G - Мамлекеттик тышкы карыз – Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн тышкы карыздык милдеттенмеси, ЭВФтин алдындагы карыз, плюс аларды төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланган жеке карыз алуучулардын тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул Кыргыз Республикасынын Финансы министрлигинин маалыматынын жана Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын ички булактарынын негизинде эсептелинет.

EDT_p – Жеке тышкы карыз – аны төлөө Кыргыз Республикасынын Өкмөтү менен гарантияланбаган жеке карыз алуучулардын тышкы карыздык милдеттенмелери. Бул кредиттик каражаттарды Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн гарантиялоосуз тарткан жеке ишканалардын маалыматтарынын негизинде эсептелинет.

Жалпы тышкы карыздын көлөмү отчеттук мезгилдин акырына карата төмөндөгү формула боюнча аныкталат:

$$EDT_t = EDT_{(t-1)} + DISB_t - AMT_t - WRTOFF_t \quad (2)$$

мында, $EDT_{(t-1)}$ – жалпы тышкы карыздын өткөн мезгилдин акырына карата көлөмү;
 $DISB_t$ – t отчеттук мезгил ичинде айкын алынган каражаттар;
 AMT_t – t отчеттук мезгил ичинде айкын төлөнгөн амортизациялык төлөмдөр;
 $WRTOFF_t$ – t отчеттук мезгил ичинде эсептен чыгарылган негизги суммалар.

Тышкы карыз боюнча маалыматтар өлкөнүн тышкы экономикалык абалын талдап-иликтөө үчүн зарыл болгон көрсөткүчтөрдү эсептөө үчүн колдонулат.

$(EDT / GDP) \times 100\%$ – жалпы тышкы карыздын ички дүң өнүмгө болгон катышы;

$(EDT / XGS) \times 100\%$ – жалпы тышкы карыздын товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспортуна болгон катышы;

$TDS_{prg} = AMT_{prg} + INT_{prg}$ – жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине график боюнча төлөмдөр;

$TDS_{act} = AMT_{act} + INT_{act}$ – жалпы тышкы карызды тейлөө эсебине жүргүзүлгөн айкын төлөмдөр;

$K_{prg} = \frac{TDS_{prg}}{XGS}$ – график боюнча жалпы тышкы карызды тейлөөнүн коэффициенти, мында XGS- товарлардын жана кызмат көрсөтүүлөрдүн экспорту;

$K_{act} = \frac{TDS_{act}}{XGS}$ – тышкы карызды иш жүзүндө тейлөө коэффициенти.

Бул көрсөткүчтөр өлкөнүн карыз оорчулугуна же карызды тейлөө жөндөмдүүлүгүнө баа берүүгө мүмкүндүк берет. Карыз оорчулугу же карызды тейлөө жөндөмдүүлүгү өлкөгө валюталык түшүүлөрдүн жана өндүрүш көлөмүнүн үлүшү менен өлчөнөт.

VII тиркеме. Эл аралык инвестициялык позицияны түзүү ыкмасы

Эл аралык инвестициялардын балансы статистикалык отчетту чагылдырат жана анда өлкөнүн белгилүү бир күнгө карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин топтолгон запасы (мисалы, жылдын акырына), ошондой эле финансы операцияларынын, нарктык өзгөрүүлөрдүн, кайрадан баа берүүлөрдүн жана башка корректировкалоочу жол-жоболордун натыйжасында келип чыккан алардын өзгөрүүлөрү камтылат.

Эл аралык инвестициялардын балансы Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери сыяктуу эки негизги классификациялык топтон турат. Ушул топтордун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана тиешелүү функционалдык категорияларды чагылдырат. “Активдер” жана “Милдеттенмелер” бөлүгүндөгү маалыматтар Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (талаптарынын) жана милдеттенмелеринин өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилдөөгө алынып жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрүнүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы анын тышкы активдери менен милдеттенмелеринин ортосундагы айырмасын билдирет.

Эл аралык инвестициялык позиция таблица түрүндө, төмөнкүдөй формада келтирилген:

Көрсөткүчтөр	Бир мезгилдин башталышына карата калдык	Операциялардын натыйжасында өзгөрүүлөр	Баалардын өзгөрүүсү	Курстардын өзгөрүүсү	Башка өзгөрүүлөр	Бир мезгилдин акырына карата калдык
A	1	2	3	4	5	6
A. Активдер						
B. Милдеттенмелер						
C. Таза эл аралык инвестициялык позиция						

Таблицанын саптары боюнча Кыргыз Республикасынын тышкы активдери жана милдеттенмелери сыяктуу негизги классификациялык топтор көрсөтүлгөн. Ушул топтун компоненттери төлөм теңдеминин финансы эсебинин статьяларына ылайык келет жана функционалдык категорияларды чагылдырат.

Активдер тике инвестицияларга, портфельдик инвестицияларга, финансы деривативдерине, башка инвестицияларга жана камдык активдерге бөлүнөт. Мына ушундай эле бөлүү милдеттенмерлер үчүн да колдонулат (камдык активдерден тышкары).

Каралып жаткан таблицанын тилкелери боюнча отчеттук мезгил ичиндеги эл аралык инвестициялардын балансынын компоненттеринин өзгөрүүсүнө алып келген факторлор чагылдырылат.

1 жана 6-тилкелерде Кыргыз Республикасынын бир мезгилдин баш жагына жана акырына карата тышкы активдеринин жана милдеттенмелеринин абалы чагылдырылат.

2-тилкеде эл аралык инвестициялык позициянын финансы компоненттери менен реалдуу операциялардын натыйжасында келип чыккан өзгөрүүлөр келтирилет.

3 жана 4-тилкелерде баа деңгээлинин жана валюталык курстардын өзгөрүүсүнүн таасири алдында тышкы активдердин жана милдеттенмелердин нарктык баасынын өзгөрүүсү эске алынат.

5-тилкеде төмөндөгүлөр менен шартталган башка өзгөрүүлөр чагылдырылат, мисалы:

- классификацияны кайрадан кароо менен (мисалы, портфельдик инвестициядан инвестициялана турган объекттин капиталындагы инвестордун үлүшүнүн көбөйүүсүнүн натыйжасында тике инвестицияга өтүү);
- кредитор тарабынан карызды бир тараптуу жокко чыгаруу;
- жана башка өзгөрүүлөр менен.

Эл аралык инвестициялык позициянын маалыматтары өлкөнүн тышкы экономикалык абалын талдап-иликтөө үчүн маанилүү, анткени, ал Кыргыз Республикасынын тышкы активдеринин (милдеттенмелеринин) өлчөмүн, алардын түзүмүн жана изилденип жаткан мезгил аралыгындагы өзгөрүүлөрдүн себептерин мүнөздөйт.

Өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясы биздин өлкөнүн дүйнөнүн башка өлкөлөрү менен тышкы экономикалык байланышынын өнүгүшүнүн абалын жана тенденциясын аныктоо үчүн колдонулат.

Таза эл аралык инвестициялык позициянын өлкөнүн ресурстары менен анын башка мамлекеттердин алдындагы карызынын ортосундагы катышты мүнөздөгөн оң же терс белгиси өлкөнүн “таза кредитор” же “таза карызгер” катары статусун чагылдырат, бул мамлекеттин экономикалык саясатын иштеп чыгууда маанилүү ролду ойнойт (экономикалык туруктуулук программасын иштеп чыгуу жана жүзөгө ашыруу, анын каржылоого муктаждыгын аныктоо).

Таза эл аралык инвестициялык позицияны эсептөө маанилүү макроэкономикалык көрсөткүчкө – улуттук байлыкка баа берүүгө мүмкүндүк берет, ал эми анын өлчөмү өлкөнүн таза эл аралык инвестициялык позициясынын жана финансылык эмес активдеринин өлчөмүн кошуу жолу менен аныкталат.

VIII тиркеме. Экономиканын ачыктыгын жана тышкы сооданын концентрациялануусун эсептөө ыкмасы

Улуттук банктын ыкмасы боюнча экономиканын ачыктыгы республиканын тышкы товар жүгүртүүсүнүн орточо маанисинин ички дүң өнүмүнө карата катышы катары эсептелинет. Улуттук банк тарабынан колдонулуучу экономиканын ачыктыгын эсептөөнүн формуласы төмөнкүдөй түзүлгөн:

$$Ops = \frac{(Ex + Im)}{GDP}$$

мында, Ex – ФОБ баасы боюнча товарлардын экспорту,

Im – ФОБ баасы боюнча товарлардын импорту,

GDP – ички дүң өнүм.

Концентрациялануу коэффициенти өлкөлөр боюнча (продукциялардын түрлөрүнүн) экспорттук-импорттук операциялардын көлөмүн алардын чогуу алгандагы көлөмүнө карата катышынын квадраттык суммасынын квадраттык тамыры катары эсептелинет. Тышкы сооданын географиялык же товардык концентрациялануусу төмөнкү формула боюнча эсептелинет:

$$K = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n x_i^2}}{X}$$

мында, K – концентрациялануу коэффициенти,

x_i - i товарынын экспортунун (импортунун) же i өлкөгө (өлкөдөн) экспортунун (импортунун) көлөмү,

X - Кыргызстандын экспортунун же импортунун жалпы көлөмү.

Концентрациялануу коэффициентинин көбөйүүсү өлкөлөрдүн санынын (продукциялардын түрлөрүнүн) азаюусун же болбосо жалпы көлөмдө айрым өлкөлөрдүн (продукциялардын түрлөрүнүн) үлүшүнүн көбөйүүсүн билдирет.